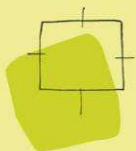
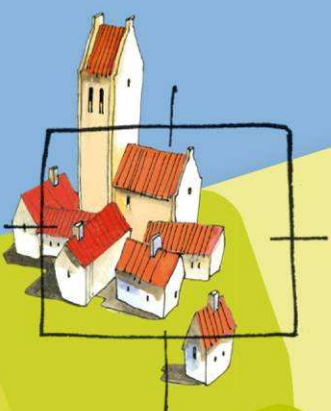

PlanMER Bestemmingsplan Buitengebied

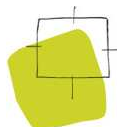
BügelHajema

Plek voor ideeën

PlanMER Bestemmingsplan Buitengebied

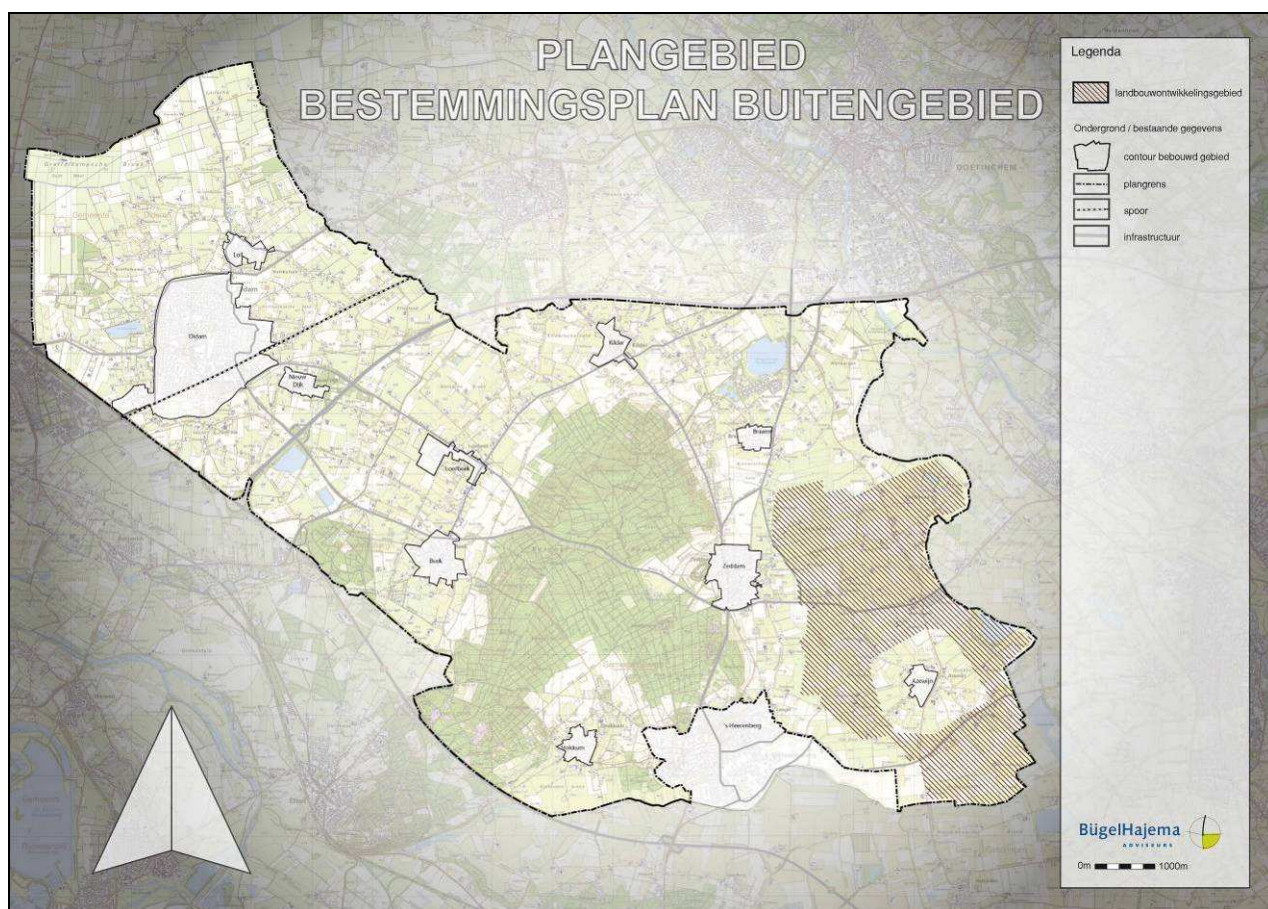
15 april 2011

Projectnummer 151.00.01.20.00

Ideeën voor een plek

Overzichtskaart

Plangebied (kernen en LOG uitgezonderd)

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	7
2	Inleiding	13
2.1	Doel en aanleiding planMER	13
2.2	Plangebied	15
2.3	Relatie tot bestemmingsplan buitengebied	15
2.4	Wat is een planMER	15
2.5	Procedure plan-m.e.r.	16
2.6	Leeswijzer	17
3	Voornemen, Gebiedsvisie en activiteiten	19
3.1	Voornemen en doelstelling	19
3.2	Gebiedsvisie	19
3.3	M.e.r.-(beoordelingsplichtige) activiteiten	28
4	Beleid en regelgeving	31
4.1	Ruimtelijk beleid	31
4.2	Overig beleid	33
4.3	Wettelijke kaders	34
4.3.1	Flora- en faunawet	34
4.3.2	Natuur en ammoniak	35
4.3.3	Wet geurhinder en veehouderij	35
4.3.4	Wet luchtkwaliteit	37
4.3.5	Wet geluidhinder	38
4.3.6	Diergezondheid	38
4.4	Conclusie beleid en regelgeving	39
5	Huidige situatie	41
5.1	Functies	41
5.1.1	Agrarische bedrijven	41
5.1.2	Burgerwoningen	41
5.1.3	Bedrijven	42
5.1.4	Recreatie en sport	44
5.2	Landschap en cultuurhistorie	46
5.3	Natuur	54
5.3.1	Natuurbeschermingswet 1998	55
5.3.2	Ecologische Hoofdstructuur	58
5.3.3	Overige waardevolle natuurterreinen	60
5.3.4	Wav-gebieden	62
5.3.5	Soortenbescherming Flora- en faunawet	62
5.4	Geur	65
5.5	Verkeer	66

5.6	Luchtkwaliteit	66
5.7	Geluid	68
5.8	Water	69
5.9	Volksgezondheid	72
6	Autonome ontwikkeling	75
6.1	Vigerende bestemmingsplannen	75
6.2	Ontwikkelingen in de veehouderij	76
6.3	Landschap en cultuurhistorie	77
6.4	Natuur	77
6.5	Geur	79
6.6	Verkeer	80
6.7	Luchtkwaliteit	81
6.8	Geluid	81
6.9	Water	82
6.10	Volksgezondheid	82
7	Voortoets Natuurbeschermingswet	85
8	Alternatieven en scenario's	93
8.1	Algemeen	93
8.2	Alternatief bestemmingsplan	94
9	Effectbeoordeling	97
9.1	Algemeen	97
9.2	Landschap en cultuurhistorie	97
9.3	Natuur	99
9.4	Geur	102
9.5	Verkeer	103
9.6	Luchtkwaliteit	107
9.7	Geluid	109
9.8	Water	110
9.9	Volksgezondheid	112
10	Conclusie	113
11	Verantwoording	115
11.1	Leemten in kennis	115
11.2	Aanzet tot evaluatieprogramma	115

Bijlagen

S a m e n v a t t i n g

Het voorliggende planMER is opgesteld in relatie tot het nieuwe bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Montferland. Het bestemmingsplan biedt het kader voor toekomstige activiteiten waarvoor volgens de Wet milieubeheer (Wm) mogelijk in de toekomst het opstellen van een m.e.r.(beoordeling) verplicht is, met name daar waar het gaat om de uitbreiding van veehouderijen. Om die reden is het opstellen van een planMER ten behoeve van het bestemmingsplan verplicht.

Het doel van het voorliggende planMER is om de gevolgen voor het milieu te beschrijven van de ontwikkelingsmogelijkheden die in het bestemmingsplan zijn opgenomen in de vorm van mogelijke scenario's.

Plangebied

Het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied bestaat het gehele grondgebied van de gemeente Montferland, met uitzondering van de kernen. Voor het landbouwontwikkelingsgebied Azewijn (LOG) is een afzonderlijke planMer opgesteld in het kader van de Thematische herziening van het bestemmingsplan die hiervoor is opgesteld.

Het LOG maakt dus wel onderdeel uit van het plangebied van het bestemmingsplan, maar in het voorliggende planMER wordt niet ingegaan op de gevolgen van de ontwikkelingsmogelijkheden in het LOG. Wel wordt vanzelfsprekend de relatie gelegd met het planMER voor het LOG waar dat relevant is.

Gebiedsvisie

De bedoelingen van het bestemmingsplan zijn in grote lijnen vastgelegd in de gebiedsvisie. Thematisch gaat het daarbij om de volgende zaken:

Landbouw

- Grondgebonden agrarische bedrijven moeten voldoende ruimte krijgen om te ontwikkelen. Aanpassing en vergroting van het bouwperceel in de toekomst is mogelijk gemaakt.
- Nieuwvestiging van grondgebonden bedrijven wordt in het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt. Mocht hieraan behoefte bestaan dan is hiervoor ruimte in het open komkleigebied ten noorden en westen van Didam.
- Nieuwvestiging van intensieve veehouderij is in het verwevingsgebied niet mogelijk. Er is voldoende ruimte in het landbouwontwikkelingsgebied. Het is wel mogelijk om op een agrarisch bouwperceel om te schakelen naar intensieve veehouderij, overeenkomstig de spelregels van het Reconstructieplan.
- Elke vergroting van een agrarisch bouwvlak zal moeten bijdragen aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit.

- Nevenactiviteiten in het kader van de verbrede landbouw zijn mogelijk als aanvullende inkomstenbron voor een agrariër. De mogelijkheden zijn daarbij afhankelijk van de kwetsbaarheid van het gebied.
- Voor stoppend agrarische bedrijven zijn er mogelijkheden voor hergebruik van de vrijkomende gebouwen. De versterking van de ruimtelijke kwaliteit is hierbij een belangrijk uitgangspunt

Natuur

- Bestaande bos- en natuurgebieden (waaronder EHS) dienen meer in samenhang met elkaar te worden gebracht.
- Behoud en versterking van de natuurlijke en landschappelijke waarden in de EHS gebieden (waaronder Bergherbos).
- In het gebied de Nevelhorst bij Didam is enige ontwikkeling van kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen mogelijk, mits het pas binnen de aanwezige natuurkwaliteiten in het gebied.
- In de verspreide natuurgebieden staat behoud en versterking van de natuurlijke kwaliteiten voorop.

Landschap

- De kernkwaliteiten van de aanwezige (provinciale) waardevolle landschappen worden in het bestemmingsplan beschermd. Voor de randen van het Bergherbos is daarbij het contrast tussen open essen en besloten bosgebied kenmerkend, evenals het reliëfrijk landschap met slingerende wegen en het zicht op de stuwwal.
In het noordoosten van het plangebied ligt ook een klein gedeelte van het waardevol landschap Hummelo en Keppel, Slangenburg. Hier speelt de overgang van laaggelegen open landschap naar hooggelegen kleinschalig landschap.
- Behoud van de openheid in het Greffelkampsche Broek, Loilsche Broek en het Vinkwijksche Broek.
- nieuwe landgoederen kunnen bijdragen aan de versterking van de landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische kwaliteiten van het plangebied.

Wonen

- De aanwezigheid van diverse burgerwoningen in het buitengebied is een gegeven. De mogelijkheden uit notitie 'Ruimte voor Wonen zijn vertaald in het nieuwe bestemmingsplan.
- Mogelijkheden voor beperkte beroeps- en bedrijfsmatige activiteiten in de woningen worden geboden.
- Nieuwe (burger-)woningen worden zo weinig mogelijk toegestaan, met uitzondering van extra woningen in het kader van functieverandering.

Bedrijven

- Niet-agrarische bedrijvigheid hoort in beginsel in het buitengebied niet thuis. De bestaande legale niet-agrarische bedrijven worden als zodanig in het bestemmingsplan opgenomen.
- Bestaande niet-agrarische bedrijven krijgen beperkte uitbreidingsmogelijkheden zoals vastgelegd in de notitie 'Ruimte voor vernieuwing in het buitengebied'.

- De gemeente is zeer terughoudend met nieuwvestiging van niet-agrarische bedrijven.

Recreatie

- Voor een vitale toekomst van de gemeente is ontwikkeling en groei van toerisme het uitgangspunt voor het ruimtelijk beleid. De mogelijkheden zijn afhankelijk van de kwaliteiten van een gebied:
- De gemeente acht de ontwikkeling van kleinschalige recreatieve functies in combinatie of naast de agrarische sector een goede ontwikkeling.
- Geen ontwikkelingsruimte voor recreatie binnen waardevolle natuurlijke en landschappelijke eenheden.
- In het landbouwontwikkelingsgebied Azewijn wordt terughoudend omgegaan met het toestaan van nieuwe recreatieve functies. Ontwikkelingen mogen geen belemmering vormen voor huidige en toekomstige bedrijfsontwikkeling van de (intensieve) landbouw.
- verblijfsrecreatiebedrijven worden zoveel mogelijk ruimtelijk geconcentreerd om versnippering te voorkomen.

Scenario's voor het alternatief bestemmingsplan

In een planMER dienen redelijke alternatieven te worden onderzocht. In dit geval wordt het planMER opgesteld ten behoeve van een vrij conserverend bestemmingsplan. Primair is daarom onderzocht of welke milieueffecten de mogelijkheden in het bestemmingsplan hebben. Daarom is er in feite sprake van één alternatief, te weten het nieuwe bestemmingsplan.

De speelruimte in het bestemmingsplan Buitengebied uit zich hoofdzakelijk in de ontwikkelingen die op landbouwgronden mogelijk zijn:

- uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen tot maximaal 1 ha in verwevingsgebied;
- uitbreiding van grondgebonden veehouderij;
- omschakeling van grondgebonden veehouderij naar intensieve veehouderij;
- omschakeling van intensieve veehouderij naar grondgebonden veehouderij;
- ontwikkelen van (niet-agrarische) nevenfuncties;
- functieverandering naar een niet-agrarische functie.

In het planMER zijn de mogelijkheden uit het bestemmingsplan beoordeeld ten opzichte van de autonome ontwikkeling. De autonome ontwikkeling kan hierbij gezien worden als het nulalternatief (geen nieuw bestemmingsplan).

Om de bandbreedte van ontwikkelingsrichtingen uit het bestemmingsplan zo goed mogelijk in beeld te brengen zijn twee scenario's beoordeeld met verschillende ontwikkelingsrichtingen. Er is onderscheid gemaakt in de scenario's:

- multifunctioneel landschap;
- intensivering en schaalvergroting.

Scenario multifunctioneel landschap

Dit scenario gaat uit van een ontwikkeling waarbij nevenactiviteiten en functieverandering de boventoon voeren. Voor dit scenario is uitgegaan van de volgende ontwikkelingen:

- Op ongeveer 80 bedrijven (25%) worden nevenfuncties gerealiseerd. Dit betreft met name nevenfuncties op het vlak van recreatie (bed and breakfast, theetuin, kampeerboerderij, boerengolf) en zorg en agrarisch verwante bedrijvigheid zoals een loonbedrijf of verkoop van agrarische producten. Hierbij wordt gebruikgemaakt van 25% van het vloeroppervlak tot een maximum van 750 m².
- Bij circa 80 (voormalige) agrarische bedrijven (25%) vindt wijziging naar een woonfunctie dan wel splitsing van bestaande woningen plaats waarbij één wooneenheid wordt toegevoegd.
- Bij circa 35 agrarische bedrijven (10%) vindt een wijziging naar een werkfunctie plaats. Dit betreft (semi)agrarische bedrijvigheid, recreatiebedrijven, ambachtelijke bedrijven en medische dienstverlening. De functieverandering is gekoppeld aan sloop van 50% van het oppervlak en landschappelijke inpassing.
- Omschakeling naar intensieve veehouderij vindt niet plaats. Bestaande intensieve veehouderijbedrijven groeien maximaal 10%.

Scenario Intensivering en schaalvergroting

In dit geval wordt uitgegaan van maximale groei van de intensieve veehouderij op bestaande locaties en omschakeling van grondgebonden veehouderij naar intensieve veehouderij op basis van een reëel groeiscenario. Concreet is in dit scenario uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- Circa 75 (25%) van de huidige grondgebonden bedrijven schakelen om naar intensieve veehouderij. Hoewel dit scenario als een soort worst case moet worden gezien, is het niet realistisch om te veronderstellen dat alle grondgebonden bedrijven zullen omschakelen. Omschakeling zal zich maar zeer beperkt voordoen, gezien de investeringen die dit vergt en de beperkte rendementen die daartegenover staan. Dit mede gezien de ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan (maximaal 1 ha en geen etagebouw). Hierom is met bovengenoemde aanname gewerkt.
- Van de bestaande intensieve bedrijven (75) en de naar intensief omschakelende (75) veehouderijbedrijven, zal op ongeveer tweederde (100) maximale uitbreiding plaatsvinden binnen het bouwvlak.
- Het aantal bedrijven met nevenactiviteiten of functieverandering is beperkt tot maximaal 10% (circa 35) en is met name gericht op agrarische verwante bedrijvigheid zoals loonbedrijven.

Effectbeoordeling

Wanneer alle thema's gezamenlijk worden afgewogen ontstaat onderstaande tabel.

Aspect	Beoordelingscriterium	Multifunctioneel landschap	Intensivering en schaalvergroting
Landschap en Cultuurhistorie	- Veranderingen in kenmerkende landschapsstructuur	+	0
	- Verandering van kenmerkende verkavelingspatronen	0	-
	- Verandering in kenmerkende landschapselementen	+	0
Natuur	- Effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied	+	0
	- Effect op de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS)	+	-
	- Effect op beschermde soorten Flora- en faunawet	+	-
Geur	- Toename/afname aantal geurgehinderden	+	-/0
Verkeer	- Verandering in verkeersintensiteiten	0	0
	- Verandering in verkeersveiligheid	0	-
Luchtkwaliteit	- Toename/afname knelpunten fijn stof	0	0
Geluid	- Toe-/afname geluidhinder	0	0
	- Grondwateroverlast (Kwel)	0	0
	- Oppervlaktewaterkwaliteit	+	0
Water	- Grondwaterkwaliteit	+	0

Geconcludeerd kan worden dat het alternatief 'Multifunctioneel landschap' voor alle thema's een neutrale of positieve invloed zal hebben. De verwachting is dat de kans op het stoppen van agrarische bedrijven het grootst is rondom het Bergherbos en rondom Didam, gelet op de grote hoeveelheid burgerwoningen en andere functies in deze gebiedsdelen. Door middel van de eisen aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit bij functieverandering is de verwachting dat er sprake zal zijn van een landschappelijke verbetering.

Bij het onderzochte scenario intensivering en schaalvergroting is mogelijk sprake van een verslechtering ten opzichte van de autonome ontwikkeling op enkele thema's. Het is daarom belangrijk dat bij grotere veranderingen bij agrarische bedrijven getoetst wordt op een aantal milieuaspecten zoals geurhinder en luchtkwaliteit. Vanuit het planMER wordt daarom geadviseerd om aan een aantal veranderingen voor deze milieuaspecten voorwaarden te koppelen in het kader van de wijzigingsbevoegdheid. Dit is met name van belang bij:

- vergroting van agrarische bouwvlakken;

- omschakeling van grondgebonden bedrijven naar intensieve veehouderij.

Al met al kan worden geconcludeerd dat het bestemmingsplan geen grote nadelige gevolgen voor het milieu zal hebben.

Passende beoordeling

In de nabijheid van het plangebied liggen de Natura 2000-gebieden Uiterwaarden IJssel en Gelderse Poort. Wanneer niet kan worden uitgesloten dat het bestemmingsplan significante negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied, moet een passende beoordeling worden doorlopen.

Om te bepalen of er een kans is op significant negatieve effecten bestaan op nabijgelegen Natura 2000-gebieden is een voortoets in het kader van de Oriëntatiefase van de NB-wet 1998 uitgevoerd. Op grond van de voortoets kunnen op voorhand effecten in de omliggende Natura 2000-gebieden worden uitgesloten. Aangezien er geen negatieve effecten worden verwacht, is een vergunningsaanvraag niet aan de orde.

2.1

Doel en aanleiding planMER

De gemeente Montferland is bezig met het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied. Het bestemmingsplan biedt het kader voor toekomstige activiteiten waarvoor volgens de Wet milieubeheer (Wm) een besluit-m.e.r.(beoordeling) verplicht is, met name daar waar het gaat om de uitbreiding van veehouderijen. Daarom dient het bestemmingsplan nader onderbouwd te worden door middel van een Milieueffectrapport voor Plannen (planMER). Daarin voorziet het voorliggende rapport.

In het algemeen is het doel van een dergelijk planMER om de milieu-informatie te leveren om het besluit over het bestemmingsplan te ondersteunen. Kortom, welke milieugevolgen hebben de verschillende keuzes in het plan? Wanneer daar zicht op is, kan een afweging worden gemaakt. Ofwel een planMER probeert de keuze voor bepaalde ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan te beïnvloeden.

In dit geval is het primaire doel van het bestemmingsplan om de huidige situatie in het buitengebied van de gemeente Montferland goed in het bestemmingsplan te regelen. Er zijn in het bestemmingsplan slechts beperkte ontwikkelingsmogelijkheden opgenomen voor intensieve veehouderij, die zijn ontleend aan bestaand beleid en regelgeving, zoals het Reconstructieplan Achterhoek-Liemers en de geldende bouwrechten vanuit de vigerende bestemmingsplannen. Er is dan ook geen sprake van het binnen het planMER beoordelen van verschillende ontwikkelingsmogelijkheden.

Het doel van het voorliggende planMER is dus vooral om de gevolgen voor het milieu te beschrijven van de ontwikkelingsmogelijkheden die in het bestemmingsplan zijn opgenomen in de vorm van mogelijke scenario's. Mochten op basis van de ontwikkelingsmogelijkheden milieutechnisch knelpunten ontstaan, dan kan dit leiden tot aangepaste regels in het bestemmingsplan.

Gelet op dit beperkte doel worden de milieugevolgen in dit planMER op hoofdlijnen en kwalitatief beschreven, waarbij gebruik wordt gemaakt van reeds beschikbare informatie.

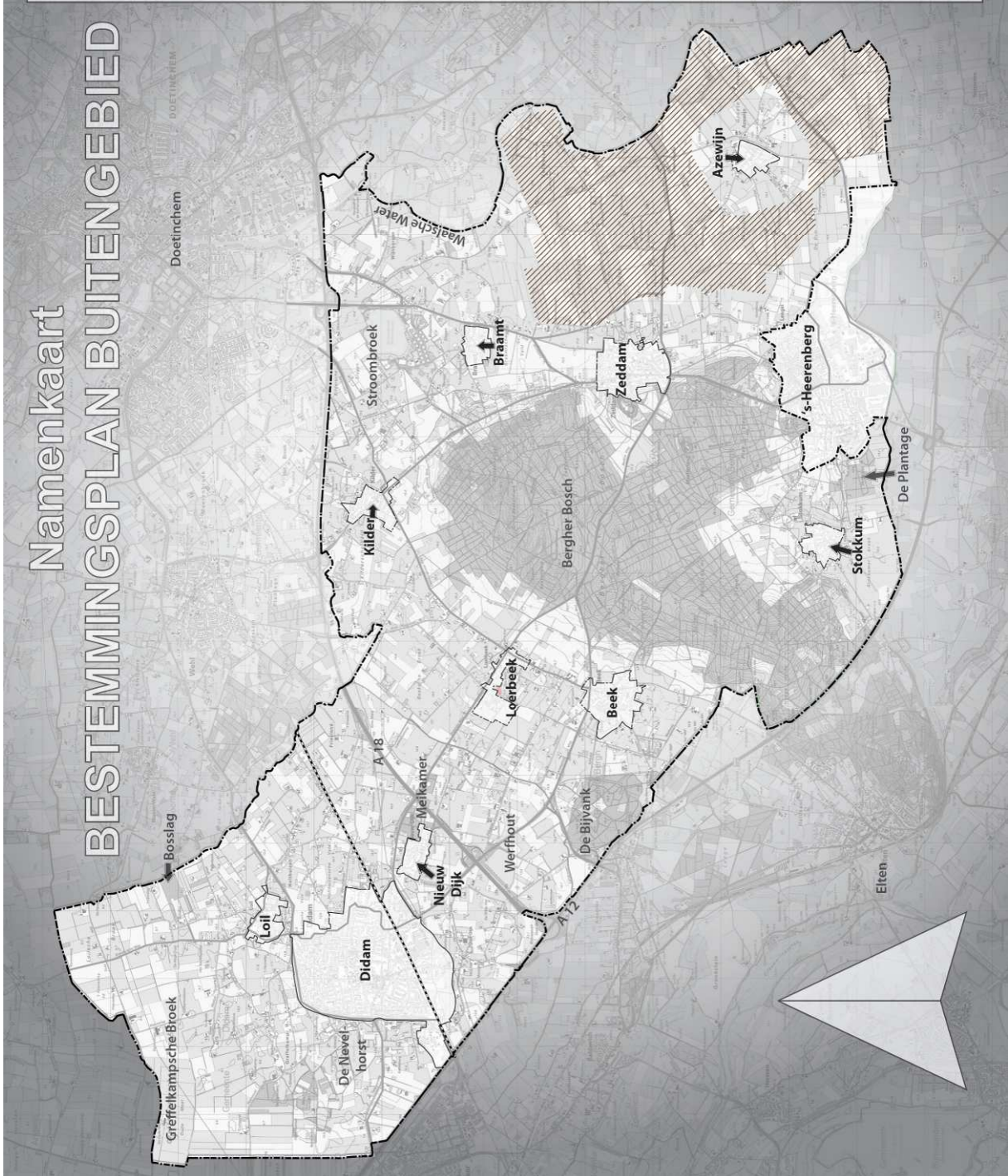
Daarbij wordt opgemerkt dat het voorliggende planMER alleen betrekking heeft op het grondgebied van de gemeente dat niet is aangewezen als landbouwontwikkelingsgebied. Voor dit landbouwontwikkelingsgebied Azewijn is reeds een afzonderlijke planMER opgesteld. Waar mogelijk is dit planMER ook als bron gebruikt voor de beschrijving van de milieugevolgen.

Namenkaart BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED

Legenda

- landbouwtwikkingsgebied
- Ondergrond / bestaande gegevens
- plangrens / bebouwde kom
- spoor
- infrastructuur

 BügelHajema
ADVISEURS
 0m 1000m

2.2

Plangebied

Het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied beslaat het gehele grondgebied van de gemeente Montferland, met uitzondering van de kernen Loil, Didam, Loerbeek, Nieuw Dijk, Beek, Kilder, Braamt, Zeddum, Stokkum, Azewijn en 's-Heerenberg.

Voor het landbouwontwikkelingsgebied (Log) Azewijn is een afzonderlijke planMER-procedure gevolgd. Hiervoor hoeft dan ook in het kader van het bestemmingsplan Buitengebied geen planMER uitgevoerd te worden.

Dus hoewel het Log wel onderdeel uitmaakt van het plangebied van het bestemmingsplan, maakt het geen (direct) onderdeel uit van het plangebied voor voorliggend planMER.

2.3

Relatie tot bestemmingsplan buitengebied

Het voorliggende planMER maakt als separate bijlage onderdeel uit van de toelichting van het bestemmingsplan buitengebied. Op die manier wordt de planMER ook samen met het bestemmingsplan in ontwerp terinzage gelegd en daarna door de gemeenteraad vastgesteld.

2.4

Wat is een planMER

Doel van een planMER is om de milieuaspecten reeds in een vroeg stadium van de planvorming te betrekken. In een planMER worden de effecten van voorgenomen activiteiten op de verschillende milieuaspecten beschreven.

In de 'Handreiking milieueffectrapportage van plannen (plan-m.e.r.)', een publicatie van het Ministerie van VROM (VROM 6161/April2006), wordt nader ingegaan op hoe de milieueffectrapportage van plannen (plan-m.e.r.), in z'n werk gaat.

Inhoudelijke eisen planMER

In de handreiking wordt tevens aangegeven dat een planMER (het Milieueffectrapport) aan de volgende inhoudelijke eisen dient te voldoen:

- inhoud en doelstellingen van het plan en de mogelijke relatie met andere plannen;
- bestaande toestand van het milieu en de te verwachten ontwikkelingen als het plan niet zou worden uitgevoerd;
- relevante beleidsdoelstellingen en de wijze waarop hiermee in het plan rekening is gehouden;

- beschrijving van de mogelijk belangrijke nadelige milieugevolgen van zowel het plan als van redelijke alternatieven voor het plan, inclusief een motivering van de wijze waarop deze gevolgen bepaald zijn;
- beschrijving van mogelijke gevolgen van het plan op gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese vogel- en/of habitatrichtlijn;
- een beschrijving van maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden genomen om mogelijke belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu te voorkomen, dan wel te beperken of ongedaan te maken;
- een overzicht van de leemten als het gevolg van het ontbreken van kennis of informatie;
- de voorgenomen monitoringsmaatregelen;
- een voor een algemeen publiek op begrijpelijke wijze geformuleerde samenvatting.

Met nadelige milieugevolgen worden mogelijke aanzienlijke milieueffecten bedoeld voor met name biodiversiteit, bevolking, gezondheid van de mens, fauna, flora, bodem, water, lucht, klimaatfactoren, materiële goederen, cultureel erfgoed met inbegrip van architectonisch en archeologisch erfgoed, landschap en de wisselwerking tussen deze elementen.

2.5

Procedure plan-m.e.r.

De plan-m.e.r.-procedure omvat zeven stappen:

1. Openbare kennisgeving (artikel 7.9 Wet milieubeheer (Wm)).
 - a. Welke stukken waar en wanneer ter inzage worden gelegd.
 - b. Wie op welke wijze en binnen welke termijn de gelegenheid wordt geboden om zienswijzen naar voren te brengen.
 - c. Of de Commissie m.e.r. of een andere (onafhankelijke) instantie in de gelegenheid wordt gesteld advies uit te brengen.
Toetsing door de commissie m.e.r. is in dit geval verplicht aangezien er niet uitgesloten kan worden dat er m.e.r.-plichtige activiteiten worden ontplooid op agrarische bedrijven binnen de ecologische verbindingzones (onderdeel van de EHS).
2. Raadplegen bestuursorganen en mogelijkheid zienswijzen op basis van de notitie Reikwijdte en Detailniveau
De bestuursorganen die met de uitvoering van het plan te maken kunnen krijgen en de Commissie m.e.r. zijn geraadpleegd over de opgestelde notitie Reikwijdte en Detailniveau van het op te stellen milieueffectrapport (planMER, artikel 7.8 Wm). Tevens is de notitie in de zomer van 2010 ter inzage gelegd (tegelijk met het voorontwerpbestemmingsplan), waarmee een ieder in de gelegenheid is geweest om zienswijzen in te dienen met betrekking tot de notitie Reikwijdte en Detailniveau.
De notitie inclusief de reacties en het gemeentelijke antwoord daarop zijn als afzonderlijke bijlage bij deze planMER opgenomen. De notitie is vastgesteld door het bevoegd gezag op 25 november 2010.

3. Opstellen milieueffectrapport (planMER; artikel 7.7 Wm).
4. PlanMER en ontwerpbestemmingsplan
 - a. Terinzagelegging (artikel 7.10 Wm) en mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen.
 - b. Toetsing Commissie m.e.r. (artikel 7.12 Wm)
De toetsing door de Commissie m.e.r. is verplicht.
5. Motiveren wat met het toetsingsadvies van de commissie m.e.r. is gedaan alsmede met de zienswijzen op het planMER (artikel 7.14 Wm).
6. Bekendmaking en mededeling van het vastgestelde bestemmingsplan (incl. planMER), overeenkomstig artikel 7.15 Wm.
7. Evaluatie van de effecten na vaststelling (artikel 7.39): het bevoegd gezag moet onderzoeken of in werkelijkheid de milieugevolgen ontstaan, zoals ze in het planMER zijn aangenomen.

2.6

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de doelstelling van het bestemmingsplan Buitengebied beschreven. Daarnaast zal worden ingegaan op de plan-m.e.r.-(beoordelings)-plichtige activiteiten, de alternatieven en de effectbeoordeling afgekaderd en beschreven.

In hoofdstuk 3 zijn het voornemen tot het opstellen van het bestemmingsplan, de gebiedsvisie en de M.e.r.-(beoordelingsplichtige) activiteiten beschreven. Het relevante beleid en regelgeving worden in hoofdstuk 4 behandeld. Een compacte beschrijving van de huidige situatie wordt in hoofdstuk 5 gegeven. In hoofdstuk 6 volgt een beschrijving hoe de toekomstige situatie er mogelijk uit zal zien, als het bestemmingsplan Buitengebied niet zal worden geactualiseerd.

In hoofdstuk 8 zullen de verschillende alternatieven worden beschreven en in hoofdstuk 9 vindt een beoordeling van de effecten van de verschillende alternatieven plaats. Ten slotte zijn in het voorlaatste hoofdstuk de samenvatting en conclusie terug te vinden. Het rapport wordt afgesloten met een hoofdstuk waarin verantwoording wordt gegeven van de leemten in kennis, evenals de uitkomst van het vooroverleg naar aanleiding van de notitie Reikwijdte en Detailniveau en een aanzet tot een evaluatieprogramma.

V o o r n e m e n , G e b i e d s v i s i e e n a c t i v i t e i t e n

3

3.1

Voornemen en doelstelling

De gemeente Montferland heeft besloten tot een integrale herziening van het bestemmingsplan Buitengebied. Hiervoor bestaan meerdere aanleidingen:

- de geldende bestemmingsplannen van Didam en Bergh op één lijn brengen (harmonisatie);
- verwerking van het Reconstructieplan (met name onderscheid tussen intensieve veehouderij en grondgebonden agrarische bedrijven) en het Streekplan;
- verwerking van de regionale beleidsinvulling voor functieverandering;
- vertaling van het nieuwe Landschapsonwikkelingsplan;
- de inwerkingtreding van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro), waarin de actualisatieplicht is opgenomen. Bestemmingsplannen mogen niet ouder zijn dan 10 jaar. Daarnaast vereist de wet dat bestemmingsplannen conform SVBP2008 zijn en digitaal raadpleegbaar.

Daarnaast dienen nieuwe gemeentelijke beleidsnotities, zoals over wonen in het buitengebied en functieverandering, een vertaling te krijgen in het bestemmingsplan.

3.2

Gebiedsvisie

Voorafgaand aan het Bestemmingsplan Buitengebied is de Nota van Uitgangspunten opgesteld. In de Nota van Uitgangspunten van het Bestemmingsplan Buitengebied is ook de gebiedsvisie voor het plangebied opgenomen. Deze gebiedsvisie komt grotendeels overeen met de Structuurvisie. Onderstaand is de gebiedsvisie weergegeven.

Landbouw

Grondgebonden agrarische bedrijven dienen voldoende ruimte te krijgen om zich de komende jaren verder te kunnen ontwikkelen. Eventuele aanpassing en vergroting van het bouwperceel in de toekomst wordt mogelijk gemaakt. Voor zover nieuwvestiging van een grondgebonden bedrijf nog aan de orde is, zal hiervoor bij voorkeur ruimte worden geboden in het open komkleigebied ten noorden en westen van Didam.

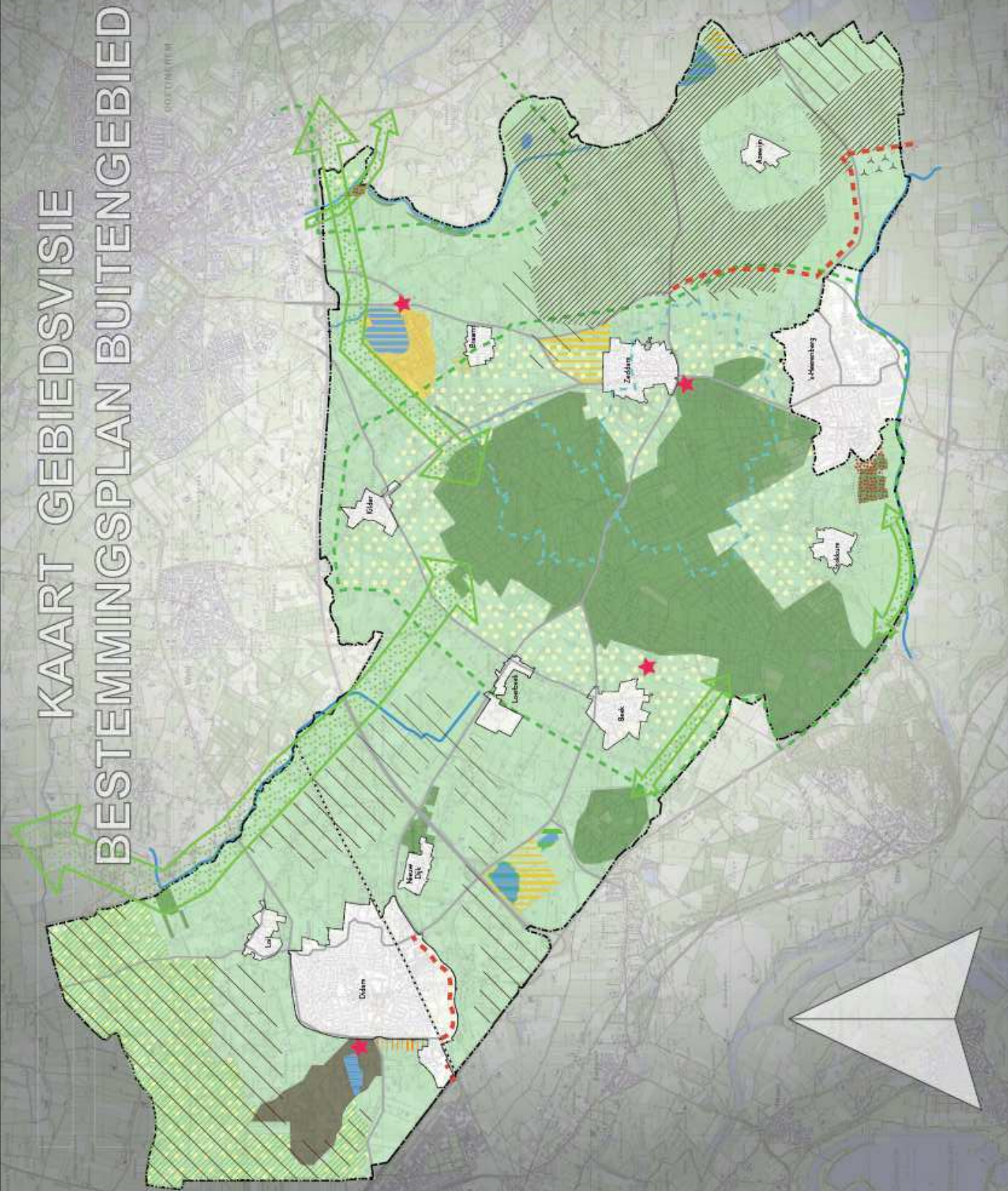
KAART GEBIEDSVISIE BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED

Legenda

Natuur en landschap	grens waardevol landschap	bos en natuur	ontwikkeling bos en natuur	natuur en recreatie	ecologische verbindingzone	historische buitenplaats	Landbouw	landbouworontwikkelingsgebied	verruwingsgebied met ontwikkelingslocaties	gemengd gebied	gemeengo gebied met behoud openheid	grondgebonden landbouw	Recreatie / werken	concentratie recreatie	ontwikkeling recreatie	woon-werklocaties	Infrastructuur	toeristisch overstap punt	uitbreiding infrastructuur	duurzaam energispark	Ondergrond / bestaande gegevens	contour bebouwd gebied	plangrens	spoor	infrastructuur	water	grondwaterbeschermings-
																		★									

BügelHajema
adviseurs

0m 1000m
Datum: 23 april 2009

Voor wat betreft de regels van de ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderij is voor de gemeente het Reconstructieplan Achterhoek en Liemers het uitgangspunt. De ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderij zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Overzicht mogelijkheden voor de intensieve veehouderij conform het Reconstructieplan

Activiteit	landbouwontwikkelingsgebied	Verwevingsgebied met ontwikkelingslocaties iv	Verwevingsgebied	Extensiveringsgebied
Nieuwvestiging van intensieve veehouderij	Ja	Nee	Nee	Nee
Hervestiging van intensieve veehouderij *)	Ja	Ja	Ja	Nee
Omschakeling van volledig grondgebonden bedrijf naar intensieve veehouderij	Ja	Ja	Ja	Nee
Uitbreiding van bebouwing voor intensieve veehouderij bij bestaande agrarische bedrijven met iv als neventak	Ja	Ja, tot max. 1,5 ha voor iv	Ja, tot max. 1 ha voor iv; groter tbv dierwelzijn of tbv samenvoeging meerdere locaties	Nee, tenzij tbv dierwelzijn
Omschakeling van intensieve veehouderij naar grondgebonden bedrijven	Ja	Ja	Ja	Ja

*) Onder hervestiging van een intensieve veehouderij wordt verstaan het verplaatsen van een intensieve veehouderij naar een bestaand agrarisch bouwblok, waarbij de verplaatsing gepaard gaat met beëindiging van de intensieve veehouderij op het bestaande bouwblok en met omschakeling naar de intensieve veehouderij op het nieuwe bouwblok.

Ontwikkelingslocaties voor de intensieve veehouderij in het verwevingsgebied worden niet opgenomen in het bestemmingsplan. Er is voldoende ruimte in het landbouwontwikkelingsgebied, waardoor de gemeente het aanwijzen van ontwikkelingslocaties vooralsnog niet nodig vindt.

Elke vergroting van een agrarisch bouwvlak zal moeten bijdragen aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit. Het beeldkwaliteitplan Buitengebied biedt hiervoor de aanknopingspunten.

In lijn met het Reconstructieplan is er alleen ruimte voor vestiging van een intensieve veehouderij op een nieuwe bouwlocatie binnen het landbouwontwikkelingsgebied. Voor zover nieuwvestiging van een grondgebonden bedrijf nog aan de orde is, zal hiervoor bij voorkeur ruimte worden geboden in het open komkleigebied ten noorden en westen van Didam.

Landbouwontwikkelingsgebied

Het landbouwontwikkelingsgebied is primair bestemd voor bestaande en nieuwe landbouwbedrijven en met name intensieve veehouderijen. Andere functies zijn hieraan ondergeschikt. Om die reden wordt in dit gebied ook terughoudend omgegaan met functieverandering. Ook nieuwe landgoederen zijn in dit gebied niet gewenst.

De visie voor het LOG is gericht op een doelmatige inrichting voor de landbouw. Hierbij kan zelfs sprake zijn van structuurvernieuwing in het landschap, waarbij in feite een nieuw landschap wordt gecreëerd met wellicht nieuwe ontsluitingswegen. In het overige buitengebied zullen de ontwikkelingen vooral het bestaande patroon moeten volgen. Veranderingen vinden hier alleen plaats binnen de bestaande landschappelijke structuur.

Nevenactiviteiten

De gemeente wil ruimte bieden voor nevenactiviteiten in het kader van de verbrede landbouw, mede ter versterking van de sociaaleconomische structuur van het plangebied. Een niet-agrarische neventak kan een belangrijke aanvullende inkomstenbron zijn voor een agrariër. In de notitie 'Ruimte voor vernieuwing in het buitengebied' heeft de gemeente haar beleid met betrekking tot de mogelijkheden voor nevenfuncties bij agrarische bedrijven verwoord. De mogelijkheden voor nevenactiviteiten zijn afhankelijk van het type gebied en de aard van de nevenactiviteit. De ruimste mogelijkheden zijn aanwezig in de zone multifunctioneel platteland uit het Streekplan. In het landbouwontwikkelingsgebied wordt terughoudend omgegaan met functies die de ontwikkeling van de agrarische bedrijven kunnen belemmeren, zoals verblijfsrecreatie.

Functieverandering

De verwachting is dat het aantal agrarische bedrijven in de komende jaren zal afnemen. Dat roept de vraag op naar de mogelijkheden voor hergebruik van de vrijkomende gebouwen. De gemeente wil hiervoor ruimere mogelijkheden opnemen uit oogpunt van het behoud van een sterke plattelandseconomie.

Daarnaast hanteert de gemeente de versterking van de ruimtelijke kwaliteit bij een functieverandering als uitgangspunt. Dat betekent bijvoorbeeld dat er vereveningseisen worden gesteld ten aanzien van sloop van gebouwen, de beeldkwaliteit en de landschappelijke inpassing.

Het gemeentelijke beleid voor functieverandering is vastgelegd in de notitie 'Ruimte voor vernieuwing in het buitengebied'. Elke functieverandering zal moeten bijdragen aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit. Het beeldkwaliteitplan Buitengebied biedt hiervoor de aanknopingspunten.

Natuur

De gemeente streeft ernaar de bestaande bos- en natuurgebieden meer in samenhang met elkaar te brengen. Het behoud van de aanwezige landschappelijke en natuurlijke waarden is hierbij het uitgangspunt van beleid. Overeenkomstig het meest recente provinciale beleid (Streekplanherziening herbegrenzing EHS) wil de gemeente meewerken aan de realisering van de volgende ecologische verbindingzones:

- langs de Didamsche Leigraaf, Montferland-Oude IJssel (model Das);
- ten noorden van Stroombroek, Montferland-Slangenburg (model Das);
- langs het Grenskanaal (modellen Das en Winde);
- tussen Bergherbos en Bijvanck (model Das).

Met name langs de randen van het Bergherbos/Montferland zijn in het provinciale gebiedsplan voor natuur en landschap gronden aangewezen als natuurontwikkelingsgebieden binnen de EHS. Deze zijn vaak al in eigendom van natuurbeschermingsorganisaties en blijven in stand als open akkers. Er wordt daarnaast ingezet op behoud en versterking van de uitzichtmogelijkheden vanaf de berg. Verder moeten de recreatieve mogelijkheden van het Bergherbos/Montferland worden behouden en versterkt. De cultuurhistorische waarden (zoals historische lanen) bieden goede mogelijkheden voor versterking van de recreatieve beleving.

Nevelhorst

Het gebied van de Nevelhorst bestaat uit twee gebieden. In het westelijke gedeelte van het gebied bevinden zich waardevolle bosgebieden. Daarnaast bevinden zich rond de recreatieplas ook diverse recreatieve voorzieningen, zoals de schietvereniging e.d. Er is nog wel agrarisch gebruik, maar dat is ondergeschikt.

De gemeente streeft naar een goede balans tussen behoud van de aanwezige natuurkwaliteiten en behoud en enige ontwikkeling van kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen. Ontwikkelingen zijn mogelijk op het gebied van dagrecreatie, die is gebonden aan een fraai landschap en een rustige omgeving, zoals wandelen, fietsen en paardrijden. Intensieve vormen van recreatie zijn in het bosgebied dan ook niet gewenst. Het gebied rond de recreatieplas biedt hiervoor wel enige ruimte. Om bovengenoemde redenen is de Nevelhorst op de visiekaart aangewezen als 'natuur en recreatie'.

Verspreide natuurgebieden

Het Waalsche Water vormt een belangrijk natuurgebied op de overgang naar de Oude IJssel. Het maakt onderdeel uit van de EHS (EHS natuur). Ook De Bijvanck, Meikamer (bij Nieuw Dijk) en Bosslag (ten noorden van Loil) herbergen belangrijke en bijzondere natuurwaarden. Bijvanck en Bosslag maken ook onderdeel uit van de EHS (EHS natuur). In het gebiedsplan Natuur en Landschap zijn De Bijvanck en Bosslag als natuurparel aangewezen. De Plantage ten westen van 's-Heerenberg vormt een belangrijk natuurgebied, met name vanwege

de daar voorkomende bosplanten en bosvogels. Behoud van de natuurlijke kwaliteiten in deze natuurgebieden staat in het gemeentelijk beleid voorop.

Voor de meest zuidelijk gelegen plas ten zuiden van de A18 (Werfhout) is het beleid gericht op verdere natuurontwikkeling, c.q. vergroting van het natuurgebied.

Landschap

Waardevol landschap Montferland

Overeenkomstig de provinciale Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten Waardevol Landschap worden deze gebiedsdelen beschermd in het bestemmingsplan Buitengebied. Dit betreft primair het gebied rondom het Bergherbos.

De landschappelijke waarde van het gebied wordt bepaald door de samenhang tussen de hooggelegen stuwwal, met daarop het besloten bos, de essen op de hellingen en de ring van dorpen en gehuchten aan de voet. Het gebied is landschappelijk en cultuurhistorisch waardevol door het contrast tussen open essen en besloten bosgebied. Kenmerkend is het reliëfrijk landschap met slingerende wegen en zicht vanuit de omgeving op de stuwwal.

De essen aan de rand van het Bergherbos/Montferland zijn op de structuurvisiekaart aangegeven als landbouw met behoud van de openheid. Deze oude bouwlanden (essen) dienen open te blijven om het zicht op het bos en het zicht vanaf de berg te garanderen. Grondgebonden agrarisch gebruik blijft mogelijk (voornamelijk extensiveringsgebied in het Reconstructieplan), mits de openheid is gegarandeerd. In deze gebieden wordt terughoudend omgegaan met nieuwe landgoederen. Slechts bijzondere vormen, die de kwaliteiten van het gebied versterken, zijn bespreekbaar.

Open landschap

Voor het open komgebied van het Greffelkampsche Broek, Loilsche Broek (ten noorden van de Oude Maatseweg en Doetinchemseweg (ten oosten van Loil) en de gronden ten westen van de Nevelhorst is sprake van een waardevolle openheid, die behouden dient te blijven.

Ook het Vinkwijksche Broek heeft nog een kenmerkend open weidekarakter.

Wonen

De aanwezigheid van diverse burgerwoningen in het buitengebied wordt als een gegeven aanvaard. Aan de veel voorkomende wensen voor grotere woningen (ten opzichte van de nu vastgelegde maat van 550 m³), woningsplitsing, mantelzorg, sloop en herbouw e.d. wenst de gemeente ruimte te geven. Hiervoor is de notitie 'Ruimte voor Wonen in het buitengebied' opgesteld. De mogelijkheden uit deze notitie zullen vertaald worden in het nieuwe bestemmingsplan.

Tevens wordt in het bestemmingsplan de mogelijkheid opgenomen voor beroeps- en bedrijfsmatige activiteiten in de woningen, onder de voorwaarde dat de woonfunctie overheersend blijft.

Het geldende beleid richt zich op het zo min mogelijk toestaan van nieuwe (burger-)woningen in het buitengebied. Een uitzondering geldt voor het mogelijk maken van extra woningen in het kader van functieverandering en woning-splitsing

Bedrijven

In het buitengebied komen verspreid diverse niet-agrarische bedrijven voor. Niet-agrarische bedrijvigheid hoort in beginsel in het buitengebied niet thuis, vanwege de aard en de schaal van deze bedrijvigheid. Dergelijke bedrijven horen thuis op een bedrijventerrein.

De bestaande legale niet-agrarische bedrijven worden naar hun aard en omvang (oppervlakte bedrijfsbebouwing) als zodanig in het bestemmingsplan opgenomen. In het kader van het opstellen van het bestemmingsplan (inventarisatie en onderzoek) is inzicht verkregen in het aantal, het type, de ligging en de omvang van legaal aanwezige bedrijven. De gemeente is bereid deze niet-agrarische bedrijven beperkte uitbreidingsmogelijkheden te bieden. De omvang van deze uitbreidingen is vastgelegd in de notitie 'Ruimte voor vernieuwing in het buitengebied' (hoofdstuk 8). Dit hoofdstuk wordt vertaald naar het nieuwe bestemmingsplan.

De gemeente zal zeer terughoudend omgaan met nieuwvestiging en uitbreiding van niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied. Voor grotere uitbreidingen dan op basis van de notitie mogelijk zijn, dienen bedrijven in principe te worden verplaatst naar een bedrijventerrein. Mocht verplaatsing niet haalbaar zijn en uitbreiding ter plaatse toch noodzakelijk blijken, dan zal de gemeente tegelijkertijd eisen stellen aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit door bijvoorbeeld aanleg van landschapselementen of sloop van bedrijfsgebouwen elders in het landelijk gebied. In geval van nieuwvestiging worden hoge eisen gesteld aan de landschappelijke inpassing.

Duurzaam energiepark

In het Streekplan Gelderland, is de locatie Netterden-Azewijn aangewezen als zoekzone voor windenergie. Deze locatie ligt deels in de gemeente Oude IJsselstreek (ten westen van de Papenkampseweg bij Netterden) en deels in de gemeente Montferland (ten westen van de Netterdseweg en ten zuiden van de Meilandsedijk). Voor bepaling van de zoekzones is onder meer rekening gehouden met belangrijke natuurwaarden, voldoende afstand tot woonbebouwing, recreatiegebieden, openheid van het landschap en weidevogelgebieden.

De raad heeft toen uitgesproken in principe medewerking te willen verlenen aan het plaatsen van twee windturbines op deze locatie. Het betreffende gebied is daarom op de kaart van de structuurvisie aangegeven als 'duurzaam energiepark'. Gekozen is voor deze bredere benaming om eventueel ook andere vormen van duurzame energie (bijvoorbeeld bijzondere vormen van zonnecollectoren), hier eventueel een plek te kunnen geven.

Recreatie

Voor Montferland is toerisme van economisch belang. Voor een vitale toekomst van de gemeente is daarom ontwikkeling en groei van toerisme het uitgangspunt voor het ruimtelijke beleid. Overeenkomstig het beleid uit het Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsplan is de ontwikkelingsruimte niet overal het zelfde:

- in principe wordt geen ontwikkelingsruimte geboden binnen waardevolle natuurlijke en landschappelijke eenheden;
- binnen het landbouwontwikkelingsgebied wordt terughoudend omgegaan met het toestaan van nieuwe recreatieve functies. Ontwikkelingen van (verblijfs)recreatie zijn mogelijk toegestaan, mits de huidige en toekomstige bedrijfsontwikkeling van de (intensieve) landbouw niet worden belemmerd;
- verblijfsrecreatiebedrijven moeten zoveel mogelijk ruimtelijk geconcentreerd worden om versnippering te voorkomen en voldoende kritische massa te creëren voor beleving en gezonde exploitaties. Vanuit de exploitatie van horeca, detailhandel en dagrecreatie is het wenselijk om zo veel mogelijk te bundelen bij bestaande kernen of concentratiegebieden (o.a. Stroombroek).

Binnen deze randvoorwaarden is het gemeentelijk beleid derhalve gericht op verdere ontwikkeling van recreatieve functies, mits op een goede manier ingepast in het landschap. In het landelijk gebied zullen kleinschalige recreatieve functies mogelijk moeten zijn. Deze ontwikkelingen kunnen in combinatie of naast de agrarische sector een goede ontwikkeling zijn voor de regio. Nieuwe activiteiten op dit gebied moeten echter wel een aanvulling zijn op het aanbod. Ze mogen niet uitgroeien tot complete horeca- en/of recreatiebedrijven.

Ook streeft de gemeente naar behoud en versterking van de aanwezige recreatieve routestructuren.

Nevelhorst

Het gebied van de Nevelhorst bestaat uit twee gebieden. In het westelijke gedeelte van het gebied bevinden zich waardevolle bosgebieden. Daarnaast bevinden zich rond de recreatieplas ook diverse recreatieve voorzieningen. De gemeente streeft naar een goede balans tussen behoud van de aanwezige natuurkwaliteiten en behoud en enige ontwikkeling van kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen. Ontwikkelingen zijn mogelijk op het gebied van dagrecreatie, die is gebonden aan een fraai landschap en een rustige omgeving. Intensieve vormen van recreatie zijn in het bosgebied dan ook niet gewenst. Het gebied rond de recreatieplas biedt hiervoor wel enige ruimte. Om bovengenoemde redenen is de Nevelhorst op de visiekaart aangewezen als 'natuur en recreatie'.

Stroombroek

Stroombroek en omgeving vormen een recreatieconcentratiegebied, dat verder kan worden uitgebouwd. In dit gebied zijn nu reeds diverse dagrecreatieve voorzieningen aanwezig. In de omgeving van Stroombroek spelen enkele concrete initiatieven, zoals de uitbreiding van recreatiepark Te Boomsgoed en de ontwikkeling van De Sedde (noordrand Zeddam).

Aan de noordzijde van Stroombroek streeft de gemeente naar realisering van de ecologische verbindingzone in de richting van Slangenburg. Realisering kan mogelijk dichterbij komen door deze mee te koppelen met een (meer extensieve) recreatieve ontwikkeling ter plaatse.

Relevante ontwikkelingen buiten het bestemmingsplan

Naast ontwikkelingen op basis van het bestemmingsplan buitengebied wordt in deze planMER ook rekening gehouden met enkele ontwikkelingen, die niet in het bestemmingsplan zijn geregeld, maar mogelijk in de komende jaren wel gaan spelen.

Nieuwe landgoederen

De gemeente wil ook ruimte bieden voor de aanleg van nieuwe landgoederen. Met het bevorderen van de ontwikkeling van nieuwe landgoederen beoogt de gemeente enerzijds bij te dragen aan de versterking van de landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische kwaliteiten van het plangebied en anderzijds tegemoet te komen aan de groeiende belangstelling voor het wonen 'in het groen'. De mogelijkheden zijn afhankelijk van de gebiedskwaliteiten en de gebiedsdoelstellingen. Zo zijn er geen mogelijkheden voor deze ontwikkelingen in het landbouwontwikkelingsgebied.

Werfhout

In de omgeving van de plassen ten zuiden van de A18 (ten noorden van Werfhout) is het beleid gericht op herontwikkeling. Voor de meest noordelijke plas wordt voorzien in een meer recreatieve vorm van herontwikkeling met recreatiewoningen, wellnessvoorzieningen en dergelijke. Bij de herontwikkeling dient rekening te worden gehouden met de aanwezige natuurwaarden. Daarnaast dient rekening gehouden te worden, met de vraag in de markt en andere initiatieven. Uitgangspunt hierbij is dat er wel een markt voor dient te zijn. Voor deze ontwikkeling is een afzonderlijke MER en bestemmingsplan in voorbereiding.

Regionaal BedrijvenTerrein

Bij 's-Heerenberg is de uitbreiding van het Regionaal BedrijvenTerrein (RBT) in voorbereiding. Het RBT zal ruimte moeten bieden aan bedrijvigheid met grote ruimtelijke effecten. Hierbij valt te denken aan grootschalige bouwmassa's, grote verkeersaantrekkende werking of een zware milieucategorie. Voor dit type bedrijvigheid zijn mogelijkheden op de lokale bedrijventerreinen vaak niet toereikend.

Rondweg 's-Heerenberg - Zeddam

Om de te verwachten toenemende verkeersdruk op de provinciale weg N316 tussen de grensovergang met Duitsland en de A18 bij Stroombroek te verlichten, is de voormalige gemeente Bergh in de jaren negentig gestart met de plannen voor een omleiding van deze weg. Met de provincie Gelderland zijn vervolgens afspraken gemaakt over een gefaseerde aanleg van deze weg. In 2005 is de omlegging Zeddam, het gedeelte tussen Braamt en de Terborgseweg (N335) geopend. In 2007 kwam de omlegging 's-Heerenberg over het gemeentelijk bedrijventerrein het Goor gereed.

De Ontbrekende Schakel van de N316, tussen de Terborgseweg (N335) en de Meilandsedijk (N816) is echter tot op heden nog niet gerealiseerd. Momenteel wordt door de gemeente gewerkt aan een haalbaarheidsstudie naar de aanleg van dit ontbrekende deel. Nadat eerder was bepaald geen prioriteit aan de aanleg te geven, heeft Provinciale Staten eind 2009 een motie aangenomen waarin de voortgang van de aanleg van de ontbrekende schakel van de rondweg N316 wordt bespoedigd.

3.3

M.e.r.-(beoordelingsplichtige) activiteiten

Wettelijk kader

De plan-m.e.r.-verplichting geldt voor wettelijk of bestuursrechtelijk voorgeschreven plannen en programma's die:

- kaderstellend zijn voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten; of
- een passende beoordeling behoeven in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet 1998) (en daarmee in het kader van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, Natura 2000).

Maakt het bestemmingsplan m.e.r.-(beoordelingsplichtige) activiteiten mogelijk?

Het bestemmingsplan maakt de vergroting van agrarische bouwvlakken en daarmee de uitbreiding van (intensieve) veehouderijen mogelijk. Uit Bijlage C en D van het Besluit m.e.r. blijkt dat zowel de 'de oprichting, wijziging of uitbreiding van een veehouderijbedrijf' als 'de oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens' een m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteit is, wanneer hierna volgende drempelwaarden worden overschreden.

Activiteit in aantal dierplaatsen	Drempel m.e.r.-plicht	Drempel m.e.r.-beoordelingsplicht
Melk- en/of kalfkoeien		≥ 200
Vleesrunderen		≥ 1.200
Schape en/of geiten		≥ 2.000
Paarden en/of ponys		≥ 400
Struisvogels		≥ 1.000
Mesthoenders	> 85.000	
Hennen	> 60.000	
Pluimvee		≥ 40.000
Mestvarkens	> 3.000	≥ 2.000
Zeugen	> 900	≥ 750

Het bestemmingsplan beoogt - ofwel bij recht ofwel via een afwijking of wijzigingsbevoegdheid - de uitbreiding van bouwblokken mogelijk te maken. Ook worden bestaande - niet volledig ingevulde - bouwblokken in principe overgenomen. Ten slotte wordt ook de omschakeling van grondgebonden veehouderij naar intensieve veehouderij mogelijk gemaakt.

Conclusie

Op basis van deze uitbreidingsmogelijkheden die het bestemmingsplan, al dan niet bij recht, mogelijk maakt, is zeker niet uitgesloten dat drempelwaarden uit het Besluit m.e.r. worden overschreden. Er wordt derhalve geconcludeerd dat in het kader van het bestemmingsplan een planMER dient te worden opgesteld.

Is een passende beoordeling noodzakelijk?

In de nabijheid van het plangebied liggen de Natura 2000-gebieden Uiterwaarden IJssel en Gelderse Poort. Wanneer niet kan worden uitgesloten dat het bestemmingsplan significante negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied, moet een passende beoordeling worden doorlopen.

Negatieve effecten zouden met name kunnen ontstaan door de toename van de ammoniakemissie bij uitbreidingsmogelijkheden voor (intensieve) veehouderijen.

Hiervoor is een zogenaamde voortoets uitgevoerd in het kader van de Oriëntatiefase van de NB-wet 1998. Deze is opgenomen in hoofdstuk 7

Beleid en regelgeving

4

4.1

Ruimtelijk beleid

In dit planMER wordt met diverse beleidskaders rekening gehouden. De belangrijkste integrale beleidskaders en de relevante uitgangspunten daarvan zijn in onderstaande tabel weergegeven. In bijlage 2 worden de genoemde beleidsdocumenten nader beschreven. Ook kan meer sectoraal beleid en regelgeving relevant zijn. Een overzicht daarvan is opgenomen in § 4.3.

Beleidskader	Relevante uitgangspunten
Rijksbeleid	
Nota Ruimte (2006)	Versterken van de kracht van nationale stedelijke netwerken en verbetering ruimtelijk-economische structuur. Knooppunt Arnhem-Nijmegen is aangewezen als nationaal stedelijk netwerk
Provinciaal beleid	
Streekplan Gelderland 2005	<ul style="list-style-type: none"> - Behoud en versterking Ecologische HoofdStructuur EHS (zie hierna bij Streekplanuitwerking en -herziening) - Behoud en versterking waardevolle landschappen, te weten Montferland en Slangenburg (zie hierna bij Streekplanuitwerkingen) - Ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk, mits daarbij rekening wordt gehouden met de kernkwaliteiten
Streekplanuitwerkingen Kernkwaliteiten Waardevolle Landschappen	Kernkwaliteiten Montferland: <ul style="list-style-type: none"> - samenhangende eenheid van hooggelegen stuwwalkern, boslandschap, essen en een ring van dorpen en gehuchten; - waardevolle open essen op flanken stuwwal; - landschappelijk en cultuurhistorisch waardevol contrast tussen open essen en besloten bosgebied; - reliëfrijk en slingerende wegen; - zicht vanuit de omgeving op de stuwwal.
	Kernkwaliteiten Slangenburg: <ul style="list-style-type: none"> - gave open essen en gave broekgebieden; - overgangen van hooggelegen, kleinschalig naar laaggelegen open landschap; - beken, weteringen, oude rivierlopen grotendeels parallel aan Oude IJssel

<p>Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten en omgevingscondities Gelderse Ecologische Hoofdstructuur</p>	<p>De streekplanuitwerking geeft een gebiedsspecifieke beschrijving van de kernkwaliteiten. Voor Achterhoek-West gelden de volgende kwaliteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de beken met hun landschappelijke, ecologische en hydrologische samenhang met hun omgeving; - de samenhang en verbindingen tussen de grote Oost-Gelderse natuurkernen via kleinere rivieren en beken en de daaraan gekoppelde ecologische verbindingzones; - ecologisch samenhangend geheel van landgoederen, natuurgebieden, bossen, beken en landschapselementen in het kleinschalige agrarisch cultuurlandschap waarvan soorten als das en amfibiesoorten en vleermuissoorten afhankelijk zijn. <p>In het plangebied is het Montferland het belangrijkste gebied. Een andere belangrijke parel is het landgoed Bijvanck.</p>
<p>Streekplanherziening Herbegransing ecologische hoofdstructuur</p>	<p>Herbegransing van de EHS zodat EHS 'robuuster' is en een duurzaam netwerk van natuurgebieden ontstaat voor waardevolle en kwetsbare natuur.</p>
Regionaal beleid	
<p>Het regionaal plan Stadsregio 2005-2020</p>	<p>Het Regionaal Plan heeft vier ontwikkelingsthema's onderscheiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Economie: het versterken van het economisch vestigingsklimaat, waarbij potenties van de stuwende werkgelegenheid worden benut; - Mobiliteit: het verbeteren van de bereikbaarheid in het regionale net van (snel)wegen en openbaar vervoer en betere integratie van de mobiliteit per auto, trein, bus en fiets; - Wonen: het verbeteren van de kwaliteit van het wonen in stad, dorp en landelijk gebied, waarbij de relatie met het landschap, de bereikbaarheid en de voorzieningen kwaliteitsfactoren zijn; - Landschap: het vergroten van de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van het landelijk gebied voor de natuur en voor de recreatie.
<p>Reconstructieplan Achterhoek - Liemers</p>	<p>Een belangrijk onderdeel van het reconstructieplan is de zone-ring:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gebieden waar landbouw voorrang krijgt (landbouwontwikkelingsgebieden(LOG)); - gebieden waar de natuur voorrang krijgt (extensiveringsgebieden); - gebieden waar verschillende functies naast elkaar bestaan (verwervingsgebieden). <p>In het plangebied is het LOG Azewijn gelegen.</p> <p>Daarnaast:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ook aandacht voor het versterken van de natuur- en landschapswaarden en voor verbetering van de waterhuishouding en waterkwaliteit; - verminderen belasting van het milieu en verbetering infrastructuur, woon- en werkklimaat en de economische structuur; Zo ontstaat er weer een vitaal platteland; - meer ruimte voor nieuwe natuurgebieden en nieuwe vormen van recreatie.

Regionale Structuurvisie (RSV) Achterhoek	In de RSV zijn twee hoofddoelstellingen verwoord: <ul style="list-style-type: none"> - het nastreven van een grotere dynamiek in de regio (door onder andere versterking van de regionale economie en het regionale woning- en voorzieningenaanbod); - het behoud van de eigen ruimtelijke kwaliteiten (zoals rust, ruimte en groen, en kleinschaligheid).
Gemeentelijk beleid	
Structuurvisie Montferland	<ul style="list-style-type: none"> - Het primaire doel van de structuurvisie was het bestendigen van het voorkeursrecht van een aantal uitbreidingslocaties; - Daarnaast is een visie opgenomen voor het buitengebied.
Visie Nevelhorst	De ontwikkelingsvisie van De Nevelhorst is gebaseerd op vijf uitgangspunten. <ul style="list-style-type: none"> - het kleinschalige kampenlandschap is het uitgangspunt voor de toekomstige ontwikkeling en wordt waar mogelijk versterkt; - de ontwikkeling van recreatie is mogelijk, mits deze gepaard gaat met een evenredige ontwikkeling en duurzame instandhouding van natuur en landschap; - indien een ontwikkeling afbreuk doet aan de natuur en landschappelijke kwaliteiten, dienen (compenserende) maatregelen getroffen te worden; - primaire doelgroep voor het gebied zijn de eigen inwoners. Daarnaast zijn in het gebied enkele recreatieve voorzieningen met (boven) regionale aantrekkingskracht. Het gebied is in principe door beide doelgroepen naast elkaar te gebruiken; - het gebied kent een zonering van zuid (intensieve zone) naar noord (expensieve recreatievormen).

4.2

Overig beleid

Naast de hierboven vermelde beleidskaders is nog een aantal beleidsstukken opgenomen. Deze beleidsstukken zijn relevant voor deze planMER. Een overzicht van het overig beleid is in de hiernavolgende tabel weergegeven.

Beleidsthema	Naam beleid
Gemeentelijk beleid	<ul style="list-style-type: none"> - Landschapsonwikkelingsplan - Beeldkwaliteitsplan buitengebied
Landschap en cultuurhistorie	Gemeentelijke archeologische verwachtingskaart en een cultuurhistorische waardenkaart
Verkeer	Geen beleid opgenomen
Water	<ul style="list-style-type: none"> - Provinciaal Waterhuishoudingsplan (WHP3) - Stroomgebiedvisie Achterhoek en Liemers - Waterbeheerplan 2007-2010 (2007), Waterschap Rijn en IJssel
Functieverandering	Gemeentelijke notitie 'Ruimte voor vernieuwing in het buitengebied'

4.3

Wettelijke kaders

Voor het opstellen van het planMER zijn diverse wettelijke kaders relevant, zoals de Wro, de Wm, de Reconstructiewet concentratiegebieden, de Wet ammoniak en veehouderij (Wav), de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv), de AMvB-huisvesting, de Wet geluidhinder (Wgh), de NB-wet 1998 en de regelgeving rondom luchtkwaliteitseisen (opgenomen in de Wm).

Deze Europese en landelijke wetten en regels stellen randvoorwaarden aan de ontwikkeling van intensieve veehouderijen en de procedures die moeten worden doorlopen bij besluitvormingstrajecten. Ook voor de gemeenten zijn dit randvoorwaarden bij de besluitvorming, zoals het opstellen van ruimtelijke plannen en het verlenen van vergunningen. De eigen beleidsvrijheid daarin is in de regel beperkt. Uitzonderingen zijn de Wgh en de Wgv. Deze wetten bieden de gemeenten de mogelijkheid om, binnen een bepaalde bandbreedte, eigen normen te stellen. Vooral de normstelling in het kader van de Wgv is van direct belang voor de ontwikkelingsmogelijkheden van intensieve veehouderij.

De relevante wettelijk kaders behelzen vooral:

- Wm (met name hoofdstuk 7 aangaande milieueffectrapportage);
- ammoniakwetgeving, zoals de Wav en de AMvB-Huisvesting;
- natuurbeschermingswetgeving, m.n. de NB-wet 1998 en (in mindere mate) de Flora en faunawet (Ffw);
- Wgv;
- Wet luchtkwaliteit;
- Wgh;
- Dierwelzijnswetgeving, zoals het Varkensbesluit, het Legkippenbesluit 2003 en het Vleeskuikenbesluit.

Hieronder volgt een korte beschrijving van een aantal relevante wettelijke kaders. De kaders met betrekking tot ammoniak en de NB-wet 1998 worden gezamenlijk behandeld.

4.3.1

Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Ffw in werking getreden. In deze wet is onder meer het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992) van de Europese Unie verwerkt.

Achter de Ffw staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende beschermde dieren en planten en hun leefomgeving. Beschermde soorten worden opgesomd in de 'lijsten beschermde inheemse planten- en diersoorten'. De AMvB ex artikel 75 van de Ffw van 23 februari 2005, kent een driedeling voor het beschermingsniveau van planten- en diersoorten (licht beschermd, middelzwaar beschermd en streng beschermd).

4.3.2

Natuur en ammoniak

Het ammoniakbeleid kent een emissiegerichte benadering voor heel Nederland met daarnaast aanvullend beleid ter bescherming van kwetsbare gebieden.

De emissiegerichte benadering heeft gestalte gekregen in het Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij (AMvB-huisvesting). Hierin zijn eisen opgenomen ten aanzien van de (maximaal) toegestane ammoniakemissie per diercategorie. Grotere bedrijven moeten eerder aan die eisen voldoen en hebben een extra taakstelling met betrekking tot de inzet van emissiearme systemen (stalsystemen en/of luchtwassers).

Op nationaal niveau is de bescherming van de voor ammoniakdepositie gevoelige bos- en natuurgebieden geregeld in de Wav. Deze wet is recent gewijzigd en geeft de provincie de bevoegdheid om bepaalde afwegingen te maken ten aanzien van de te beschermen gebieden.

Daarnaast zijn er nog gebieden die op basis van de NB-wet 1998 of de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn worden beschermd. Deze worden ook als Natura 2000-gebieden aangeduid. Indien ammoniakbelasting de instandhoudingsdoelstellingen van de natuurwaarden van die gebieden bedreigt, kan dat leiden tot vergaande beperkingen ten aanzien van de uitbreiding van ammoniakdepositie op die gebieden en daarmee op de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen nabij die gebieden.

Hierbij is van belang dat er zowel door het Rijk als de provincies gewerkt wordt aan de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)¹. Dit houdt onder meer in dat de overheid generieke maatregelen neemt om de stikstofdepositie te verlagen en zo de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden op termijn te behalen. De uitwerking hiervan ligt deels bij de provincies. Zo kunnen provincies de saldobenadering toepassen: Door het beëindigen van bepaalde bedrijven en door het strikt toepassen van de best beschikbare technieken op het gebied van emissiebeperking ontstaat ruimte die door bedrijven met uitbreidingsplannen deels weer mag worden opgevuld. Voorwaarde is dat de depositie op Natura 2000-gebieden op lange termijn een dalende trend vertoont. In de praktijk zal dit betekenen dat er voor bedrijven die dicht tegen Natura 2000-gebieden aanliggen, minder ruimte zal zijn dan elders.

In Gelderland wordt dit onder andere uitgewerkt in de Verordening stikstof en Natura 2000 op grond van de NB-wet 1998 (zie ook hoofdstuk 7).

4.3.3

Wet geurhinder en veehouderij

De Wgv stelt eisen aan de maximale geurbelasting die de veehouderij mag veroorzaken op een gevoelig object zoals een woning. Deze is in de plaats gekomen van de Stankwet voor reconstructiegebieden en enkele stankrichtlijnen.

¹ Stikstof is hierbij de verzamelnaam voor stikstofdioxide (NO₂) en ammoniak (NH₃), stoffen die een verzurende of vermestende werking hebben.

Odour units

In de Wgv wordt de geurbelasting berekend in OU (Odour Units). De geuremissie wordt uitgedrukt in OU/s. De geuremissienormen die gehanteerd dienen te worden in de reconstructiegebieden zijn 14 OU/m³ voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom en 3 OU/m³ voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom (dit bij 98% percentiel).

Gemeentelijk geurbeleid

De gemeenten kunnen, binnen de wettelijk vastgestelde bandbreedte, eigen normen vaststellen die afwijken van de vaste waarden uit de wet. Bij een versoepeling van de normen (hogere waarden) is er meer ruimte voor de ontwikkeling van veehouderij, maar kan ook de kans op geurhinder toenemen. Bij strengere normen worden de ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande en nieuwe intensieve veehouderijen kleiner, maar is er ook minder kans op geuroverlast. Met andere woorden: de gemeenten kunnen mede op basis van een eigen normstelling de gewenste ontwikkeling van veehouderij en andere functies ondersteunen of ongewenste ontwikkelingen beperken. In reconstructiegebieden kan voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom worden afgeweken tot 14 OU/m³ en voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom kan worden afgeweken tot 35 OU/m³.

De gemeente Montferland heeft geen eigen geurbeleid geformuleerd voor het buitengebied (wel voor de kernen), zodat de wettelijke geurnormen van toepassing zijn.

Bij beoordeling van vergunningaanvragen wordt bepaald of deze normen voor geurbelasting op een geurgevoelig object worden overschreden. Uitbreiding van of omschakeling naar een intensieve veehouderij gaat altijd gepaard met een uitbreiding van de geuremissie. Uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen (meer dierplaatsen) kan gepaard gaan met de uitbreiding van de vergunde geuremissie, maar dat is niet noodzakelijkerwijs het geval. Door toepassing van moderne stalsystemen of luchtwassers is het ook mogelijk om, binnen het vergunde emissieniveau, uit te breiden.

Geurgevoelige objecten

Geurgevoelige objecten zijn gebouwen, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, worden gebruikt.

Hierbij dient te worden vermeld dat voormalige agrarische bedrijfsgebouwen waarin nu wordt gewoond in de volgende gevallen geen geurgevoelig object zijn:

- als de milieuvergunning niet is ingetrokken;
- als de milieuvergunning van een voormalig agrarisch bedrijf pas op of na 19 maart 2000 is ingetrokken;
- als het een woning betreft die gebouwd is conform de Rood-voor-Rood-regeling op een voormalig agrarisch bouwblok met een milieuvergunning.

4.3.4

Wet luchtkwaliteit

Op 15 november 2007 is het onderdeel luchtkwaliteit van de Wm in werking getreden. Kern van de wet is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Daarbinnen werken het rijk, de provincies en gemeenten samen om de Europese eisen voor luchtkwaliteit te realiseren. Verder staat er in wanneer en hoe overschrijdingen van de luchtkwaliteit moeten worden aangepakt. Het programma houdt rekening met nieuwe ontwikkelingen zoals bouwprojecten of de aanleg van infrastructuur. Projecten die passen in dit programma, hoeven niet meer te worden getoetst aan de normen (grenswaarden) voor luchtkwaliteit. De ministerraad heeft op voorstel van de minister van VROM ingestemd met het NSL.

Het NSL is op 1 augustus 2009 in werking getreden. Vanaf die datum is het NSL van kracht en dat betekent dat voor de onderbouwing van NSL-projecten kan worden verwezen naar het NSL wanneer het gaat om de effecten op luchtkwaliteit. Vanaf 1 augustus 2009 geldt ook de uitvoeringsplicht van de NSL-maatregelen voor alle NSL-partners.

De luchtkwaliteit is afhankelijk van de mate van verontreiniging door diverse luchtverontreinigende stoffen waarbij de voornaamste bronnen van luchtverontreiniging het wegverkeer, industriële bronnen en de landbouw zijn. Voor intensieve veehouderij is alleen fijn stof (PM_{10}) een relevante stof. In de Wet luchtkwaliteit is de volgende grenswaarde voor fijn stof concentratie opgenomen:

- 40 mg/m^3 als jaargemiddelde concentratie;
- 50 mg/m^3 als 24 uurgemiddelde concentratie waarbij geldt dat deze maximaal 35 maal per kalenderjaar mag worden overschreden.

Het ministerie van VROM hanteert een twee sporen-beleid om de fijnstofproblematiek in de landbouw op te lossen. Deze zijn het saneren van bestaande overschrijdingen en het voorkómen van nieuwe overschrijdingen.

In het kader van vergunningverlening zullen de gemeenten rekening moeten houden met nieuwste wet- en regelgeving met betrekking tot fijn stof. Er wordt door VROM gewerkt aan het opstellen van een toetsingskader, verspreidingsmodel en handreiking 'fijn stof in de landbouw'. Het is nog onduidelijk wanneer het toetsingskader en verspreidingsmodel voldoende zijn ontwikkeld om te worden gebruikt.

In dit planMER wordt bekeken of uitbreiding en omschakeling van veehouderijen kan plaatsvinden zonder nieuwe knelpunten ten aanzien van fijn stof en binnen de wettelijke normen.

4.3.5

Wet geluidhinder

De Wgh gaat over geluid dat veroorzaakt wordt door wegen, spoorwegen en gezoneerde industrieterreinen. In de wet is aangegeven welke geluidsnormen er gelden voor onder meer de bouw van nieuwe woningen en het wijzigen van (spoor)wegen binnen de invloedssfeer van geluidsbronnen.

De Wgh kent een aantal begrippen, namelijk:

- voorkeursgrenswaarde;
- maximale ontheffingswaarde;
- geluidsgevoelige bestemmingen.

De voorkeursgrenswaarde is de geluidsbelasting die altijd toelaatbaar is op de gevel van de geluidsgevoelige bestemming. De maximale ontheffingswaarde is de geluidsbelasting die na toestemming van het bevoegd gezag maximaal toelaatbaar is op de gevel. Een geluidsgevoelige bestemming is een functie die geschikt is voor woondoeleinden, zorgdoeleinden en onderwijsdoeleinden.

4.3.6

Diergezondheid

Op locaties waar vestiging en ontwikkeling van intensieve veehouderij plaatsvindt, dient in verband met het tegengaan van verspreiding van dierziekten voldoende afstand tussen nieuwe bouwblokken en bestaande bouwblokken te worden aangehouden. Vanuit verschillende partijen worden hiervoor verschillende richtlijnen en adviezen gegeven:

- De NVV (Nederlandse Vereniging van Varkenshouders) adviseert een afstand van minimaal 100 m tussen de bouwblokken;
- De Gezondheidsdienst voor Dieren adviseert een zo groot mogelijke afstand (het liefst 400 m) aan te houden tussen de bedrijven. Hoe groter de afstand, des te minder makkelijk de verspreiding van dierziekten verloopt. Echter voor varkensfokkerijen en vermeerderingsbedrijven met een SPF-status is een minimale afstand van 400 m (300 m met filters) verplicht om deze status te verkrijgen. De SPF-status is een keurmerk voor bedrijven die een bepaald aantal ziektekiemen niet in hun bestand hebben. Ook voor grootouderbedrijven in de pluimveesector wordt deze afstand geadviseerd.

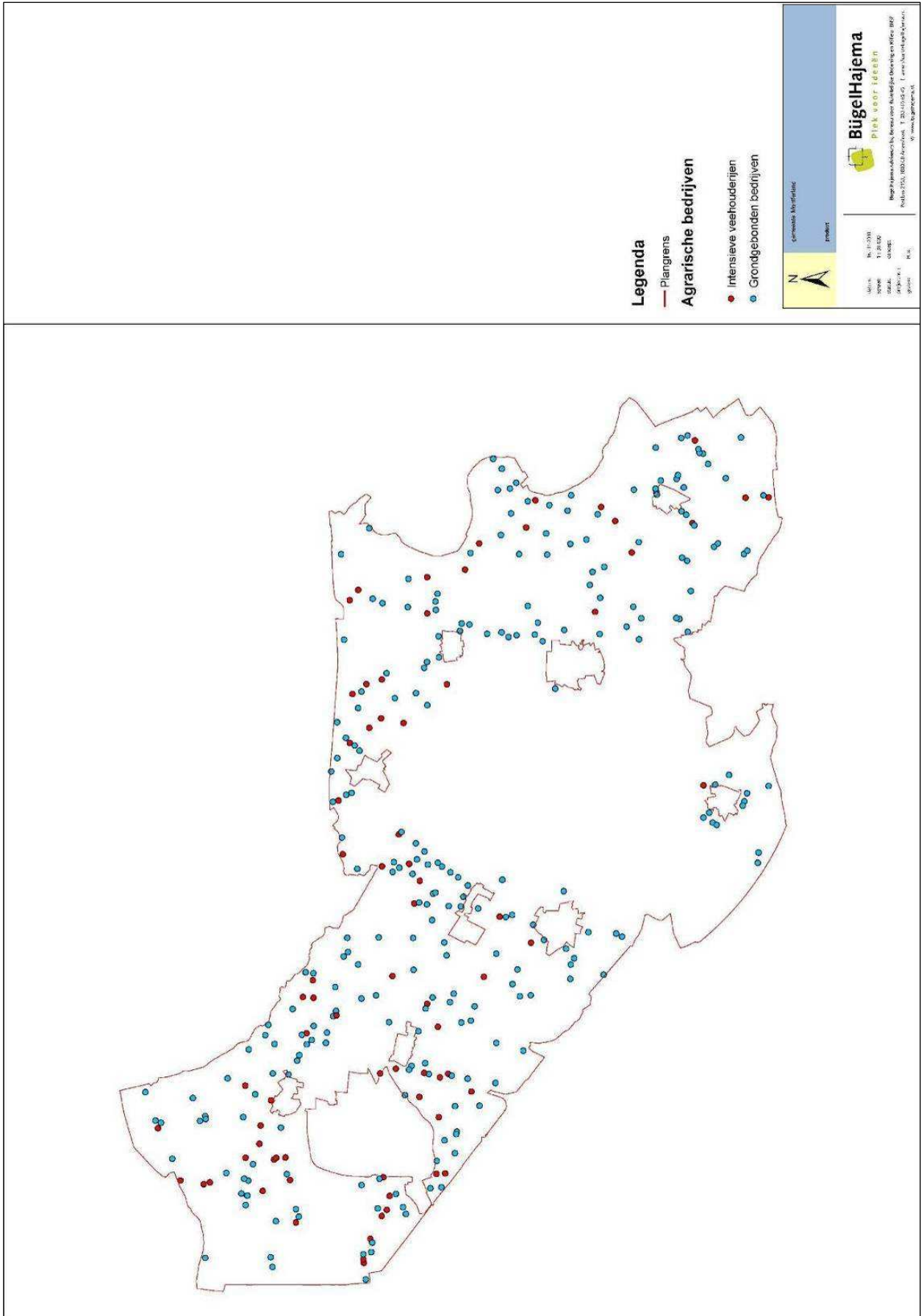
Aanvullend hierop dient vanuit het aspect geur (Wgv) een afstand van 25 m tussen de bouwblokken en 50 m tussen het emissiepunt en de naastgelegen bedrijfswoning (van naastgelegen bedrijf) te worden aangehouden.

4.4

Conclusie beleid en regelgeving

Vanuit het beschreven beleid en regelgeving kunnen de volgende conclusies worden getrokken ten aanzien van het bestemmingsplan buitengebied:

- De bescherming van de provinciale EHS en het provinciale waardevolle landschap dient door middel van het bestemmingsplan planologisch te worden geborgd.
- Vanuit het Streekplan en het Reconstructieplan dient de zonering intensieve veehouderij te worden doorvertaald in het bestemmingsplan.
- Vanuit het Regionaal Plan en de gemeentelijke structuurvisie dient het gebied grondgebonden landbouw ten noord-westen van Didam te worden vertaald in het bestemmingsplan.
- Daarnaast spreekt het voor zich dat in het planMER en het bestemmingsplan recht zal moeten worden gedaan aan bestaande wet- en regelgeving op het gebied van natuurbescherming, ammoniak, geluidhinder, luchtkwaliteit, geurhinder en dierwelzijn.

Ligging (intensieve) agrarische bedrijven
 (Bron: inventarisatie bestemmingsplan Buitengebied)

Huidige situatie

5

5.1

Functies

5.1.1

Agrarische bedrijven

In het buitengebied van de gemeente Montferland komen met name melkveehouderijen en andere graasdierbedrijven voor. Blijkens CBS cijfers behoorden in 2003 62% van de bedrijven tot deze categorie (zie tabel). De hokdierbedrijven zijn goed voor 14% en de combinatiebedrijven (dit zijn bedrijven zonder duidelijke specialisatie, minder dan tweederde van de bedrijfsomvang is een specialisatie) zijn vertegenwoordigd met 13%.

Aantal en type bedrijven in gemeente Montferland

	Akkerbouw Bedrijven	Graasdier Bedrijven	Hokdier Bedrijven	Tuinbouw Bedrijven	Combinaties	Tot. Aantal bedrijven
1993	33	297	127	15	112	584
1998	35	273	99	11	81	499
2003	30 (8%)	231 (62%)	52 (14%)	10 (3%)	50 (13%)	373

Uit de inventarisatie in het kader van het bestemmingsplan blijkt dat er circa 325 agrarische bedrijven aanwezig zijn, waarvan circa 75 intensieve veehouderijen. Zoals op nevenstaande afbeelding is te zien, liggen de bedrijven verspreid door het plangebied.

5.1.2

Burgerwoningen

Er komen veel burgerwoningen voor in het buitengebied. Deels zijn dit van oorsprong burgerwoningen, maar ook steeds meer betreft dit voormalige agrarische bedrijven waar nu wordt gewoond. Bij deze woningen zijn dan ook nog grote hoeveelheden bijgebouwen aanwezig, die in aanmerking kunnen komen voor functiewijziging. Op deze percelen zal het onder voorwaarden mogelijk zijn nieuwe woningen of wooneenheden op te richten. Al met al gaat het hierbij om ruim 1.500 woningen.

Op enkele plaatsen is sprake van een concentratie van burgerwoningen, zoals Heuvelwijk ten westen van Braamt, de Keulseweg tussen Loerbeek en Kilder en de buurtschap Greffelkamp ten noorden van Didam.

Bij diverse woningen (op voormalig agrarische percelen) in het buitengebied komen kleinschalige nevenactiviteiten voor. Daarnaast worden de woonpercelen gebruikt door hobbyboeren. De verwachting is dat deze trends de komende jaren verder zullen gaan.

5.1.3

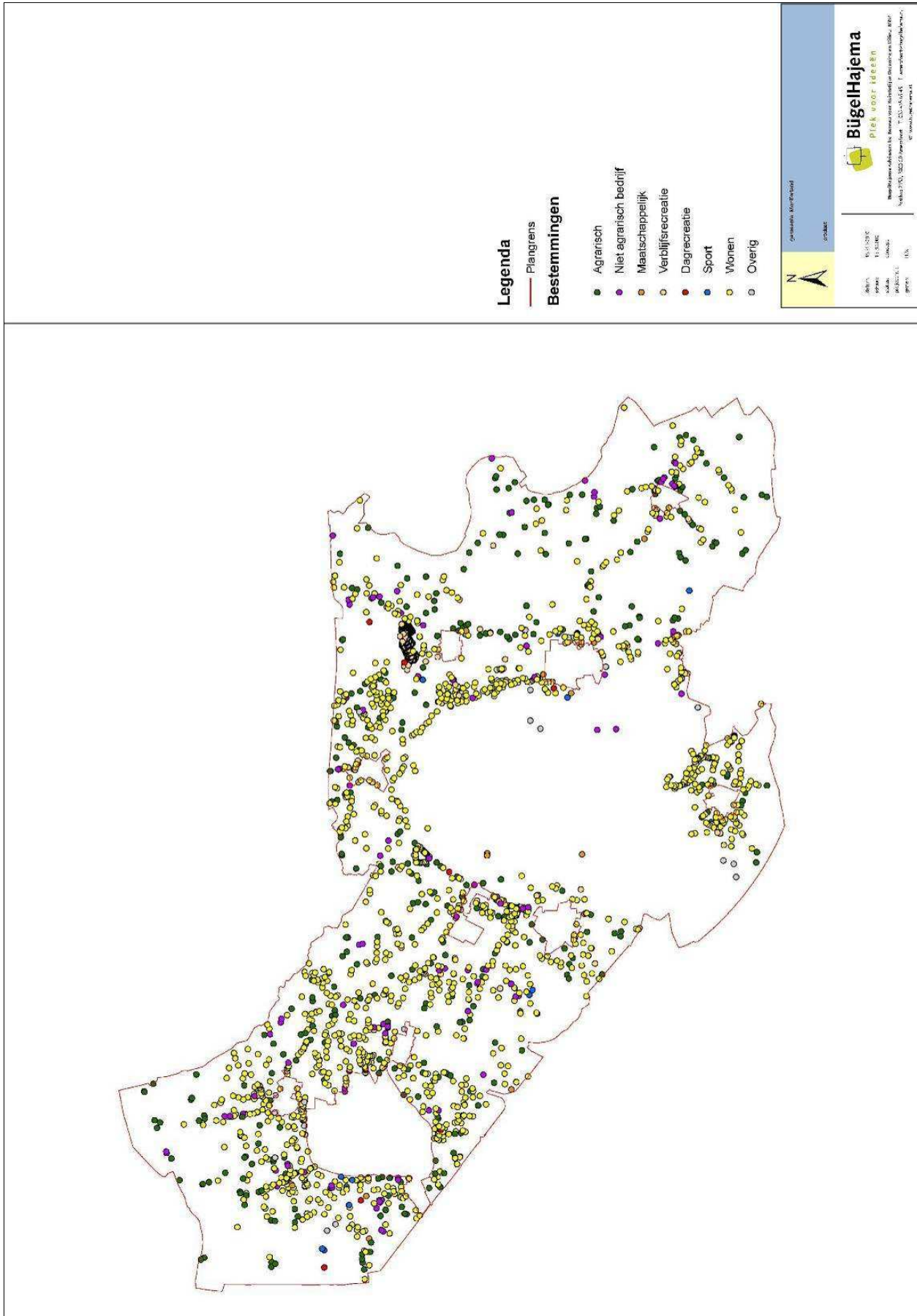
Bedrijven

In het buitengebied komen diverse bedrijven voor met een binding met het landelijk gebied, zoals loonwerkbedrijven, veehandelsbedrijven en landbouwmechanisatiebedrijven. 22% van het aantal bedrijven in de gemeente Montferland behoort tot de landbouwsector. Ook komen er meerdere bedrijven voor zonder directe binding met het buitengebied, zoals aannemersbedrijven. In totaal gaat het om meer dan 100 bedrijven. De bouwnijverheid is in Montferland boven het Gelderse gemiddelde vertegenwoordigd. Concentraties van bedrijven zijn te vinden aan de St. Jansgildestraat in Loerbeek.

Aan de Terborgseweg bevindt zich een steenfabriek. De klei hiervoor wordt betrokken van de ten zuiden daarvan gelegen zand- en kleiwinputten.

Verder komen in het buitengebied ook diverse detailhandels- en horecabedrijven voor. Onder de horecabedrijven vallen diverse hotel-restaurants, vooral aan de rand van het Bergherbos.

Tenslotte bevinden zich in het buitengebied ook enkele maatschappelijke en nutsvoorzieningen. Voorbeelden hiervan zijn: enkele begraafplaatsen, verenigingsgebouwen van schuttersgildes en een overlaadstation aan de Luijnhorststraat te Didam.

Ligging verschillende functies
(Bron: inventarisatie bestemmingsplan Buitengebied)

5.1.4

Recreatie en sport

De Achterhoek wordt langzamerhand een belangrijke Nederlandse vakantie regio. Wat betreft Montferland hebben 's-Heerenberg en Zeddam een lange traditie als vakantiegebied en hebben een doorgangsfunctie tussen oost en west. In de gemeente bevinden zich twee grote recreatieclusters met elk een geheel eigen karakter.

Nabij Didam ligt de **Nevelhorst**, een gebied voor dagrecreatie in het beheer van het recreatieschap, met een oppervlakte van 15 ha. Naast een waterplas van 10 ha bestaat de Nevelhorst uit een speel- en ligweide en een strandgedeelte. In de omgeving bevinden zich verder diverse recreatieve voorzieningen op het gebied van sportontspanning (zoals voetbal, tennis, fitness, schieten, paardrijden en hondensport).

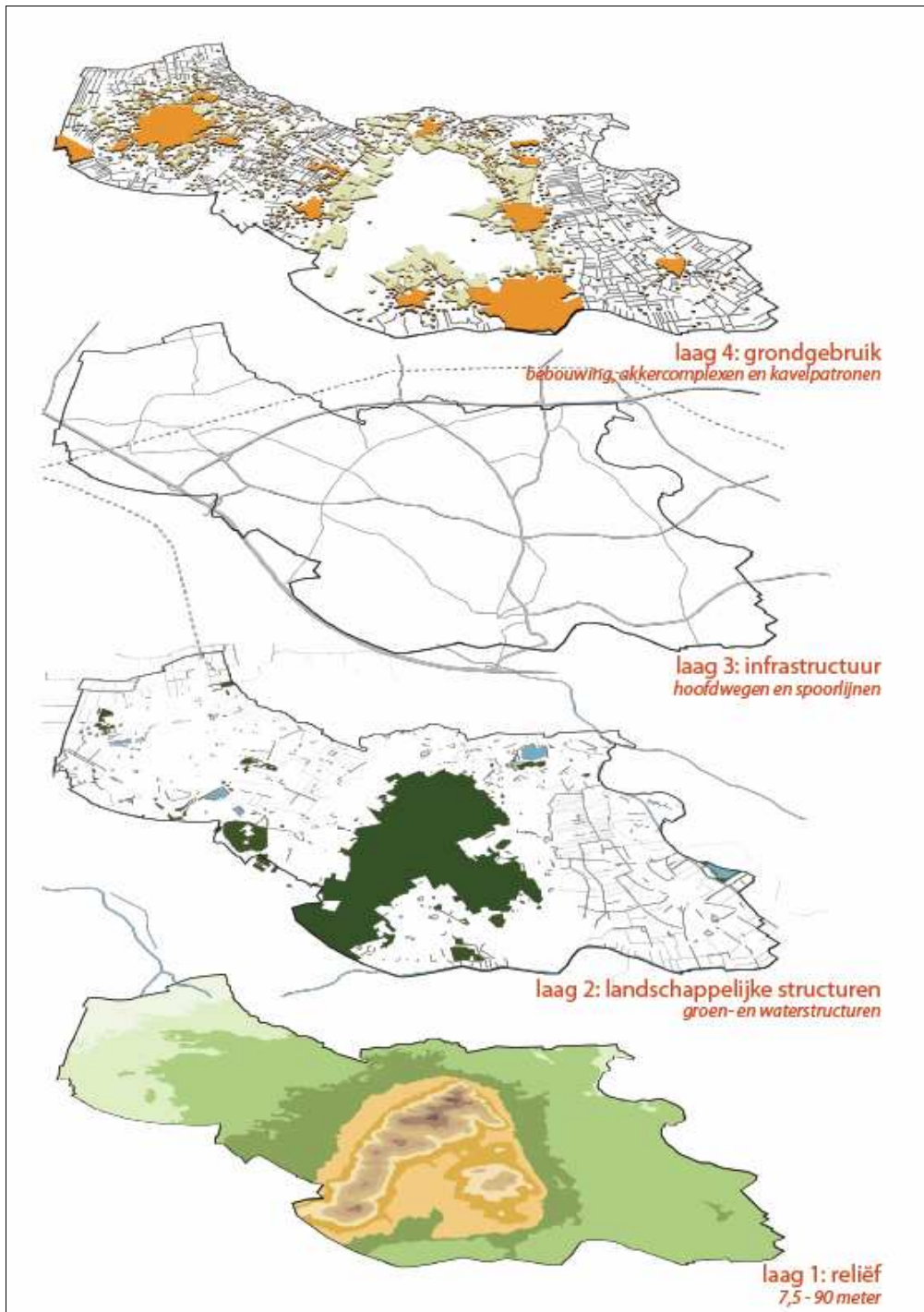
Het tweede recreatiecluster is **Stroombroek**, tussen het Bergherbos en Doetinchem. Dit is een gebied voor zowel dag- als verblijfsrecreatie. Het gebied heeft een oppervlakte van 72 ha en bestaat uit een ruime waterplas met strand en ligweiden. Daarnaast zijn er een bungalowpark, Palestra Sauna, Thermen en Beautycentrum, het land van Jan Klaassen, Outdoorcenter Markant en een kabelwaterskibaan in het gebied te vinden.

Met name rondom het Bergherbos bevinden zich een aantal campings. Ook komen er diverse solitaire recreatiewoningen voor. In Montferland zijn 3.000 tot 4.000 overnachtingsplaatsen. Hiervan bevindt zich ongeveer de helft op campings. Het aantal plaatsen is relatief laag. Een groot deel van het aanbod wordt ingenomen door de 226 vakantiehuisjes in het vakantiepark Landal Stroombroek.

De gemeente Montferland biedt verder nog op verschillende plaatsen dagrecreatieve voorzieningen en bezienswaardigheden, zoals kasteel 'Huis Bergh', het Schuttersmuseum te Didam en diverse molens. In het recreatiegebied Stroombroek komen diverse dagrecreatieve voorzieningen voor. De waterplas van het Stroombroek en de Nevelhorst en de Kemperplas bij Vethuizen zijn door de provincie aangewezen als zwemwateren.

Er zijn diverse gemarkeerde fietsroutes in het plangebied. De lengte varieert van de lokale ommetjes tot doorgaande landelijke fietsroutes. In het gebied lopen verder de doorgaande langeafstandswandelroutes het Pieterpad en het Noaberpad.

Ten slotte zijn er vooral in de buurt van de kernen ook sportterreinen in het buitengebied aanwezig.

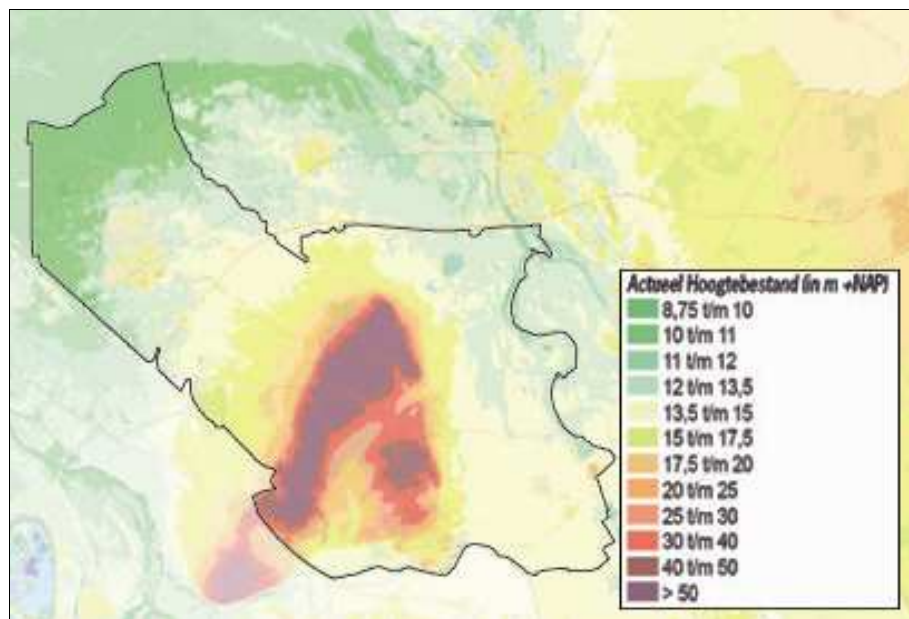

5.2

Landschap en cultuurhistorie

Landschap

Het gebied van de gemeente Montferland kent relatief veel hoogteverschillen, met de stuwwal van Montferland als hoogtepunt. Het gebied loopt af van oost naar west. De dekzandresten waar Didam op ligt, is eveneens te herkennen. Het terrein rond Zeddam-Braamt-Kilder-Beek op de flank rond de stuwwal ligt op 17 m +N.A.P. Didam ligt tussen de 10 m +N.A.P. en 13 m +N.A.P. Veel microreliëf is in de loop der tijd geërodeerd of geëgaliseerd.

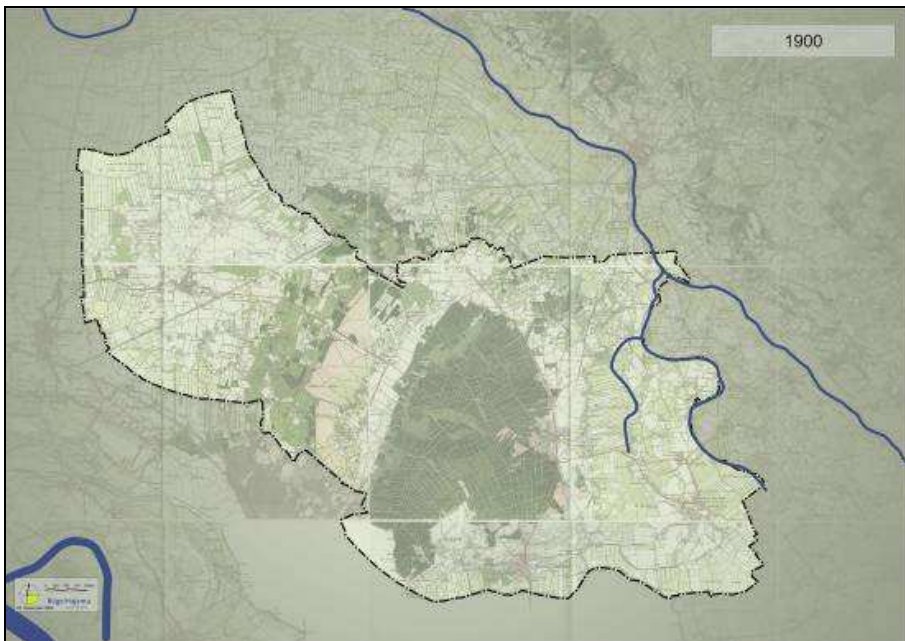
Figuur: Hoogtebestand gemeente Montferland

Rondom Didam

Het open komkleigebied van het Greffelkampsche Broek, Loilsche Broek aan de noord- en westzijde van Didam, bestaat hoofdzakelijk uit langwerpige smalle percelen weiland met een noord-zuidstrekking. Hier en daar bevindt zich nog wat akkerland. Vroeger werden deze percelen veelal omzoomd met (elzen)singels. Er staat vrijwel geen bebouwing in deze kom. Het gebied is primair in agrarisch gebruik en kent grasland met een relatief hoge waterstand. Bomen staan vooral langs de wegen. Nabij Foxheuvel zijn nog waardevolle oude meidoornstruwelen te vinden. De Didamse Wetering met schouwpad en hier en daar een rij bomen vormt in het noorden de gemeentegrens.

Historisch landschapsbeeld van 1850

Historisch landschapsbeeld van 1900

Het gebied rond Loil wordt voor het grootste deel voor intensieve graslandteelt en akkerbouw gebruikt. Hier liggen veel boerderijen en buurtschappen. De historie van enkele boerderijen gaat soms ver terug. De erven zijn rijk aan beplanting en veel wegen worden begeleid door bomenrijen. Hierdoor is het gebied afwisselend en halfbesloten. De Nevelhorst, ten westen van Didam, bestaat uit bos, omringd door een kleinschalig landschap van sloten, meidoornheggen en elzensingels. Het is een kleinschalig recreatiegebied dat tevens een belangrijk natuurgebied vormt. Een ander waardevol natuurgebied(je) is de Bosslag ten noorden van Loil. Het is een versnipperd en verdrogend eeuwenoud bos op oude rivierklei met overgangen naar zanderige gedeelten. In deze zone zijn verspreid meidoornheggen met knobomen te zien. Nabij Foxheuvel langs de Hengelder Heigraaf zijn breed uitgegroeide struwelen te vinden.

Rondom de zandgronden van Didam ligt een kampenlandschap met oude open esgronden en verspreide boerderijen en buurtschappen. Het gebied kent een onregelmatige blokverkaveling, met open akkers die nog goed herkenbaar zijn in het landschap. Rondom de akkers wordt de bebouwing echter steeds dicht. Het gebied kent verder veel gebiedsvreemde beplanting en een dicht weggennet.

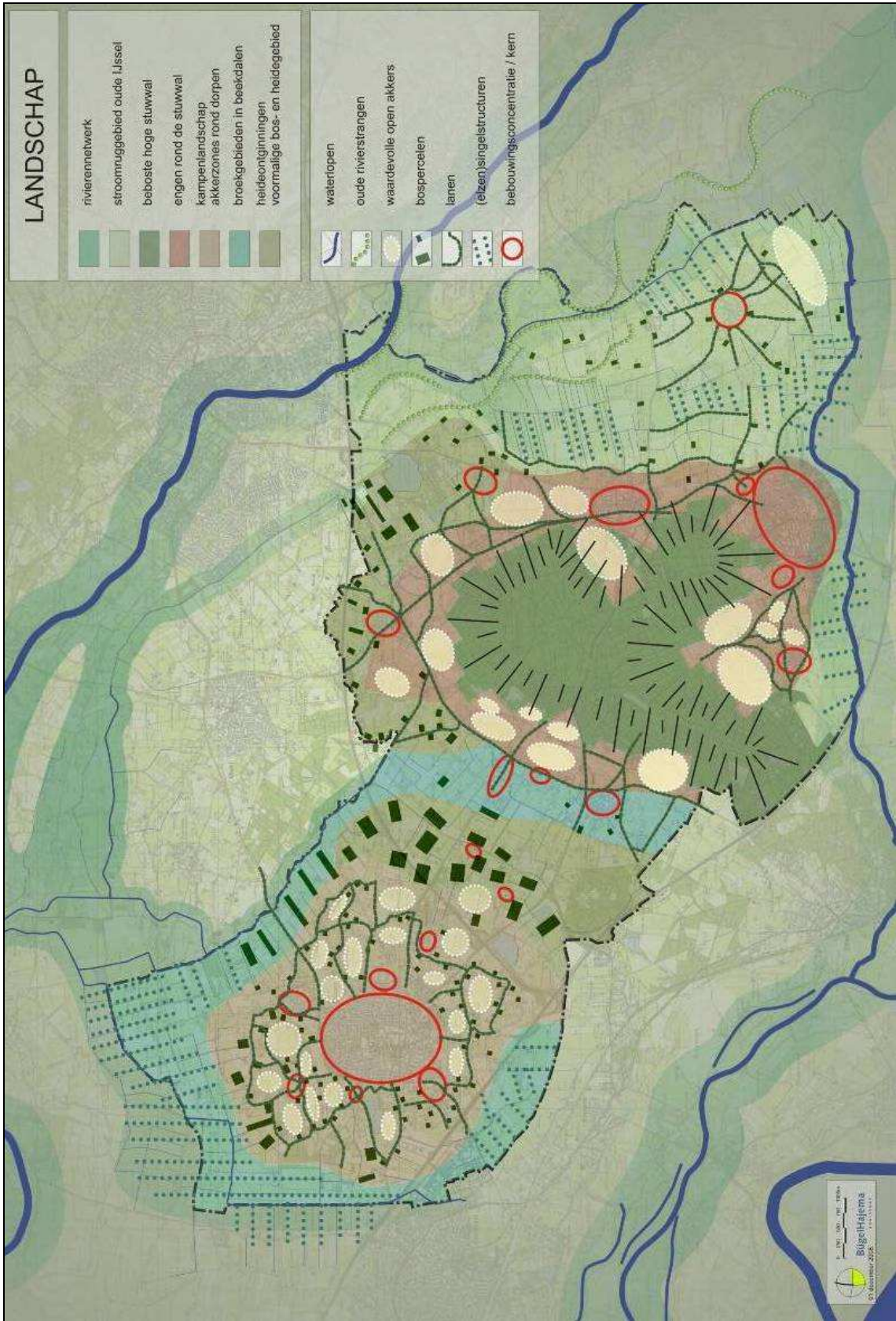
Een groot deel van de essen is in de loop der tijd van akkerland omgezet in woonwijk of bedrijventerrein. Kenmerkende landschapselementen van het essen- en kampenlandschap zijn dan ook veelal nog slechts als relict aanwezig. Ze vormen geen netwerken meer, wat voor de ecologische verbindingzone wel van groot belang is.

Ten noorden van de zandgronden rondom Didam loopt de ecologische verbindingzone (evz) tussen de Veluwe en de Montferlandsche Berg. Dit is een van nature lager gelegen gebied met de ontwatering via de Didamsche Leigraaf. Vaak zijn de gronden hier laat of niet ontgonnen, zodat hier veel bos is te vinden. Het verkavelingspatroon is hier regelmatig en de bospercelen zijn veelal langgerekt. Het gebied Bosslag is hier een voorbeeld van.

Het kleinschalig kampenlandschap is in gebruik door zowel landbouw en buitenlui. De nattere (voor een deel rivierkleigebied) gedeelten zoals onder Didam en langs de Didamsche Leigraaf, zijn vooral in agrarisch gebruik. De Didamsche Leigraaf vormt tevens de oostgrens van de geplande ecologische verbindingzone tussen Montferland en de Oude IJssel.

De Montferlandsche Berg en omgeving

De stuwwal van de Montferlandsche Berg ligt op de overgang van de Liemers naar de Achterhoek. Op de top ligt een groot bos, met onverharde paden en statige lanen met monumentale bomen rondom de Montferlandse motte. Vanaf de berg is er een wijds uitzicht over de Achterhoek en het Rivierengebied.

Het bos bestaat uit droog wintereiken-beukenbos en berken-zomereikenbos, daarnaast komt er nog veel naaldhout voor. Het loofhout vormt de potentiële natuurlijke vegetatie van het gebied. Omvorming naar deze vegetatie wordt in het Bergherbos nagestreefd. Naast bos komen er kleinere oppervlakten droge heide, enkele bronnen, open zandgebieden en leemkuilen voor. Veel kleine stukjes heide zijn dichtgegroeid. Aan de westzijde kent het bos een hoge recreatiedruk.

Het Bergherbos wordt omringd door een 200-800 m brede zone van open akker- en graslanden. Dit zijn de oude bouwlanden in de vorm van enken die van oudsher in gebruik zijn voor de verbouw van gewassen. Door de openheid van de flank is de bosrand goed zichtbaar en leveren de akkers een mooi landschapsbeeld. Op de overgang van het bos komen op de helling opgaande groenstructuren voor die haaks op de berg gesitueerd zijn.

De overgang van bos naar cultuurgrond is belangrijk voor diverse diersoorten. Rond de akkers staan van oudsher weinig bomen en struiken. Bij Stokkum ligt in vierkante vorm rond een akker een zeer oud akkermaalsbos en de resten van een oude landweer die de gemene gronden scheidde van de bossen en heiden. Langs paden die vanuit het dorp naar boven leidden staan meidoornheggen, waaronder oude vlechtheggen.

Een kring van dorpen met lintbebouwing langs de 'ringweg' dreigt het Bergherbos en haar akkers af te sluiten van het omringende landschap. Het gebruik van hekwerken rond weiljes versterkt dit effect. De zone kenmerkt zich door de aanwezigheid van allerlei beplanting rond erven, weiljes en fruitboomgaarden. Ter hoogte van Braamt, het Beeksche Broek en ten zuiden van Beek zijn lijnvormige elementen (heggen, houtkanten) van groot belang. Het nieuwe bedrijventerrein ten zuiden van 's-Heerenberg kent geen groene dooradering en kent een scherpe grens met het omringende broekgebied.

Achter de dorpen liggen de natte broekgronden zoals het Stokkumer, Vinkwijkse en Beeksche Broek. Door de kwel vanaf de rand van de stuwwal hebben deze broeken een nat karakter waardoor ze voornamelijk in gebruik zijn als grasland. Ten noorden van de stuwwal ligt het belangrijkste recreatiegebied in deze zone, het Stroombroek.

De broeklanden zijn het gebied van de elzensingels en onder iets minder natte omstandigheden, de meidoornheggen. In het Stokkumer Broek zijn ze de laatste decennia grotendeels verdwenen. Bij de Plantage is nog iets van het oude landschap zichtbaar. Meer noordelijk zijn na de ruilverkaveling vrijwel geen elzensingels overgebleven. Hier en daar staan in weilanden nog solitaire bomen. Het Beekse Broek aan de westzijde van de berg bestond honderd jaar geleden nog voornamelijk uit natte heide. De westelijk hiervan gelegen doorgaande bosstrook is thans volledig verdwenen.

Het gebied bestaat thans uit ongelijkvormige rechthoekige kavels met betrekkelijk veel bedrijven en huiskavels. Door de aanwezigheid van heggen, elzensingels, solitaire bomen, coniferenhagen en metalen hekwerken geeft het gebied een onrustig beeld. Er is van alles te vinden en het meeste is nog betrekkelijk jong. Tussen Beek en de grens is sprake van intensieve agrarische productie in een meer reliëf- en boomrijk landschap.

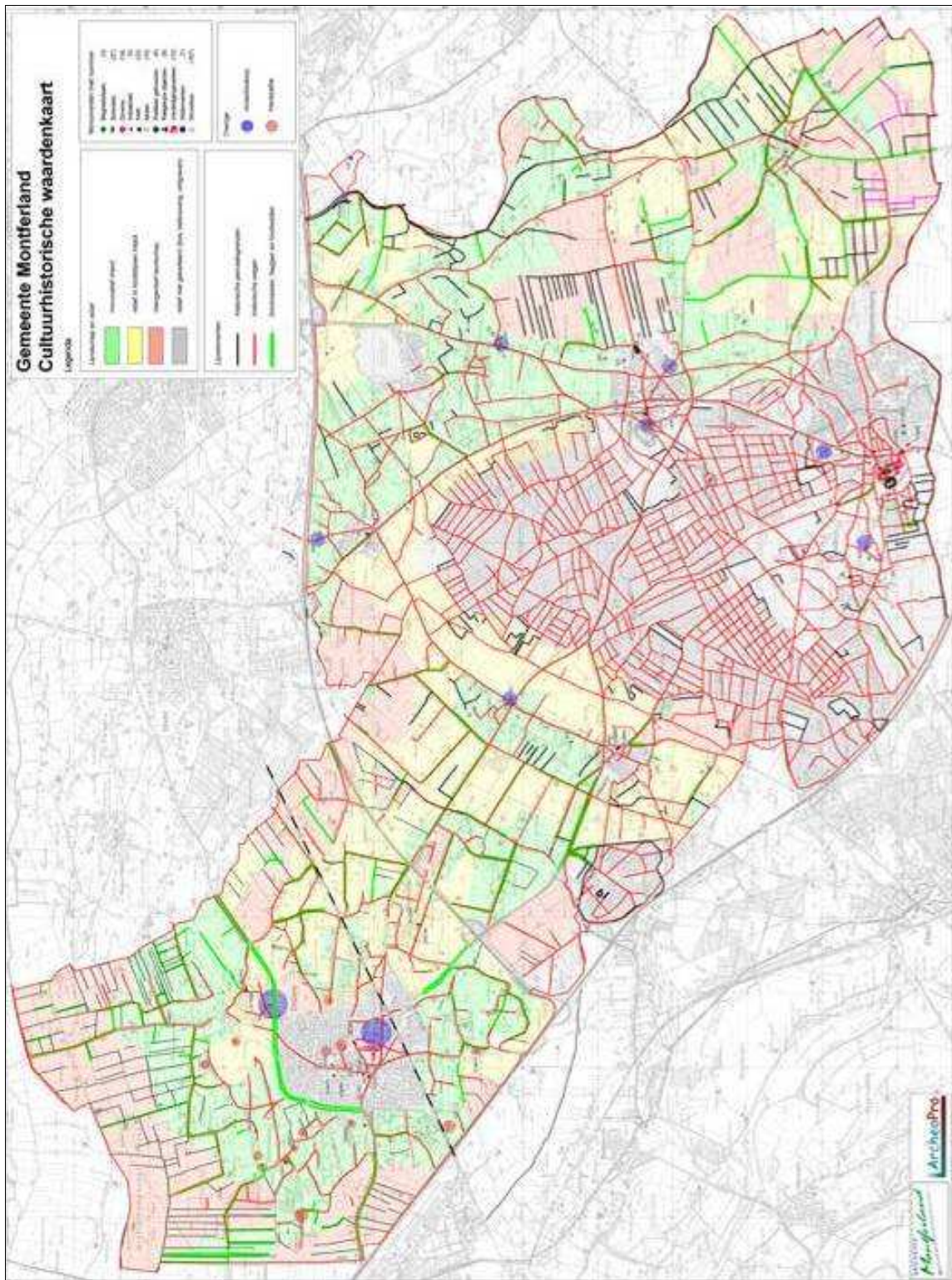
Azewijn en omgeving

Het grootste deel van het Landbouwontwikkelingsgebied (LOG) bij Azewijn is een grootschalig, open landschap dat in de eerste plaats voor agrarische productie geschikt is gemaakt. Afgezien van de twee oost-westverbindingen zijn de wegen in het gebied over het algemeen smal en met bomenrijen omzoomd. Van oorsprong behoort het gebied rond Azewijn tot het stroomruggenlandschap met een grote diversiteit. Riviergeulen en oude strangen worden afgewisseld met daartussen gelegen oeverwallen en rivierduinen.

Door de ruilverkaveling is het dichte netwerk van elzensingels en meidoornheggen grotendeels verdwenen. Het heeft plaats gemaakt voor grote rechte kavels met grasland en akkers. Hier en daar is in het veld nog een oude knotboom of meidoornstruik te vinden. Vooral op erven van oude boerderijen zijn restanten van oude hagen, hoogstamfruitboomgaarden en leilinden te vinden. Hier en daar zijn kleine stukjes oud cultuurlandschap gespaard gebleven. De kavels zijn er klein en onregelmatig. Even ten noorden hiervan langs de Roode Wetering en langs het Waalsche Water bevinden zich restanten van steilranden, ontdaan van begroeiing en aan erosie onderhevig. Er zijn in het gebied vrijwel geen initiatieven voor aanplant van nieuwe elementen te vinden.

In het LOG liggen diverse zandafgravingsplassen die kansen bieden voor natuurlijke ontwikkeling. In de Kleine Reeven ontwikkelt zich waardevol broekbos. De plas is een rust-, foerageer- en broedgebied van veel vogelsoorten.

In de directe omgeving van het dorp Azewijn is meer beplanting en microreliëf te vinden. Het dorp ligt op oude rivierduinen in het kleigebied waarop vroeger ook de akkers lagen. Dit gebied ligt buiten het LOG maar heeft ook deel uitgemaakt van de ruilverkaveling en verschilt dus landschappelijk nauwelijks van het LOG. Meer bijzonder is de directe omgeving van Azewijn. Hier zijn op erven nog oude hagen, leilinden en hoogstamfruitboomgaarden te vinden. Azewijn is een kruispunt van weggetjes met bomenrijen aan beide zijden. Aan de buitenzijde van het dorp staan hier en daar monumentale kastanjabomen bij oude huizen en in de buitenrand een enkele oud meidoornstruweel. Het Azewijnsche Broek is een open gebied met intensieve landbouw, foerageergebied voor weidevogels. Rond de voormalige zandafgraving met oeverwaluwen, eenden- en ganzensoorten, ontwikkelt zich broekbos.

Cultuurhistorie

In de Cultuurhistorische Waardekaart, die door ArcheoPro voor de gemeente Montferland is opgesteld (31-10-2008) blijkt dat in de gemeente Montferland diverse archeologisch waardevolle terreinen voorkomen. Deze terreinen zijn voornamelijk gesitueerd rond de Montferlandse berg en de kernen 's-Heerenberg, Zeddam en Didam. De archeologische vondsten en sporen van deze terreinen dateren uit verschillende perioden vanaf de Steentijd (circa zesduizend jaar geleden).

Tevens heeft ArcheoPro een gedetailleerde archeologische verwachtingskaart vervaardigd (april 2008), die een gedifferentieerd beeld laten zien van de archeologische verwachting en de cultuurhistorische waarden binnen de gemeente en die bovendien inzicht bieden in de gaafheid van bodem en reliëf.

De archeologische verwachtingskaart deelt de gemeente Montferland in zones met een hoge, middelmatige en lage archeologische verwachting.

In het buitengebied van Montferland zijn diverse deelgebieden te onderscheiden met een hoge archeologische verwachting. De archeologisch waardevolle gebieden moeten archeologisch worden onderzocht voordat activiteiten plaatsvinden die schade kunnen aanbrengen. Hiertoe worden archeologische dubbelbestemmingen in het bestemmingsplan opgenomen. Omdat dit van belang is op bedrijfsniveau en niet op planniveau wordt archeologie niet meegenomen in het planMER. Bovendien wordt nieuwvestiging in het overige buitengebied (niet zijnde LOG) niet mogelijk gemaakt.

In het gebied ligt een aantal objecten die van groot belang zijn. Ter plaatse van het Landgoed Montferland in het Bergherbos is een verdedigingswerk met daarop een jachthuis gelegen. Ten zuiden van Zeddam is een omwalling gelegen en nabij Braamt en Stokkum molens. Alle voorgenoemde objecten betreffen rijksmonumenten.

5.3

Natuur

Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming betreft de NB-wet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) uit de Nota Ruimte en het Streekplan Gelderland 2005. Hieronder worden beide beschermingsregiems afzonderlijk behandeld. Aansluitend wordt ingegaan op de overige natuurgebieden en het soortenbeleid op basis van de Flora- en faunawet.

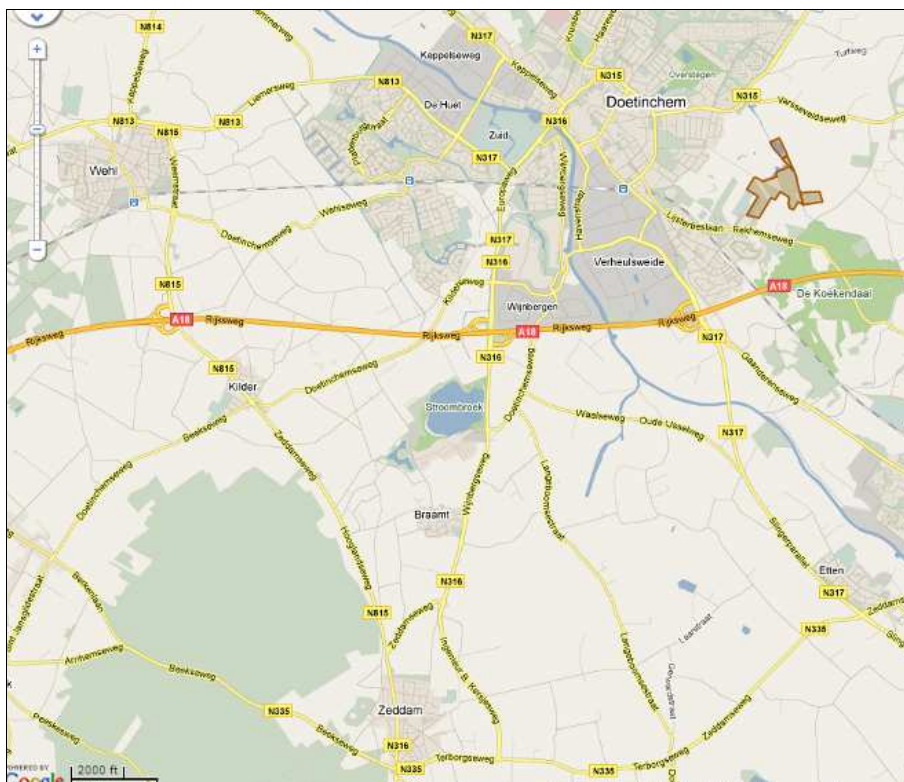
5.3.1

Natuurbeschermingswet 1998

Binnen de gemeente Montferland zijn geen beschermde gebieden in het kader van de NB-wet 1998 aanwezig. Het meest nabij gelegen beschermde gebied betreft het Beschermde Natuurmonument De Zumpe, welke gelegen is op een afstand van ongeveer anderhalve kilometer vanaf de grens van het plangebied. Op iets meer dan 2 km afstand vanaf de grens van het plangebied liggen de Natura 2000-gebieden Gelderse Poort en Uiterwaarden IJssel. Het Natura 2000-gebied Veluwe ligt op ongeveer 6,5 km afstand. Overige beschermde gebieden liggen op een nog grotere afstand. Gezien de afstanden van de beschermde gebieden tot het bestemmingsplangebied, zullen alleen het Beschermde Natuurmonument De Zumpe en de Natura 2000-gebieden Gelderse Poort en Uiterwaarden IJssel verder worden behandeld. Op de overige beschermde gebieden worden op voorhand geen negatieve effecten als gevolg van het bestemmingsplan verwacht.

De Zumpe

Het Beschermde Natuurmonument De Zumpe heeft een oppervlakte van 24 ha en ligt op ruim 1,5 km afstand vanaf de grens van de gemeente Montferland.

Het gebied bestaat uit loofbos, grasland, open water (sloten en plassen) en moerasvegetaties. Hydrologisch gezien is het gebied onderdeel van een groter gebied, waarin dieper, uit het oosten van de Achterhoek afkomstig kwelwater en ondieper kwelwater uit de directe omgeving aan de oppervlakte treden. De

kwalitatieve samenstelling van het kwelwater, alsmede de hoogte van de grondwaterstand en de verscheidenheid in bodemtypen vormen belangrijke abiotische kenmerken en vormen de voorwaarden voor het voorkomen van zeldzame, waardevolle levensgemeenschappen. In het gebied zijn zeldzame plantengemeenschappen aanwezig met daartoe behorende eveneens zeldzame hogere en lagere plantensoorten. Het gebied fungeert als leefgebied van zeldzame insectensoorten (libellen, dag- en nachtvlinders) en als broedgebied van zeldzame en minder algemene vogelsoorten. Door de afwisseling in vegetatietypen en door kleinschaligheid is het gebied vanuit het oogpunt van natuurschoon van grote betekenis.

Naast bovenstaande waarden zijn de geohydrologische structuur, de geomorfologische opbouw, de opbouw van het bodemprofiel en de voor fauna noodzakelijke rust belangrijke wezenlijke kenmerken.

Gelderse Poort

Het Natura 2000-gebied Gelderse Poort heeft een oppervlakte van 6.105 ha en ligt op ruim 2 km afstand vanaf de grens van de gemeente Montferland. Het Natura 2000-gebied omvat Vogelrichtlijngebied Gelderse Poort, Habitatrichtlijngebied Gelderse Poort en de Beschermde Natuurmonumenten De Oude Waal en Weide Oude Rijnstrangen. Vanwege de aanwezigheid van het habitattypen stroomdalgraslanden is het Natura 2000-gebied zeer gevoelig voor verzuring. De kritische depositiewaarde van stikstof is gesteld op 1250 kg stikstof per ha per jaar.

De Gelderse Poort betreft een rivierenlandschap. Het ligt ingeklemd tussen de stuwwallen van Nijmegen en Montferland en omvat de stroomgebieden van de Rijn, van de Waal, alsmede van de Oude Rijn. Het laatste stroomgebied wordt vooral gekenmerkt door verlandende stroombeddingen en oude meanders, omgeven door graslanden, akkers en wilgenbos. Het buitendijkse gebied van Rijn en Waal is sterk vergraven voor klei- en zandwinning en bestaat grotendeels uit open water, moerassen, ruigten, wilgenbos en diverse typen grasland, waaronder stroomdalgrasland op hooggelegen stroomruggen, oeverwallen en dijken. Het binnendijkse polderlandschap bestaat voornamelijk uit graslanden, akkers, kleine waterlopen, rietlanden en moerasbos; ook hier bevinden zich enkele oude rivierlopen en tichtel terreinen. Van oorsprong een zeer belangrijk broedgebied voor moerasvogels (roerdomp, blauwborst en grote karekiet) en vogels van natte uiterwaard-graslanden (porseleinhoen en kwartelkoning). De betekenis is het afgelopen decennium sterk teruggelopen tengevolge van verdroging in combinatie met vegetatiesuccessie. Ook van grote betekenis als broedgebied voor broedvogels van waterrijke gebieden, al dan niet met opgaand bos (aalscholver, dodaars, zwarte stern, ijsvogel). Belangrijk rust- en foerageergebied voor aalscholver, wilde zwaan, kolgans, grauwe gans, slobbeend, nonnetje, meerkoet en Kievit. Daarnaast van enig belang voor fuut, kleine zwaan, rietgans, smient, krakeend, wintertaling, pijlstaart, tafeleend, visarend, slechtvalk, grutto en wulp.

Ligging Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied

Uiterwaarden IJssel

Het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel heeft een oppervlakte van 9.209 ha en ligt op ruim 2 km afstand vanaf de grens van de gemeente Montferland. Het Natura 2000-gebied omvat Vogelrichtlijngebied Uiterwaarden IJssel, Habitatrichtlijngebied Uiterwaarden IJssel en het Beschermd Natuurmonument IJsseluiterwaarden. Vanwege de aanwezigheid van het habitatype stroomdalgraslanden is het Natura 2000-gebied zeer gevoelig voor verzuring. De kritische depositiewaarde van stikstof is gesteld op 1.250 kg stikstof per ha per jaar.

De uiterwaarden IJssel omvatten het merendeel van de buitendijkse delen van de IJssel. Een aantal vrijwel onvergraven en reliëfrijke uiterwaarden, vormt hier een kleinschalig oud cultuurlandschap met daarin stroomdalgraslanden, kievitsbloemhooilanden en glanshaverhooilanden. Andere reliëfrijke delen en gebieden die aansluiten op de zandgronden zijn van belang vanwege hardhoutoobos. De IJsselmonding is van belang voor rivierfonteinkruid. De uiterwaarden van de IJssel zijn een belangrijk broedgebied voor soorten van natte, ruige graslanden (porseleinhoen, kwartelkoning) en drijvende waterplantenvegetaties (zwarte stern). Ook is het gebied belangrijk als rust- en foerageergebied voor aalscholver, kleine zwaan, wilde zwaan, kolgans, smient, slobbeend, tafeleend, nonnetje, grote zaagbek, meerkoet, kievit, grutto en reuzenster en van belang voor fuut, kleine zilverreiger, lepelaar, grauwe gans, krakeend, wintertaling, wilde eend, pijlstaart, kuifeend, visarend, slechtvalk, scholekster en tureluur.

Grensoverschrijdend

Daarnaast liggen over de grens in Duitsland nog enkele Natura 2000-gebieden. Op een afstand van ruim 1 km ligt het Natura 2000-gebied 'Brutbaeume' des Heldbock (Grosser Eichenbock) in Emmerich (Habitatrichtlijngebied) en op een

afstand van ruim 1,5 km liggen de Natura 2000-gebieden VSG Unterer Niederrhein (Vogelrichtlijngebied) en NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung (Habitatrichtlijngebied). Deze gebieden overlappen elkaar ook deels.

Het Natura 2000-gebied 'Brutbaeume' des Heldbock in Emmerich betreft (letterlijk vertaald) een broedboom van de zeldzame heldenboktor. Het gebied omvat twee oude eikenbomen, waarvan één reeds is gestorven. Het Natura 2000-gebied VSG Unterer Niederrhein is een belangrijk overwinteringsgebied voor ganzen. Daarnaast vormt het een belangrijk broedgebied voor weide-, moeras- en watervogels. Het Natura 2000-gebied NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung is een belangrijk gebied vanwege de hooilanden en onderwatervegetaties. Het gebied is verder van groot belang als rustgebied van trekvogels zoals ganzen en als broedgebied voor weidevogels. Door de relatief afgelegen ligging tussen de grens met Nederland en de A3 snelweg is het een van de minst door menselijke verstoring beïnvloede gebieden van zijn soort in Noord-Rijnland-Westfalen.

5.3.2

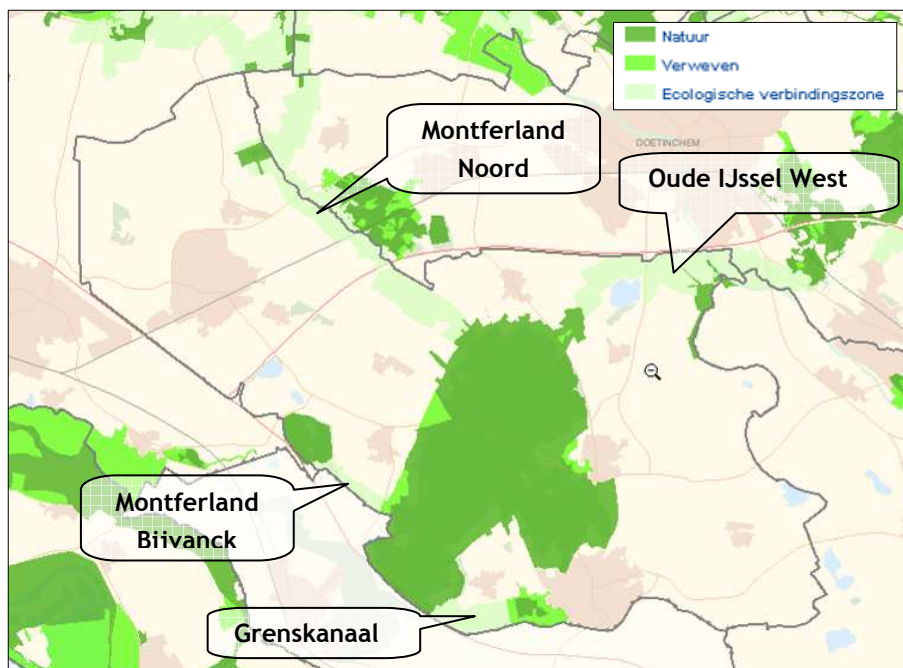
Ecologische Hoofdstructuur

De provincie heeft de begrenzing van de EHS aangegeven. Het meest recent is dat gebeurd in de EHS Streekplanherziening, zoals vastgesteld door PS van Gelderland in juli 2009. De EHS bestaat in Montferland uit de volgende onderdelen.

In het midden van het buitengebied van Montferland ligt het Bergherbos dat als bestaand natuurgebied geheel onder de EHS valt. Daarnaast zijn vier kleinere bestaande natuurgebieden in het buitengebied aanwezig: Bosslag, De Bijvank, De Plantage en een gebied rond de watergang Waalsche Water. De genoemde gebieden worden door ecologische verbindingzones met elkaar verbonden. Door het buitengebied liggen vier ecologische verbindingzones. Hieronder worden deze genoemd met het bij behorende doeltypen. In de afbeelding is de ligging van deze verbindingzones weergegeven.

- Oude IJssel West: kamsalamander, das, rietzanger en winde;
- Montferland Noord: das;
- Grenskanaal: das en winde;
- Montferland Bijvanck: das.

Hieronder worden de hoofdgebieden uit de EHS nader toegelicht. De beschrijving is grotendeels afkomstig uit het rapport Ontwikkeling van natuur en landschap in de gemeenten Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek (Boerboom en Kaminski, 2007).

Figuur 2.1. EHS (bron: Atlas Groen Gelderland).

Bergherbos

Het Bergherbos is een uitgestrekt oud bos dat gesitueerd is op een stuwwalbodembodem. In een deel hiervan staat veel wintereik. Ook groeien er bijzondere mossen, die alleen in uitgestrekte bossen kunnen voorkomen. Er is een rijke fauna van vogels, zoogdieren aanwezig. Heiderestanten in het bos zijn belangrijk voor reptielen. Doordat het Bergherbos een hoge natuurwaarde kent is in het agrarische gebied rond het bos ook een hoge natuurwaarde te vinden. Soorten zoals de das en de buizerd hebben verblijfplaatsen in het bos, maar foerageren voor een groot deel op de agrarische flanken rond het bos. Het bos en de flanken zijn dan ook onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daarnaast verbouwd Vereniging Natuurmonumenten hier natuurgericht graan. Door onder meer speciaal randenbeheer komen er interessante plantensoorten voor zoals slofhak, bleekgele hennepnetel, korensla en kromhals. Ook zijn hier minder algemene broedvogels zoals geelgors, patrijs en kwartel te vinden.

De Bijvanck

De Bijvanck is een oude boslocatie met waardevolle bossen van rijkere bodems. Hier zijn echte bossoorten te vinden als bosanemoon en boszegge. Van de 15 bosplanten van de rode lijst die in 1949 in de Bijvanck voorkwamen, waren er in 1992 nog slechts acht aanwezig. De kwaliteit van het bos is dus achteruitgegaan. De belangrijkste oorzaak is de regionale grondwaterstandsverlaging door ruilverkaveling en de nabijheid van zandwinplassen. Naast verdroging speelt eutrofiëring een rol bij de achteruitgang. Voor een groot deel bestaat de Bijvanck uit niet-inheemse boomsoorten.

Bosslag

De Bosslag is een op oude rivierklei gesitueerd eeuwenoud bos met overgangen naar zandigere gedeelten. Het meest waardevolle deel is het eikenhaagbeuken bos met onder andere gevlekte aronskelk. Het bos bestaat uit vier los van elkaar gelegen percelen. Sinds de jaren vijftig is de grondwaterstand 60 cm gedaald. Voor een deel bestaat het bos uit exoten. Om de kwaliteiten van het bos veilig te stellen zullen anti-verdrogingsmaatregelen en areaalvergroting moeten plaatsvinden.

De Plantage

De Plantage is een parkbos dat eind 18^e eeuw is aangelegd. De oudste eiken dateren nog van de aanleg in de 18^e eeuw. Behalve eiken en eikenhakhout nemen ook Douglas-sparren en Japanse lariksen een grote plaats in in De Plantage. Ook staan er veel rhododendrons. Andere bijzonderheden zijn onder andere aanwezigheid van de bosanemoon, bosklaverzuring, dalkruid, gevlekte aronskelk, groot heksenkruid en grote muur.

Waalse Water

Het Waalse Water is een zijtak van de Oude IJssel. Ter hoogte van deze vertakking staat De Kemnade, een klein kasteeltje. Rond het kasteel is hoog opgaand groen aanwezig. Langs het Waalse Water zijn plaatselijk moerassige delen aanwezig. Hier broeden vogelsoorten als waterral, rietgors en dodaars. Verder heeft de EHS hier betrekking op enkele agrarische gronden.

5.3.3

Overige waardevolle natuurterreinen

In de bossen van de **Nevelhorst** zijn enkele bijzondere bosvegetaties aanwezig. Het gebied is waardevol om zijn bosranden waar veel plantensoorten groeien, waaronder zeldzame en/of rode lijstsoorten. Verder is het gebied waardevol voor een aantal bijzondere vogelsoorten als Groene Specht, Wielewaal en Boompieper. In het verleden (tot 1993) heeft de Nachtegaal in de Nevelhorst gebroed, een soort kenmerkend voor vochtige bostypen. Door verdroging is het gebied ongeschikt geraakt voor deze soort. Het bosgebied herbergt een goede roofvogelstand en een hoge dichtheid aan kleine zoogdieren, waar een duidelijke relatie tussen zit.

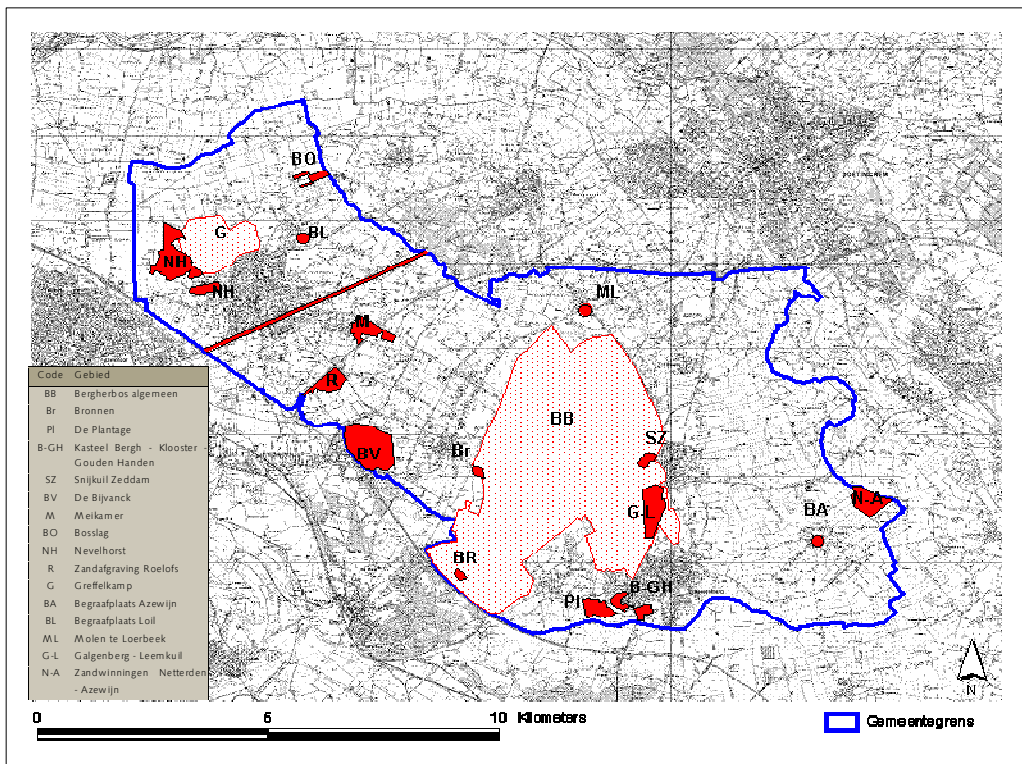
Daarnaast zijn weidevogels als grutto en wulp broedend waargenomen in het **Vinkwijksche en Azewijnsche Broek**.

Het open weidegebied langs het Grenskanaal is een belangrijk foerageergebied in de winter voor de grauwe gans, rietgans, kolgans en brandgans. Voornamelijk rond het Waalsche Water zijn moerasvogels als de bergeend, waterral, rietzanger, bruine kiekendief en ijsvogel waargenomen.

De Reeven en het Azewijnse Broek zijn van belang als rust- en foerageergebied van onder andere aalscholver, rietgans, dodaars en kuifeend.

Tussen Didam en Beek liggen twee diepe, voormalige **zandwinningsplassen** (gat van Roelofs en gat van Heiting). Hier komen plaatselijke waterdieptes tot meer dan 25 m voor. De diepe plassen beïnvloeden de kwel- en grondwaterstromen. De kwel vanuit de stuwwal wordt aangetrokken door de diepe plassen, waardoor het tussenliggende bos, de Bijvanck, aan verdroging onderhevig is en een aantal kwelindicerende plantensoorten verdwenen zijn. De kwelinvloed is terug te zien aan de vegetatie (onder andere Waterviolier) in enkele sloten die naast de plassen gelegen zijn. De plassen zijn verder foerageer- en rustgebieden voor vleermuizen en watervogels. Plaatselijk groeit er talrijk Brede Wespenorchis en aan één van de plassen broedt een kolonie Oeverzwaluwen.

Ten zuiden van Doetinchem ligt de plas het Stroombroek. Ten behoeve van de aanleg van taluds voor viaducten over de A18 is deze zandwinplas gegraven, die in de huidige situatie dienst doet als recreatiegebied. Plaatselijk treedt er kwel op in omringende gebieden en de aangesloten sloot. Direct naast de Zandaftgraving ligt een kleinere plas die dienst doet als visvijver.

Ecologische hotspots (Bron: Analyse flora en fauna t.b.v. het LOP, Stichting Staring Advies)

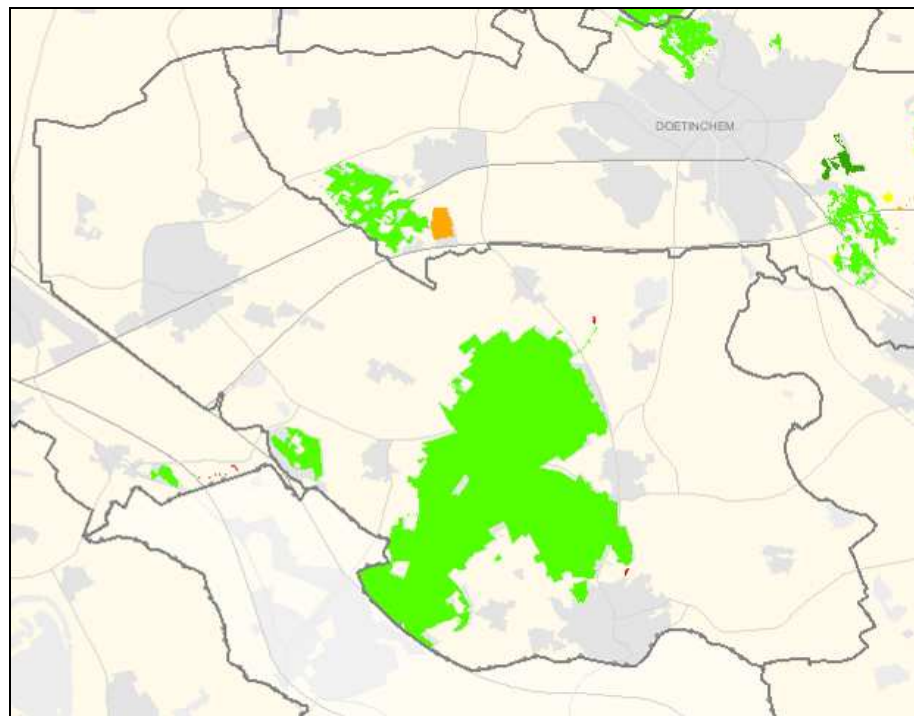
Het agrarisch cultuurlandschap van De Greffelkamp is ecologisch belangrijk vanwege de aanwezigheid van kerkuil, steenuil, bospaardenstaart. Op de molen Berntzen te Loerbeek is zeldzame muurvaren te vinden.

5.3.4

Wav-gebieden

Binnen de gemeente liggen twee grote natuurgebieden, het Bergherbos en De Bijvanck, die in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) aangewezen zijn als zeer kwetsbaar. Alleen 'voor verzuring gevoelige' gebieden die liggen in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), kunnen als zeer kwetsbaar worden aangewezen. Uit alle voor verzuring gevoelige gebieden in de EHS wijst Provinciale Staten de zeer kwetsbare gebieden aan. Daarbij moet rekening worden gehouden met diverse aspecten, genoemd in artikel 2, lid 4 van de Wav. Naast deze gebieden, worden ook alle beschermde Natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden die voor verzuring gevoelig zijn en liggen binnen de EHS, aangewezen als zeer kwetsbaar gebied.

Direct ten noorden van het plangebied ligt het natuurgebied Stille Wald dat eveneens is aangewezen als zeer kwetsbaar.

Kwetsbare gebieden Wav (bron: Atlas Groen Gelderland)

5.3.5

Soortenbescherming Flora- en faunawet

Voor dit onderdeel wordt verwezen naar het uitgevoerde onderzoek natuurwaarden, dat als separate bijlage bij deze planMER is gevoegd. Voor het bestemmingsplan buitengebied is een onderzoek uitgevoerd volgens de zogenaamde Ecostructuurmethode. Bij deze methode wordt uitgegaan van de ecologische infrastructuur (ecostructuur) die het plangebied bevat.

De ecostructuurzone is gelegd over en rondom belangrijke leefgebieden, lijnvormige elementen die de geschikte gebieden verbinden (zoals brede watergangen en houtsingels) en gebouwen die in of langs elementen staan.

Door de grote verspreiding van enkele soorten is er voor gekozen om de eco-structuurzone op te delen in drie zones te weten:

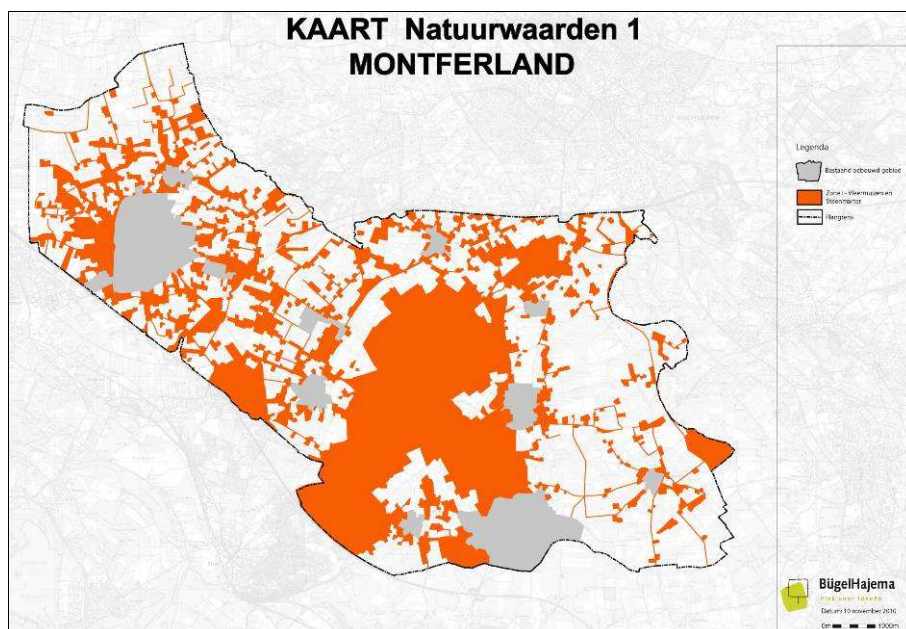
- Zone I - vleermuizen en steenmarter;
- Zone II - rugstreeppad;
- Zone III - overige ecosoorten.

Zone I - vleermuizen en steenmarter

De leefgebieden van vleermuizen en steenmarter kunnen vooral verloren gaan als gebouwen worden gesloopt, verbouwd of aangebouwd of bomen worden gekapt.

In deze zone zal bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het slopen een deskundige worden geraadpleegd. De deskundige kan dan beoordelen of een nader onderzoek noodzakelijk is naar het aanwezig zijn van vleermuizen en steenmarters in het te slopen gebouw.

Dit geldt tevens voor een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken (aanlegvergunning) voor het rooien van bomen.

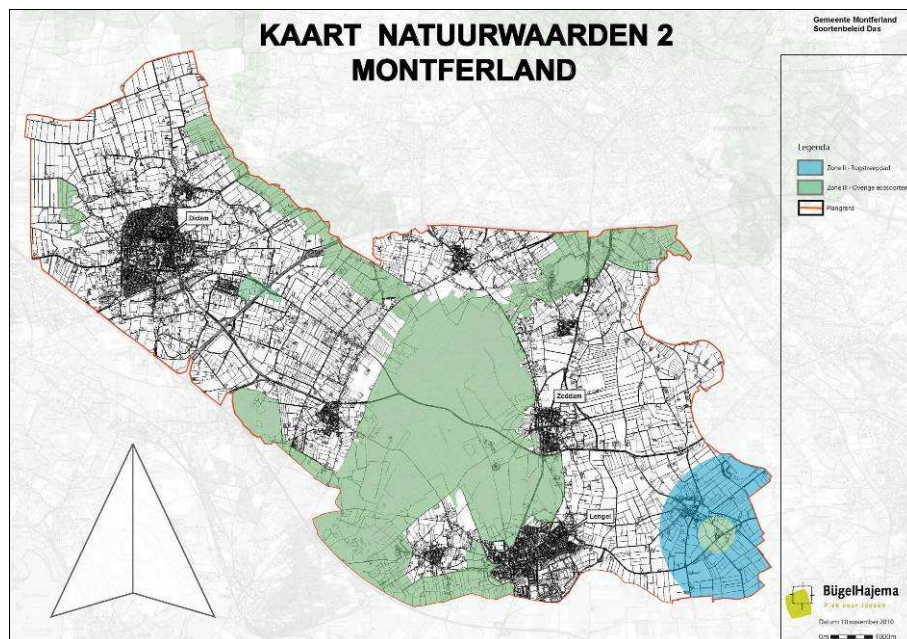

Ligging zone vleermuizen en steenmarter

Zone II - rugstreeppad

Binnen deze zone is vooral aandacht nodig voor het vergraven van gronden. De bebouwing en het grondgebruik op de bestaande erven zijn minder van invloed op het behoud van het leefgebied voor deze soort.

Bij het ophogen en afgraven van gronden of het vergroten van agrarische bouwvlakken dienen de belangen van de rugstreeppad in deze zone te worden afgewogen.

Ligging Zone II (blauw) en Zone III (groen)

Zone III - overige ecosoorten

Zone III is een zone die ecologisch gezien kwetsbaar is. Diverse ontwikkelingen binnen deze zone, zoals nieuwbouw, verbouw en sloop van bouwwerken en werkzaamheden aan bospercelen, houtsingels, bosschages en ruigten, kunnen de ecologische kwaliteit van deze gebieden beïnvloeden.

Ook op terreindelen buiten de ecostructuurzone kunnen hoge natuurwaarden voor ecostructuursoorten ontstaan. Hierbij moet onder andere worden gedacht aan gronddepots en terreinen die langere tijd braak komen te liggen. Een soort als de rugstreeppad kan zich in deze gebieden vrij snel vestigen.

Conclusie

Met behulp van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken (aanlegvergunning) kan worden voorkomen dat in de drie genoemde zones de belangrijkste omstandigheden voor de soorten worden aangetast. Daarnaast is bij afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden binnen de zones, het vooraf uitvoeren van een onderzoek op grond van de Ffw verplicht.

In het gehele plangebied dient er rekening gehouden te worden met het voorkomen van beschermde vissoorten en de aanwezigheid van broedvogels. Vogels kunnen in nagenoeg het gehele plangebied (onder daken, in struiken en op de grond) tot broeden komen.

In het plangebied komen daarnaast ook vogels met vaste verblijfplaatsen voor, die jaarrond beschermd zijn. Nesten van steenuil, kerkuil, huismus en gierzwaluw zijn, indien ze nog in functie zijn, jaarrond beschermd.

Nesten van in bomen broedende roofvogelsoorten en ransuil zijn eveneens jaarrond beschermd. Voor aanvang van verbouw- en sloopwerkzaamheden van boerderijen en schuren (kerkuil en steenuil) en snoei- en kapwerkzaamheden

aan bomen (relevant voor onder andere ransuil), zal het projectgebied moeten worden geïnspecteerd op de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen.

5.4

Geur

De Wgv vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieuvergunning, als het gaat om geurhinder vanwege dierenverblijven van veehouderijen.

De geurhinder wordt bepaald op basis van de achtergrondbelasting en de voorgrondbelasting. Met de voorgrondbelasting wordt de geurbelasting bedoeld van die veehouderij welke de meeste geurbelasting op een voor geurhinder gevoelig object veroorzaakt. De achtergrondbelasting wordt veroorzaakt door alle veehouderijen die rondom een geurgevoelig object zijn gelegen en betreft alleen de geurhinder door stalemissies (dus niet mestaanwending te velde). De achtergrondbelasting is een goede maat om de effecten van geurhinder op het woon- en leefmilieu te kunnen beoordelen.

Het RIVM hanteert voor haar milieukwaliteitsrapportages en toekomstverkenningen voor het aspect geurhinder onderstaande 'milieukwaliteitscriteria'. Deze geven de relatie weer tussen de achtergrondbelasting, de kans op geurhinder en een classificatie van het woon- en leefmilieu. Deze indeling wordt ook gebruikt in kaarten in dit planMER.

Milieukwaliteitscriteria voor geurhinder

Achtergrondbelasting in ou	Kans op geurhinder	Beoordeling leefklimaat
0-3.0	<5%	Zeer goed
3.1-7.4	5-10 %	Goed
7.5-13.1	10-15	Redelijk goed
13.2-20.0	15-20	Matig
20.1-28.3	20-25	Tamelijk slecht
28.4-38.5	25-30	Slecht
38.6-50.7	30-35	Zeer slecht
>50.7	>35%	Extreem slecht

Bureau De Roever heeft de huidige achtergrondbelasting op een aantal locaties in beeld gebracht in het kader van de afweging of het zinvol was voor de gemeente om een geurverordening op te stellen. Hieruit blijkt dat in de huidige situatie ter plaatse van alle dorpskernen het leefklimaat door toedoen van de achtergrondbelasting op zijn minst 'goed' is. Ook in het buitengebied is het leefklimaat vrijwel overal 'goed' tot 'redelijk goed'. Slechts op een enkele plaats is er sprake van een minder goed leefklimaat (zie ook kaart beeld bijlage 3).

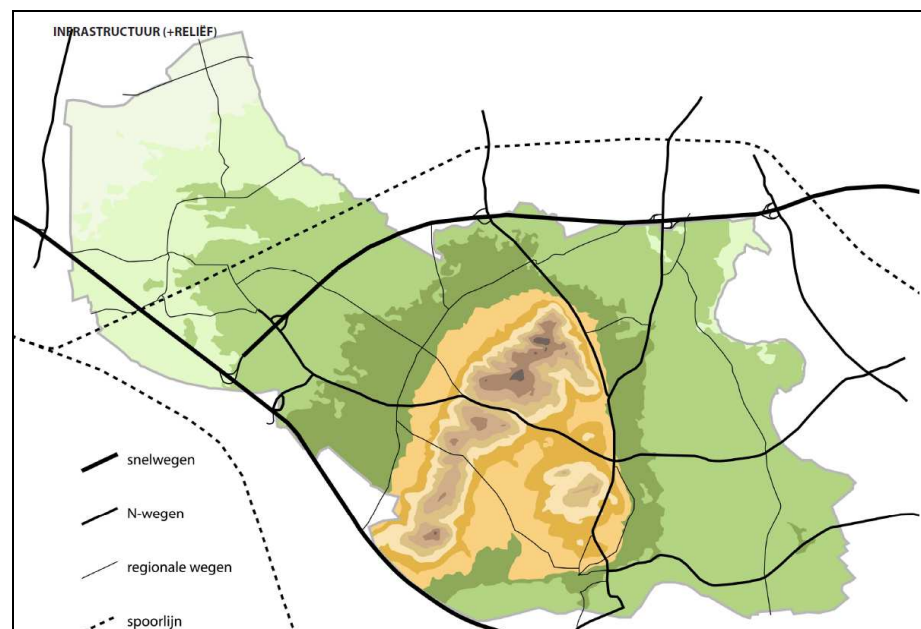
5.5

Verkeer

De gemeente Montferland is redelijk goed ontsloten door middel van spoor- en snelwegen van nationaal niveau. De A12 ligt aan de rand van het gebied en de A18 loopt er doorheen, met plannen voor uitbreiding naar Enschede. Tevens komen diverse provinciale wegen voor, zoals de N316 van 's-Heerenberg richting Zeddam, de N335 van Didam naar Zeddam, de N813 van Didam naar Doetinchem, de N812 en de N815 van Zeddam naar Wehl.

Ten oosten van Zeddam is enkele jaren geleden een rondweg om Zeddam gerealiseerd.

Een spoorlijn loopt van Zevenaar naar Winterswijk met station in de kern Didam. Busdiensten vullen deze ontsluiting voor een deel aan met lokale verbindingen.

Infrastructuur in Montferland

Verder zijn er enkele ontsluitingswegen door het gebied en tal van gebiedstoegangs- en erftoegangswegen.

5.6

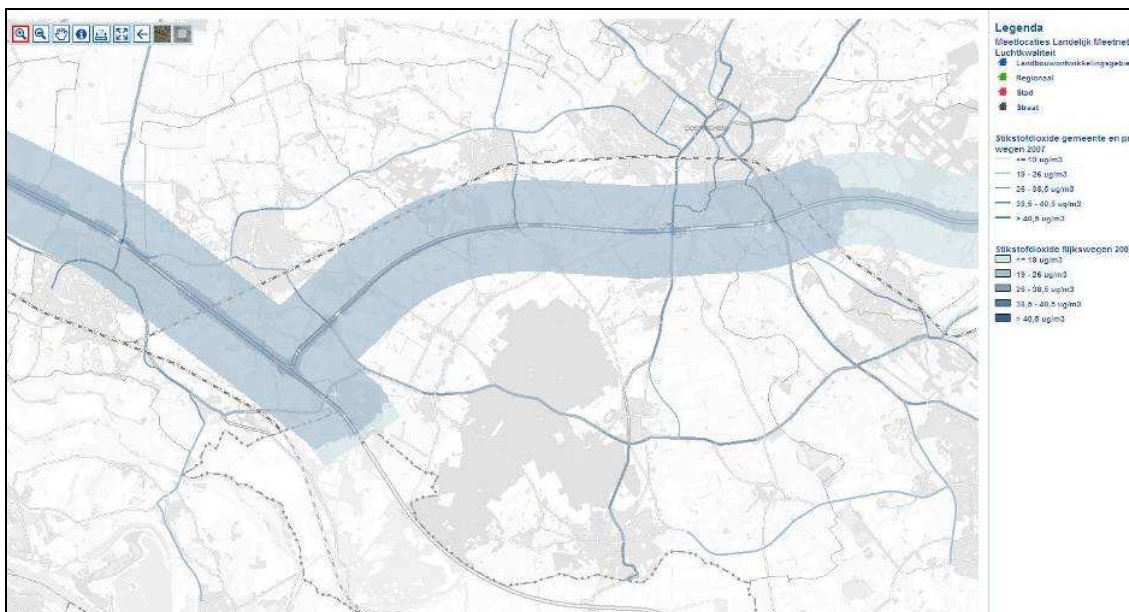
Luchtkwaliteit

De gevolgen van luchtverontreiniging zijn bijvoorbeeld schade aan de gezondheid van mensen en dieren en schade aan planten en gebouwen. Stikstofdioxide (NO_2) en fijn stof (PM_{10}) veroorzaken gezondheidsklachten en versterken hooikoorts, allergische en astmatische problemen.

De voornaamste bronnen van luchtverontreiniging zijn wegverkeer, industriële bedrijven en de landbouw.

Stikstofdioxide

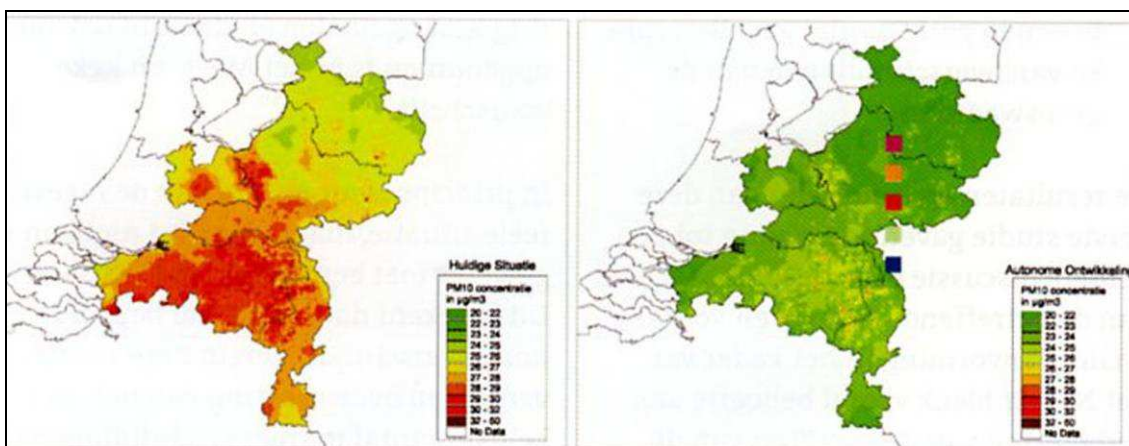
Veruit de belangrijkste bron van stikstofdioxide in de buitenlucht is het gemotoriseerd verkeer. Momenteel worden in Nederland de normen voor stikstofdioxide in stedelijke gebieden en nabij drukke verkeerswegen regelmatig overschreden. Daarbuiten liggen de concentraties ver onder de Europese grenswaarden. Dat is ook het geval in het buitengebied van Montferland. Dat is te zien in de bijgaande afbeelding.

Situatie 2007 stikstofdioxide, bron Atlas luchtkwaliteit Gelderland

Fijnstof

De huidige concentraties van fijn stof worden voor een belangrijk deel bepaald door de heersende achtergrondconcentraties. In landelijke gebieden met een agrarisch karakter is een gedeelte van de fijn stof in de lucht afkomstig van de veehouderij en het wegverkeer.

Situatie fijnstof, bron MNP 2007

Op basis van onderzoek van het NMP blijkt dat de concentratie in het plangebied in de huidige situatie maximaal 29 µg/m³ bedraagt. Daarmee blijven de concentraties ruim binnen de grenswaarden. In ieder geval zijn er in en rondom het plangebied geen knelpunten ten aanzien van fijn stof.

Overigens is de verwachting dat door diverse maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren, de concentraties fijn stof nog zullen verbeteren. Dit is ook af te leiden op de nevenstaande afbeelding.

5.7

Geluid

Binnen de gemeente Montferland komen locaties voor waar geluid als gevolg van wegverkeer een probleem vormt voor aanwezige geluidgevoelige functies zoals wonen.

Voor de A18 en A12 geldt een geluidszone van 600 m en voor de overige wegen buiten de bebouwde kom geldt een geluidszone van 250 m.

Binnen het plangebied komen geen gezondeerde bedrijventerreinen voor. Wel liggen net buiten het plangebied twee bedrijventerreinen (het regionale bedrijventerrein Doetinchem en Verheulswede) waarvan de geluidscontour voor een klein deel in het plangebied is gelegen.

WGH: RAILVERKEERS-
LAWAAI

De spoorlijn Arnhem-Winterswijk heeft een zone van 600 m aan weerszijde van het spoor.

Stiltebeleidsgebied

De provincie heeft op grond van de Wgh acht grote stiltegebieden aangewezen. Daarnaast ziet de provincie er in een aantal gebieden op toe dat de rust en stilte die er nu is, voor de toekomst wordt veiliggesteld. Dit zijn de stiltebeleidsgebieden.

In het Gelders Milieuplan 2005 is de Montferlandse Berg aangeduid als zo'n stiltebeleidsgebied. Het stiltebeleidsgebied is waardevol vanuit het oogpunt van natuur en landschap, cultuurhistorie en recreatie en het beschikt over een redelijke akoestische basiskwaliteit.

Binnen de stiltebeleidsgebieden zullen ruimtelijke initiatieven wat het aspect stilte betreft, worden beoordeeld volgens het principe van 'stand still' - 'step for-ward'. Dat wil zeggen dat het geluidsniveau niet mag toenemen en bij voorkeur dient af te nemen. Gebiedseigen activiteiten, zoals normale agrarische bedrijfsvoering, ondervinden hierbij geen belemmering.

5.8

Water

Belangrijke beken en watergangen zijn het Waalsche Water, Hengelde Leigraaf, Didamsche Leigraaf, Vethuizerwetering en het grenskanaal. Doordat de dikte van het watervoerende pakket in een deel van het plangebied relatief gering is, is het bergend vermogen klein.

De stuwwal Montferland heeft daarentegen een groot bergend vermogen en de afvoer vanaf deze berg naar de omliggende watergangen is beperkt en traag. Afvoer vindt hier vrijwel alleen plaats via de bodem en slechts beperkt door oppervlakkige afvoer. De berg is één grote zandbult met grondwatertrap VII of droger.

De waterstand in de waterlopen wordt beheerst met behulp van stuwen en overlaten. Er bevindt zich een kwantiteitsgemaal bij De Lander nabij Megchelen die een watergang op peil houdt.

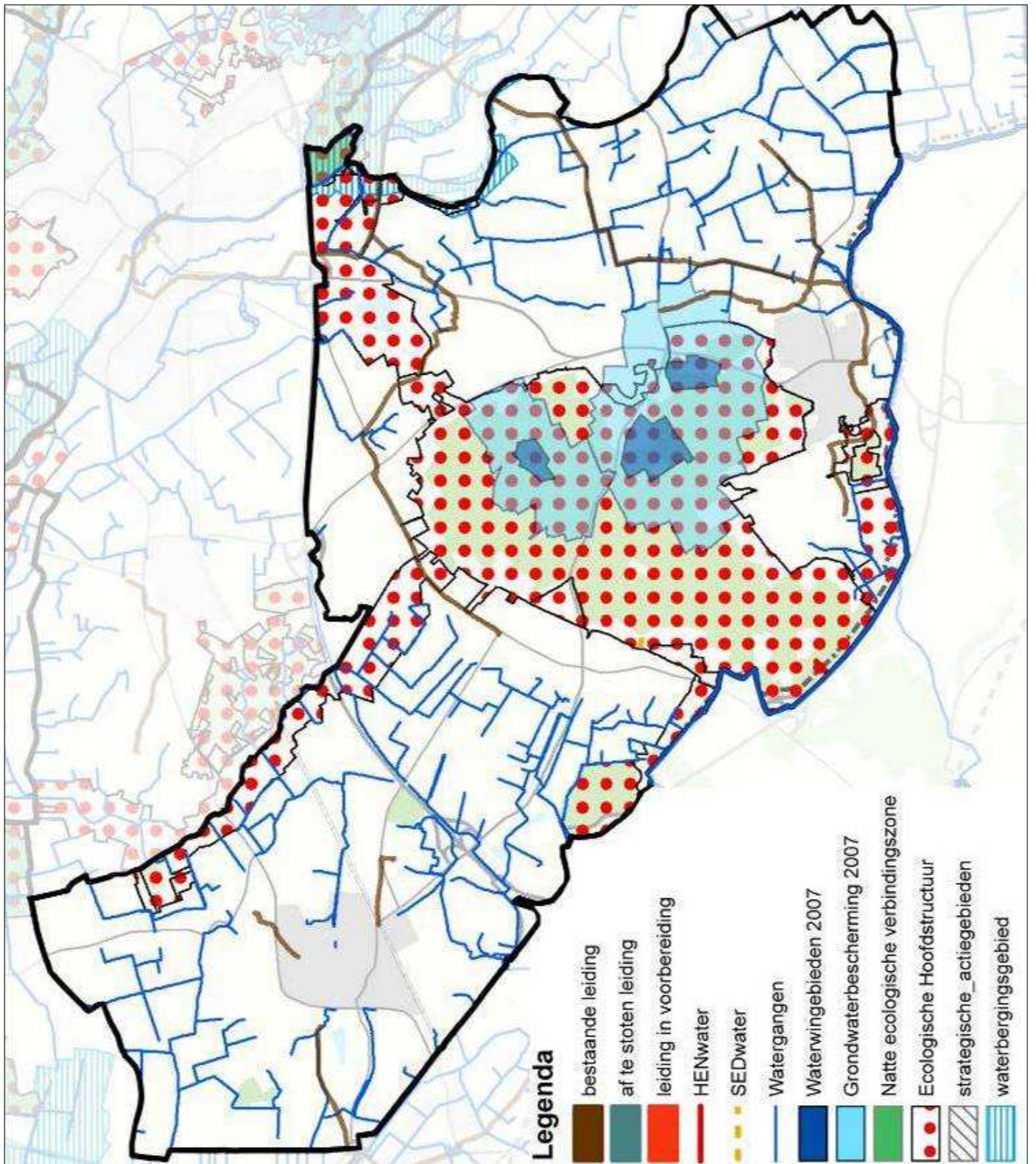
Er zijn geen vastgestelde bergingsgebieden en geen bekende inundatiegebieden binnen de gemeente Montferland. Het zoekgebied voor waterberging bij Stroombroek uit de streekplanuitwerking 'Waterberging' is bij de vaststelling komen te vervallen.

Door de verschillen in grondwatertrappen en variatie in hoogte bestaat Montferland deels uit gebieden waar in de zomer droogvallende beken en watergangen voorkomen. In de overige gebieden blijven de watergangen zowel zomers als in de winter watervoerend.

De Oude IJssel is aangewezen als natte ecologische verbindingzone. Het Waalsche Water is aangewezen als watergang met een specifieke ecologische doelstelling (SED-water).

Grondwater

Door de grote hoogteverschillen spelen grondwaterstromen een belangrijke rol in het gebied. De zoom rondom de Montferlandsche Berg heeft veel kwelwater te verwerken, vooral waar geen kleidek aanwezig is dat het diepe grondwater tegenhoudt. Dit water is veelal van goede kwaliteit. Een ondiep kwelsysteem hangt samen met de hoogteverschillen rondom de eerdgronden. Infiltratie treedt vooral op in gebieden met goed doorlatende zandgronden met diepe grondwaterstanden. Een deel van het water dat hier in het dekzand infiltreert, komt op nabijgelegen, lagere plaatsen naar boven.

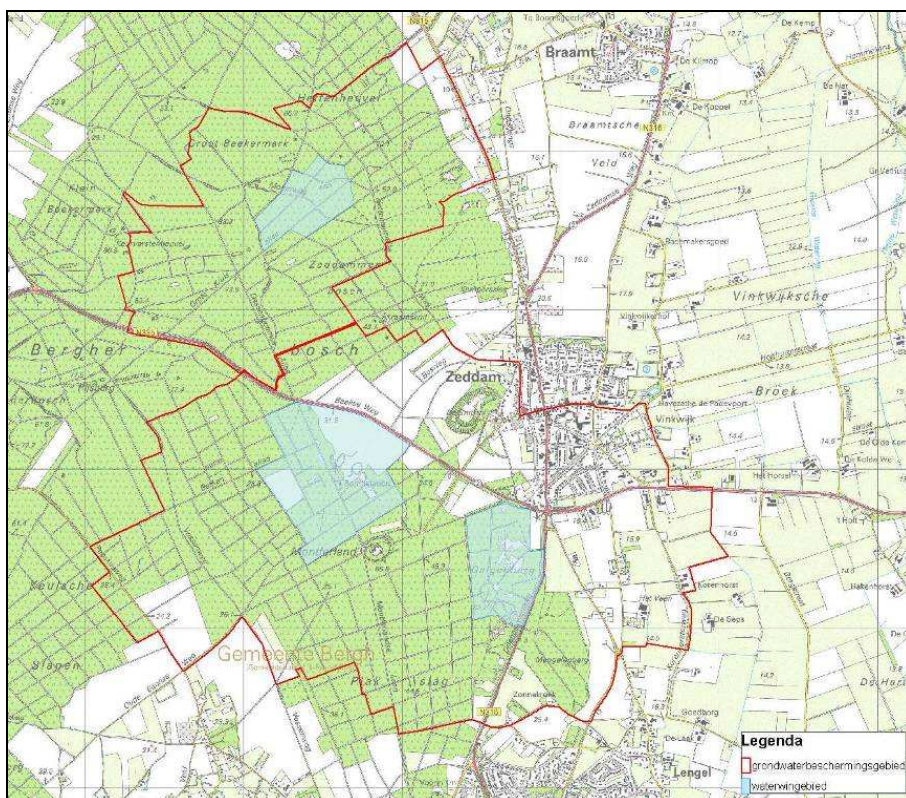

Waterthema's in gemeente Montferland (Bron Waterschap Rijn en IJssel)

Oost-Gelderlandse wateren worden gevoed door regenwater, maar daarnaast ook door water dat ondergronds of vanuit Duitsland komt. Mogelijk treedt er ten westen van Didam kwel vanuit de Veluwe op. Bij hoge waterstanden op de Rijn kan eveneens plaatselijk kwel optreden. De gemeente Montferland ligt te ver van de IJssel af om nog last te hebben van kwel door hoge waterstanden in de IJssel.

Grondwaterbeschermingsgebieden

In het plangebied bevinden zich de twee grondwaterbeschermingsgebieden voor de drie drinkwaterwinnings bij de Hettenheuvel, Dr. Van Heeck op de Montferlandse Berg en Galgenberg. Het waterwingebied de 'Hettenheuvel' is een tijdelijke waterwinning. Wanneer de waterkwaliteit in de andere winningen weer op peil is, zal deze worden gesloten.

Ligging grondwaterbeschermingszones en waterwingebieden

De bestaande functies in het waterwingebied beïnvloeden de kwaliteit van het grondwater niet negatief. De provincie legt bedrijven, particulieren en andere gebruikers in dit gebied regels op om vervuiling van grondwater en bodem te voorkomen. In het waterwingebied gelden strenge regels. In deze gebieden mogen geen bedrijven worden gevestigd. Het gebruik van schadelijke stoffen is verboden. Dat geldt ook voor de opslag.

WATERWINGEBIED

Het provinciale ruimtelijke beleid bepaalt dat binnen waterwingebieden bestemmingswijzigingen alleen zijn toegestaan indien deze ten behoeve van de waterwinning zijn.

Voor de grondwaterbeschermingsgebieden rondom de waterwingebieden geldt het 'stand still, step forward'-beginsel. Bestemmingswijzigingen binnen het grondwaterbeschermingsgebied mogen dan ook geen grotere bedreiging voor de bodem en het grondwater vormen dan bij de bestaande bestemming het geval is. Gestreefd moet worden naar een vermindering van het risico. De voorkeur gaat uit naar bestemmingswijzigingen met een positief effect op de waterkwaliteit en -kwantiteit. Bij deze afweging wordt enkel gelet op de ruimtelijke aspecten. Een toename van het oppervlak aan functies wonen en/of werken ten opzichte van de bestaande situatie (vaak onbebouwd, landbouwkundig gebied) moet worden gecompenseerd, bijvoorbeeld door elders in het grondwaterbeschermingsgebied natuur te realiseren.

Met betrekking tot de milieuhygiënische aspecten moet, naast de reguliere wet- en regelgeving, rekening worden gehouden met de Provinciale milieuverordening Gelderland. Regenwater van verhard oppervlak wordt niet geïnfiltreerd. Bij bebouwing worden geen uitlogende en milieubelastende materialen gebruikt. Beschermende lagen in de bodem worden bij de planontwikkeling niet doorboord en systemen voor Koude-Warmteopslag worden niet toegepast binnen het grondwaterbeschermingsgebied.

Het plan is afgestemd met de grondwaterbeheerder (Provincie Gelderland) en het drinkwaterbedrijf Vitens.

5.9

Volksgezondheid

Gezondheid in relatie tot intensieve veehouderijen is een onderwerp dat in de belangstelling staat. Over dit onderwerp is nog relatief weinig bekend en bestaan nog veel onzekerheden.

Een groot aantal stoffen speelt een rol in de intensieve veehouderij. De dieren worden gevoederd met allerlei verschillende voedermiddelen, uiteenlopend van granen, soja, en afvalproducten uit de humane voedingsmiddelenindustrie (schroot), stallen worden gedesinfecteerd en dieren worden behandeld met geneesmiddelen. Hierdoor ontstaat blootstelling aan verschillende stoffen. Daarnaast scheiden de dieren zelf mest en urine uit, en dit is weer een bron van gassen waaronder ammoniak, mercaptanen (typische geurstoffen), en van bacteriën en dierlijke allergenen.

Uit het informatieblad "Intensieve veehouderij en gezondheid" van de GGD'en Brabant en Zeeland (januari 2009) blijkt dat voor de componenten geur, fijn stof en Q-koorts een effect op het gezondheidsrisico te verwachten is in de algemene leefomgeving. Voor de componenten endotoxinen, influenza en MRSA is het onduidelijk of effect optreedt vanwege het ontbreken van blootstellinggegevens op leefomgevingsniveau.

Effecten

Effecten van op de gezondheid van intensieve veehouderij zijn beschreven in het rapport “Intensieve veehouderij en gezondheid; overzicht van kennis over werknemers en omwonende, Dusseldorp e.a., 30 januari 2008 (RIVM Briefrapport 609300008).” In het rapport is onderscheid gemaakt tussen de blootstelling aan ammoniak, fijn stof, biologische agentia en geur.

Ammoniak

Betreffende de blootstelling van omwonende aan ammoniak wordt geconcludeerd dat de schadelijke effecten van ammoniak zijn vooral terug te vinden in de natuur. Effecten op de mens (anders dan geuroverlast) door ammoniak in gebieden met intensieve veehouderij zijn minder waarschijnlijk.

Fijnstof

Voor blootstelling aan fijn stof geeft titel 5.2 van de Wet milieubeheer het toetsingskader, zie verder paragraaf 4.3.4.

Endotoxinen

In het rapport is voor de blootstelling aan biologische agentia onderscheid gemaakt tussen bacteriën en Endotoxinen. Endotoxine is een celwandfragment van Gram negatieve bacteriën. Endotoxine is een relatief eenvoudig meetbare component die samenhangt met blootstelling aan Gram negatieve bacteriën, maar vaak ook als merker wordt gezien van microbiële blootstelling in het algemeen. Op grond van beperkte meetgegevens kan geconcludeerd worden dat de blootstelling van omwonenden aan endotoxinen laag is. Metingen tijdens specifieke activiteiten die tot een toename van de blootstelling zouden kunnen leiden, zoals tijdens het aanwenden van mest, zijn niet beschikbaar. De concentratie endotoxine in huisstof is verhoogd in woningen van agrariërs, maar niet in andere plattelandswoningen. Deze gegevens ondersteunen de conclusie dat blootstelling van omwonenden (niet-agrariërs) naar alle waarschijnlijkheid laag is en alleen in de directe nabijheid van agrarische activiteit is terug te vinden. Het is onduidelijk of de licht verhoogde concentraties rond agrarische bedrijven kunnen leiden tot effecten op de gezondheid. In bijlage 1 wordt nader ingegaan op biologische agentia in relatie tot de intensieve veehouderij.

Bacteriën

Uit het RIVM-rapport blijkt dat op grond van huidige (januari 2008) inzichten de kans dat de bacterie via het milieu wordt overgedragen aan omwonenden gering is.

Geur

Het is uit de literatuur over geurhinder duidelijk dat de blootstelling aan geur ook kan samenhangen met lichamelijke klachten en verstoring van activiteiten. Rondom intensieve veehouderij treedt vaak geurhinder op. De relatie tussen geurbelasting en geurhinder is verschillend in concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden, en verschilt tussen agrariërs en niet-agrariërs. Deze

verschillen zijn terug te vinden in de geurbelastings- en afstandsnormen uit de Wgv (zie paragraaf 4.3.3).

Autonome ontwikkeling

In dit hoofdstuk wordt de situatie geschetst van de toekomstige situatie zonder de invloed van het bestemmingsplan Buitengebied. Hierin zijn de ontwikkelingen meegenomen die op basis van het vigerende bestemmingsplan mogelijk zijn en op basis van de huidige ontwikkelingen (met name) in de landbouw te verwachten zijn.

6.1

Vigerende bestemmingsplannen

Als vigerende bestemmingsplannen zijn met name de volgende van belang:

- Vigerende integrale bestemmingsplannen buitengebied van de voormalige gemeenten Didam en Bergh²;
- Parapluherziening Ruimte voor vernieuwing in het buitengebied (met daaraan gekoppeld het Beeldkwaliteitsplan Buitengebied);
- Bestemmingsplan Landbouwontwikkelingsgebied Azewijn.

Bestemmingsplannen buitengebied Didam en Bergh

De vigerende plannen van de voormalige gemeenten Bergh en Didam maken geen onderscheid in grondgebonden agrarische bedrijven en intensieve veehouderij. In principe is vestiging van intensieve veehouderij dus zonder meer binnen elk agrarisch bouwperceel mogelijk.

Nieuwvestiging van agrarische bedrijven is, in het vigerende bestemmingsplan van Bergh, mogelijk in het gebied 'nieuwvestiging agrarische bedrijven' (globaal overeen komend met het huidige landbouwontwikkelingsgebied). In het vigerende bestemmingsplan voor Didam is nieuwvestiging mogelijk in de vorm van verplaatsing van een agrarisch bedrijf in vrijwel het gehele buitengebied.

Parapluherziening Ruimte voor vernieuwing in het buitengebied

Nevenactiviteiten en functieverandering waren voor een deel al mogelijk door middel van vrijstellingen en wijzigingsbevoegdheden binnen de vigerende bestemmingsplannen. Recentelijk is een zogenaamde parapluherziening opgesteld, waarin de notitie Ruimte voor Vernieuwing in het buitengebied is vertaald naar aanvullende regelingen in de vigerende bestemmingsplannen. Deze parapluherziening is inmiddels onherroepelijk, waardoor de mogelijkhe-

² Door een grenscorrectie zijn voor een klein gedeelte ook de bestemmingsplannen buitengebied van Wehl en Zevenaar vigerend. Omdat dit maar om enkele adressen gaat, wordt dit verder buiten beschouwing gelaten.

den hiermee in de autonome situatie in feite gelijk zijn aan de situatie in het toekomstige plan.

Tegelijkertijd met de vaststelling van de parapluperziening is ook het Beeldkwaliteitsplan buitengebied door de gemeenteraad vastgesteld. Hierdoor worden er in geval van functieverandering eisen gesteld aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit ter plaatse en aan de inpassing in het omringende landschap.

Thematische herziening landbouwontwikkelingsgebied Azewijn

De gemeenteraad heeft op 25 november 2010 het bestemmingsplan “Thematische herziening Landbouwontwikkelingsgebied Azewijn” inclusief het bijbehorende planMER “LOG Azewijn” vastgesteld. Het bestemmingsplan voorziet in een herziening van het vigerende bestemmingsplan buitengebied van Bergh ten behoeve van de doorvertaling van de ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij zoals opgenomen in de vastgestelde gebiedsvisie “Landbouwontwikkelingsgebied Azewijn”. Concreet betekent dit met name dat er wijzigingsbevoegdheden zijn opgenomen om de vestiging van nieuwe intensieve veehouderijen in het Landbouwontwikkelingsgebied Azewijn mogelijk te maken.

6.2

Ontwikkelingen in de veehouderij

Binnen de veehouderij zijn de komende jaren de volgende ontwikkelingen te verwachten:

- Vanuit beleid en wetgeving waaronder de toekomstvisie veehouderij van LNV(2008), Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (AMvB Huisvesting, 2008) en Europese dierenwelzijnseisen (2013) wordt ingezet op verduurzaming van de agrarische sector, dat wil zeggen produceren met respect voor mens, dier en milieu. Concreet betekent dit onder andere dat legbatterijen verboden worden en varkens 20% meer ruimte krijgen. Daarnaast moeten stallen gaan voldoen aan de nieuwste technieken ter beperking van geur- en ammoniakemissie. Vanwege de investeringen die moeten worden gedaan om aan nieuwe wetgeving te voldoen, is de verwachting dat een substantieel aantal (veelal kleinere) intensieve veehouderijen zal stoppen. Andere bedrijven zullen naar verwachting echter fors uitbreiden om de benodigde investeringen te kunnen terugverdienen.
- De melkveehouderijen krijgen naar verwachting te maken met de afschaffing van de productieplafonds in 2015. Dit zou kunnen betekenen dat er sprake kan zijn van verdergaande schaalvergroting. Echter deze wordt sterk beperkt door de beperkte beschikbaarheid van grond voor voerproductie en mestafzet. Schaalvergroting is ook afhankelijk van de marktprijzen. In de afgelopen jaren is gebleken dat de prijzen soms zodanig onder druk staan, dat onder de kostprijs gewerkt moet worden.

- Daarnaast is er een trend waarneembaar waarbij agrariërs aanvullend inkomen genereren uit nevenactiviteiten. Dit kan gaan om verwerking, verkoop en vermarkten van streekeigen producten, maar ook om vormen van recreatie en toerisme, zoals kamperen bij de boer en dergelijke.

6.3

Landschap en cultuurhistorie

In het landelijk gebied wijzigt het gebruik van gebouwen en gronden, mede als gevolg van veranderingen in de landbouw. Het aantal agrarische bedrijven neemt al jaren af met ongeveer vier bedrijven per jaar. Deels komt dat doordat het steeds lastiger is voldoende inkomsten uit de agrarische activiteiten te halen en er steeds strengere eisen worden gesteld aan agrarische bedrijven.

Aan de ander kant groeien de zittende agrarische bedrijven of ontplooiën de bedrijven nevenactiviteiten.

Bij vergroting van bestaande agrarische bedrijven kan dit invloed hebben op de landschapsstructuur. Omdat het echter gaat om veranderingen op reeds bestaande erven zijn deze niet zodanig dat de landschapsstructuur ingrijpend veranderd. Bovendien zijn gebieden met een kenmerkende openheid of beslotenheid in de geldende bestemmingsplannen al mede bestemd voor het behoud van deze landschappelijke karakteristiek, waardoor aantasting daarvan wordt voorkomen.

In geval van stoppende agrarische bedrijven en verzoeken om functieverandering ontstaan er kansen voor het juist versterken van de landschappelijke diversiteit. Hiervoor schakelt de gemeente regelmatig de ervenconsulent in van het Gelders Genootschap, mede waardoor de kwaliteitsverbetering goed geborgd is.

Verder is voor de autonome ontwikkeling essentieel dat in april 2010 het Beeldkwaliteitsplan buitengebied is vastgesteld. Dat betekent dat bij elke grotere ontwikkeling wordt getoetst aan dit beeldkwaliteitsplan en er eisen worden gesteld aan behoud en versterking van de landschappelijke kwaliteiten ter plaatse, alsmede de herkenbaarheid van de landschappelijke diversiteit.

6.4

Natuur

Waterkwaliteit

Ten gevolge van regulier beleid op nationaal niveau zal de waterkwaliteit naar verwachting langzaam verbeteren. Ook door de verscherpte mestwetgeving zullen de nutriënten in het oppervlaktewater naar verwachting afnemen. In welke mate is moeilijk te voorspellen. Deze ontwikkelingen zullen in nog onbekende mate positieve gevolgen voor de natuurwaarden hebben. Anderzijds is momenteel nog steeds een landelijk proces gaande van een netto afname van een aantal soorten planten en dieren onder meer ten gevolge van recente

ontwikkelingen met betrekking tot verstedelijking, intensivering en schaalvergroting van de landbouw.

Natuurgebieden

In de bestaande natuurgebieden wordt een beleid gevoerd om de bestaande waarden te versterken. Maatregelen zijn: verhoging van de grondwaterstanden, het waar mogelijk herstellen van kwelstromen, het vasthouden van gebiedseigen water en een verschravingsbeheer. Deze maatregelen leiden tot een verhoging van de natuurkwaliteit en behoud en herstel van een kwetsbare en streekeigen flora en fauna. Met name in de grotere natuurgebieden waar daadwerkelijk natuurontwikkelingsmaatregelen worden genomen, zullen deze positieve effecten merkbaar zijn.

Landbouw

In het landelijk gebied wijzigt het gebruik van gebouwen en gronden, mede als gevolg van veranderingen in de landbouw. Het aantal agrarische bedrijven neemt al jaren af met ongeveer vier bedrijven per jaar. Deels komt dat doordat het steeds lastiger is voldoende inkomsten uit de agrarische activiteiten te halen en er steeds strengere eisen worden gesteld aan agrarische bedrijven. Aan de ander kant groeien de zittende agrarische bedrijven of ontplooiën de bedrijven nevenactiviteiten.

Op basis van de berekeningen van Alterra (zie ook planMER Azewijnse broek, SAB) naar de ammoniakemissie en -depositie in en rondom de Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten in de provincie Gelderland kan worden geconcludeerd dat als gevolg van de autonome ontwikkeling de emissie zal dalen. Deze daling betreft ca 43 mol/ha/jr in het gebied binnen een straal van 10 km rond LOG Azewijn. In deze autonome ontwikkeling is aangenomen dat een deel van de bedrijven stopt, en een deel van de bedrijven groeit. Tevens zullen de regels met betrekking tot de AMvB Huisvesting en IPPC volledig zijn geïmplementeerd. De stallen in de gemeente zullen dus voldoen aan emissiearme eisen.

In de toekomst zullen alle bedrijven moeten gaan voldoen aan het eind 2005 vastgestelde 'Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij' (kortweg 'AMvB huisvesting'). Het besluit stelt veehouderijen verplicht om emissiearme stallen te bouwen en bevat zogeheten maximale emissiewaarden. De verwachting is dat als gevolg van verscherpte wetgeving de ammoniakemissie gaat dalen, waardoor ook de belasting op natuurterreinen afneemt. Anderzijds kan ook op kleine schaal uitbreiding van de melkveehouderij plaatsvinden, waardoor de emissie weer wat toeneemt. In het ergste geval vindt plaatselijk een lichte toename van ammoniakemissie plaats waardoor de positieve ontwikkelingen ten gevolge van de verbetering van de waterkwaliteit weer iets teniet worden gedaan. Deze negatieve effecten doen zich dan vooral voor in de kleine natuurelementen, vooral buiten de EHS en niet in de grotere natuurterreinen. Hooguit kunnen enige effecten in de randzones merkbaar zijn.

In de grotere natuurterreinen zullen de positieve gevolgen met betrekking tot waterkwaliteit en natuurherstel groter zijn.

6.5

Geur

Geurhinder door de landbouw wordt vooral veroorzaakt vanuit de stallen (continue bron) en door het uitrijden van mest (discontinue bron). Daarnaast kunnen bijvoorbeeld mestverwerkingsinstallaties oorzaak van geur zijn. Bij geurhinder in landelijk gebied is dan ook nogal eens sprake van meerdere bronnen (cumulatie van geur).

Het uitrijden van mest is overigens seizoensgebonden en door technische maatregelen bij het uitrijden, zoals injectie van de mest, wordt een belangrijke vermindering van de geuremissie bewerkstelligd.

Voor grootschalige centrale mestverwerking geldt dat voldaan dient te worden aan de geurhindersystematiek van de Nederlandse Emissierichtlijn. Kleinschalige centrale mestverwerking en mestverwerking op boerderijniveau wordt beoordeeld aan de hand van de eerder genoemde richtlijn voor stallen.

Autonome ontwikkelingen in de veehouderijsector, zullen gevolgen hebben voor de geurbelasting in het gebied. Het aantal agrarische bedrijven neemt al jaren af met ongeveer vier bedrijven per jaar. Deels komt dat doordat het steeds lastiger is voldoende inkomsten uit de agrarische activiteiten te halen en deels omdat er steeds strengere eisen worden gesteld aan agrarische bedrijven.

Aan de ander kant groeien de zittende agrarische bedrijven of ontplooiën de bedrijven nevenactiviteiten.

Eenzijds leidt functieverandering tot toename van het aantal geurgevoelige functies (met name woningen), maar anderzijds leidt de afname van het aantal agrarische bedrijven per saldo tot een afname van het aantal geurgehinderden.

Daarnaast zal, als gevolg van de schaalvergroting, de lokale geurbelasting kunnen toenemen, terwijl door bedrijfsbeëindiging elders de geurbelasting verlaagd zal worden. Door de verplichting tot het toepassen van emissiearme huisvestingssystemen zal de geurbelasting verder worden verlaagd. Daarnaast zullen de maatregelen om de ammoniakemissie op bedrijven terug te dringen vaak ook een positief effect hebben op de geuremissie.

Het is dan ook te verwachten dat met een toenemende intensivering en strenger wordende eisen ten aanzien van geur- en ammoniakemissie, dat de geurbelasting gemiddeld over het gehele gebied genomen niet zal toenemen en wellicht iets zal dalen. Lokaal zijn echter wel grote veranderingen mogelijk.

Op basis van de quickscan Wgh van bureau De Roever blijkt dat het overgrote deel van de veehouderijen in de gemeente Montferland op grond van de geurnormen nog uitbreidingsmogelijkheden heeft. Van de 327 veehouderijen zitten er 32 'op slot'. De geurbelasting van deze veehouderijen op omliggende geurgevoelige objecten is hoger dan de wettelijke geurnorm. De overige 295 bedrijven hebben nog groei mogelijkheden. Voor 101 van deze bedrijven is de in het rapport ingestelde maximaal vergunbare emissie de beperkende factor. De

overige bedrijven worden al eerder beperkt door omliggende geurgevoelige objecten.

De totale geuremissie van alle veehouderijen in de gemeente opgeteld, kan nog groeien met een factor 5,4. Door het hanteren van de maximale vergunbare emissie is deze factor 3,5. Als wij alleen kijken naar de veehouderijen die nog groeimogelijkheden hebben zijn deze factoren respectievelijk 7,8 en 4,9. In absolute aantallen kunnen deze bedrijven nog groeien met een gemiddelde geuremissie van 29.840 ou_E/s (zonder plafondwaarde) of 17.129 ou_E/s (met plafondwaarde).

Op basis van het bovenstaande wordt in de autonome ontwikkeling niet verwacht dat de milieukwaliteit op het gebied van geurhinder zal verslechteren door verbeterde technieken en stoppende bedrijven.

6.6

Verkeer

Verkeerstoename

In en rond het plangebied worden relatief weinig grootschalige ontwikkelingen gerealiseerd. Ook zijn er geen grote ontwikkelingen gepland. Hierdoor zal geen extra toename van verkeer in het plangebied plaatsvinden. De wens bestaat om de recreatieve gebieden Werfhout en Stroombroek verder uit te breiden. De plannen hiervoor zijn echter nog niet concreet uitgewerkt. Deze mogelijke uitbreidingen zullen lokaal voor een extra toename van verkeersbewegingen zorgen. Door de nabije ligging van de op- en afritten van de snelweg A18 zal het effect op de lokale wegen echter zeer beperkt zijn.

Daarnaast wordt het industrieterrein bij 's-Heerenberg nog uitgebreid, hetgeen voor verkeer in het plangebied kan zorgen. Door de nabij ligging van de A12/A3 en het (boven)regionale karakter van het bedrijventerrein is de verwachting dat de toename van verkeer hoofdzakelijk op de hoofdwegen zal worden afgewenteld. In het buitengebied is dan ook weinig extra verkeer als gevolg van de uitbreiding van het bedrijventerrein te verwachten.

De autonome ontwikkeling in de agrarische sector, en met name de verdere intensivering van agrarische bedrijven, zal er voor zorgen dat er in het plangebied een beperkte toename van verkeer zal optreden. De huidige aan- en afvoerbewegingen bij bedrijven kunnen verder geoptimaliseerd worden. Hiermee zal de omvang van vrachtverkeer slechts met enkele extra vervoersbewegingen per etmaal per bedrijf toenemen. Deze toename van verkeer zal dan ook niet leiden tot grote verkeersproblemen, gelet op de capaciteit van de huidige wegen waarin thans ook geen verkeersknelpunten voorkomen.

Verkeersveiligheid

Voor de verkeersveiligheid is het aandeel vrachtverkeer wel van belang. Omdat de verkeerstoename op de lokale wegen beperkt is en de wegen voldoende capaciteit hebben, zal de verkeersveiligheid nagenoeg ongewijzigd blijven.

6.7

Luchtkwaliteit

De voornaamste bronnen van luchtverontreiniging zijn wegverkeer, industriële bedrijven en de landbouw. Bij de beoordeling van de luchtkwaliteit zijn het name stikstofdioxide en fijn stof van belang.

Stikstofdioxide

Veruit de belangrijkste bron van stikstofdioxide in de buitenlucht is het gemotoriseerde verkeer. Momenteel worden in Nederland de normen voor stikstofdioxide in stedelijke gebieden en nabij drukke verkeerswegen regelmatig overschreden. Daarbuiten liggen de concentraties (ruim) onder de Europese grenswaarden. Het RIVM heeft berekend dat er tot 2020 een lichte afname van de concentraties luchtvervuilende stoffen zal op treden. Daarbij wordt verwacht dat de achtergrondconcentraties en de emissiefactoren voor wegverkeer verder zullen afnemen door strengere normen en de toepassing van nieuwe technieken.

Fijn stof

De huidige concentraties fijn stof worden voor een belangrijk deel veroorzaakt door de al aanwezige achtergrondconcentraties. In landelijke gebieden met een agrarisch karakter wordt een belangrijk deel van het fijn stof in de lucht veroorzaakt door de veehouderij en het wegverkeer.

In de gemeente Montferland worden de normen voor fijn stof (uitgaande van een overschrijding van 35 dagen met een daggemiddelde concentratie hoger dan $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (incl. zeezoutcorrectie)) niet overschreden.

Evenals bij stikstofdioxide is de verwachting dat door diverse maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren, de concentraties fijn stof zullen verbeteren.

Uit de luchtkwaliteitsrapportage van de gemeente Montferland van 2006, blijkt dat er geen knelpunten zijn voor luchtkwaliteit. De verwachting is dat de toename van de verkeersintensiteiten op wegen in de omgeving in de nabije toekomst gering zal zijn. De komende jaren worden geen grootschalige ontwikkelingen in de omgeving van het plangebied verwacht die de verkeersintensiteiten op de belangrijkste wegen sterk beïnvloeden. Er worden dan ook geen knelpunten verwacht.

6.8

Geluid

De komende jaren worden geen grootschalige ontwikkelingen in de omgeving van het plangebied verwacht die de verkeersintensiteiten op de belangrijkste wegen sterk zullen beïnvloeden. De overlast als gevolg van verkeer zal dan ook niet of nauwelijks toenemen.

6.9

Water

Vanuit het waterbeleid wordt door middel van maximale infiltratie en vertragen van de waterafvoer, gestreefd naar het zoveel mogelijke vasthouden en bergen van gebiedseigen water.

Klimaatsveranderingen

Tot 2050 zal de neerslagintensiteit mogelijk met 10% toenemen, eveneens zal de zeespiegel stijgen. Dit heeft tot gevolg dat de kans op inundatie van de lage delen in het plangebied langzaam zal toenemen en niet aan de gestelde veiligheidsnorm kan worden voldaan.

Effect genomen maatregelen tot 2015

De beleidsmaatregelen om eutrofiëring van het oppervlaktewater tegen te gaan, zullen pas jaren nadat ze zijn genomen effect hebben op de waterkwaliteit. Het effect van genomen maatregelen op de waterkwaliteit, zoals het uitvoeren van het landbouwbeleid, het saneren van overstorten en het baggeren van sloten is dat de stikstof- en fosfaatgehalten in het oppervlaktewater de komende jaren af zullen nemen.

6.10

Volksgezondheid

De autonome ontwikkeling van de gezondheidsaspecten voor geur en fijn stof zijn in de voorgaande paragrafen reeds behandeld.

Aanvullend kan opgemerkt worden dat de verantwoordelijk Minister onderzoeken heeft uitstaan die duidelijkheid moeten geven over de gezondheidseffecten voor omwonenden van intensieve veehouderijen. In dat kader kan worden opgemerkt dat de Minister van Volksgezondheid op 29 mei 2009 aan de Tweede Kamer heeft geschreven dat veel langjarig onderzoek loopt en dat de (tussen) resultaten geen aanleiding geven om vanuit volksgezondheidsperspectief aanvullend landelijk geldende normen of eisen te stellen aan de intensieve veehouderij. Indien de onderzoeken daar aanleiding toe geven zal de Minister maatregelen nemen en voor een en ander ruimtelijk beleid ontwikkelen wanneer dat voor een verdere beheersing van infectieziekten (zoals de Q-koorts) noodzakelijk is.

In het kader van het bestemmingsplan en het planMER voor het bestemmingsplan Landbouwwontwikkelingsgebied Azewijn is door de GGD Gelre-IJssel een advies opgesteld met betrekking tot de effecten van intensieve veehouderij op de volksgezondheid. Aangezien het bestemmingsplan voor het Landbouwwontwikkelingsgebied Azewijn inmiddels door de raad is vastgesteld, wordt dit beschouwd als autonome ontwikkeling.

Het opgestelde gezondheidsadvies (september 2010) betreft enerzijds een gezondheidseffectscreening (GES) waarbij is ingegaan op de gezondheidseffecten als gevolg van geur, fijn stof en geluid en anderszijds geeft het advies een overzicht van de huidige stand van de wetenschap omtrent intensieve veehouderij gerelateerde infectieziekten/zoönosen.

De GGD concludeert het volgende:

Op basis van de huidige stand van de wetenschap zijn voor diverse zoönosen indicatieve afstanden aan te geven waarbinnen een gezondheidseffect zou kunnen optreden in geval van nieuwvestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijen. Voor infectieziekten geldt dat een nul-risico niet bestaat. Het risico neemt wel af bij een grotere afstand. Harde afstanden zijn echter niet te geven (voor een aantal componenten (MRSA, ESBL) geldt overigens dat buiten het bedrijf geen sprake is van een verhoogd risico c.q. significante effecten). Ook aspecten als bedrijfsvoering spelen een belangrijke rol, maar dat is niet op het niveau van een bestemmingsplan te regelen. Wel kan hierover met initiatiefnemers (wanneer een verzoek tot nieuwvestiging van een intensieve veehouderij wordt ingediend) gesproken worden zodat eventueel voorzieningen kunnen worden getroffen om potentiële risico's tot een minimum te beperken.

Geadviseerd wordt om altijd een zekere afstand op te nemen tussen intensieve veehouderijen en woningen. Rond pluimveehouderijen is tot circa 150 m een bijdrage van fijn stof mogelijk (varkensbedrijven 50 m). Opgemerkt wordt dat de afstand die op basis van het geuraspect (wettelijke norm) dient te worden aangehouden in de meeste gevallen hiervoor voldoende zal zijn. Daarbij dient te worden aangegeven, dat er tot op dit moment nagenoeg geen onderzoek bekend is dat een relatie weergeeft tussen blootstelling aan landbouw gerelateerd fijn stof en de effecten op de volksgezondheid. Ook is onduidelijk of verhoogde concentraties endotoxinen (als bestanddeel van fijn stof) kunnen leiden tot effecten op de gezondheid van omwonenden. Momenteel loopt hiervoor (landelijk) onderzoek. Gebleken is dat bij de aan te houden afstand vanuit geur ook de concentratie endotoxinen ten opzichte van het achtergrondniveau, aanzienlijk afneemt.

Gelet op het bovenstaande advies was er daarom geen noodzaak om in het bestemmingsplan Landbouwontwikkelingsgebied Azewijn aanvullende afstandseisen op te nemen uit gezondheidkundige overwegingen. De wettelijke afstand vanuit geur is op basis van de huidige stand van de wetenschap veelal bepalend.

Daarnaast kan als autonome ontwikkeling worden vermeld dat bij de bouw van stallen voldaan zal moeten worden aan de AMvB Huisvesting (zie paragraaf 4.3.2). Hierdoor zal de emissie van schadelijke stoffen uit de stallen aanzienlijk minder zijn dan in het verleden. Ook de bestaande stallen zullen overeenkomstig het Actieplan Ammoniak en Veehouderij aan nieuwe uitstooteisen moeten voldoen. De termijnen voor het realiseren van de ammoniakmaatregelen

len zijn 1 juli 2012 (voor zelfstandige aanpassingen van bestaande stallen) en 1 januari 2013 (voor aanpassingen van bestaande stallen die tevens nieuwbouw vergen).

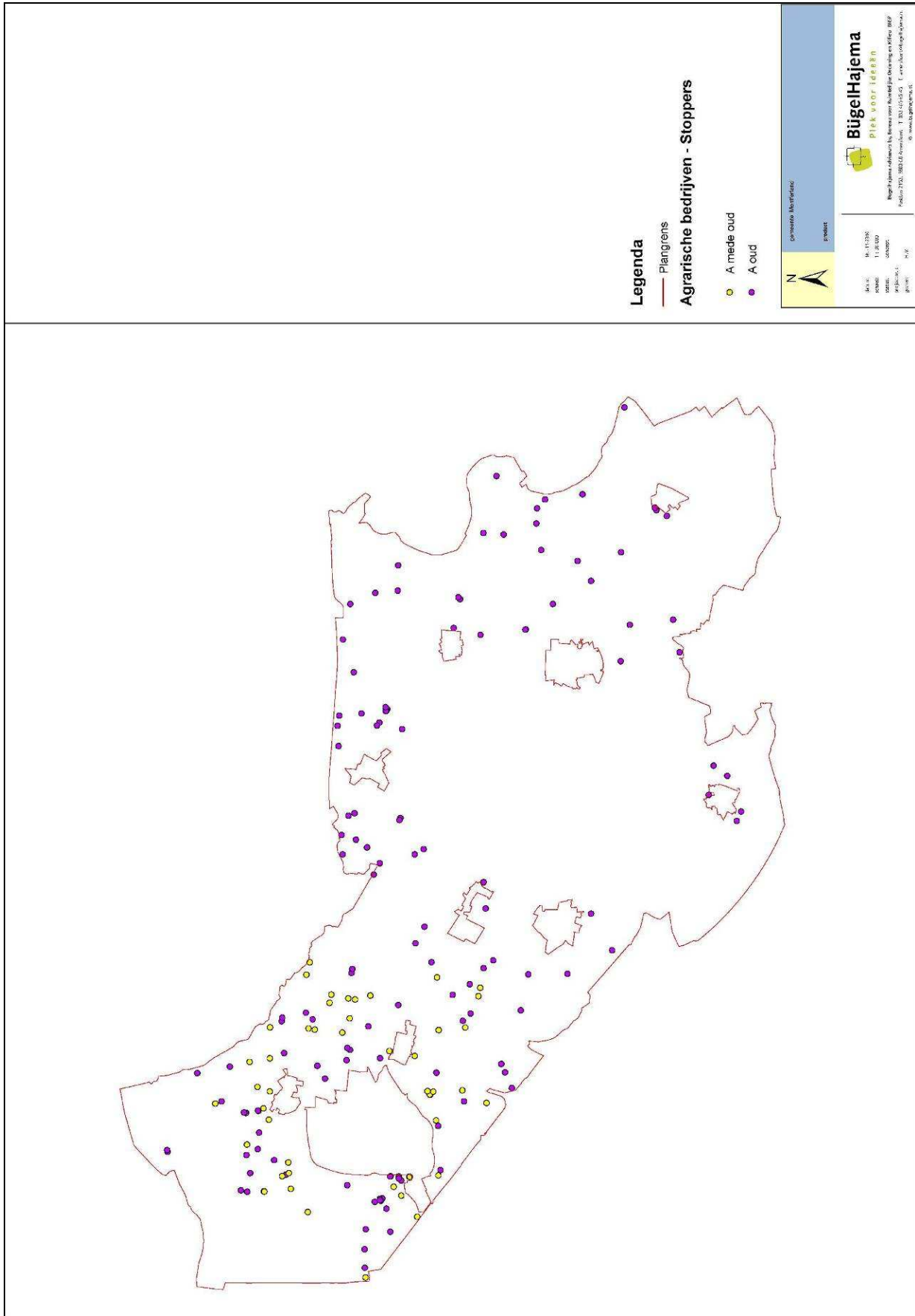
Voortoets Natuurbeschermingswet

In dit hoofdstuk is de uitgevoerde Voortoets in het kader van de Oriëntatiefase van de NB-wet 1998 verantwoord. De Voortoets behandelt de vraag of er een kans op een significant negatief effect bestaat op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Op deze vraag zijn drie antwoorden mogelijk:

1. Er is zeker geen negatief effect. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de NB-wet 1998 nodig is.
2. Er is wel een mogelijk negatief effect, maar dit is zeker geen significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat het effect zeker niet significant is, volstaat daarvoor de zogenaamde verslechterings- en verstoringstoets.
3. Er is een kans op een significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat er een kans op een significant negatief effect bestaat, is een passende beoordeling vereist.

Voor de beschrijving van de effecten van het bestemmingsplan op de beschermde gebieden is onder andere gebruik gemaakt van de website “Effectenindicator” van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. De Effectenindicator is een instrument waarmee mogelijke schadelijke effecten ten gevolge van de activiteit en plannen kunnen worden verkend. De Effectenindicator geeft informatie over de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor de meest voorkomende storende factoren. Deze informatie is generiek: om vast te stellen of een activiteit in praktijk schadelijk is, moet vervolgonderzoek plaatsvinden. De resultaten van de Effectenindicator zijn weergegeven in de bijlagen van het uitgevoerde onderzoek Natuurwaarden, dat als bijlage bij deze planMER is opgenomen.

Doordat beschermde gebieden op een geruime afstand liggen, kunnen de meeste van de door de Effectenindicator genoemde effecten uitgesloten worden. Voor effecten zoals geluidsverstoring en optische verstoring is de tussenliggende afstand voldoende om deze uit te sluiten. Effecten waarbij in het kader van het bestemmingsplan Buitengebied Montferland wel rekening dient te worden gehouden zijn verzuring en vermesting. In de omliggende Natura 2000-gebieden is sprake van verzurings- en vermestinggevoelige habitattypen. Nagegaan moet worden of er effecten te verwachten zijn in de omliggende Natura 2000-gebieden van ontwikkelingen op basis van het bestemmingsplan op het gebied van verzuring en vermesting. Dit betreft met name de uitbreiding van veehouderijen.

Op het gebied van vermisting en verzuring kunnen op voorhand effecten in de omliggende Natura 2000-gebieden zonder meer worden uitgesloten. Op dit onderdeel ontwikkelt het bevoegd gezag voor de betreffende Natura 2000-gebieden, te weten de provincie Gelderland, regelgeving die effecten zullen voorkomen.

Verordening stikstof en Natura 2000

De provincie Gelderland werkt namelijk aan een provinciale Verordening stikstof en Natura 2000 op grond van de Nb-wet 1998. Deze wordt naar verwachting in mei 2011 aangeboden aan Provinciale Staten (dus ruimschoots voor de vaststelling van het bestemmingsplan). De verordening maakt de ontwikkeling van agrarische bedrijven mogelijk door het toepassen van ammoniakreducerende staltechnieken zodat gelijktijdig de ammoniakdepositie in de Natura 2000-gebieden naar beneden gaat.

Aan de basis van deze verordening staat een convenant dat de provincie Gelderland, landbouw- natuur- en milieuorganisaties op 20 januari 2011 hebben gesloten over de Gelderse aanpak voor de vermindering van de stikstofuitstoot in Natura 2000-gebieden.

De stikstofuitstoot rondom Natura 2000-gebieden in Gelderland is te hoog. Vooral de ammoniakuitstoot bij veehouderijbedrijven heeft negatieve gevolgen voor de natuur. In goed overleg heeft de provincie afspraken gemaakt met landbouw- en natuurorganisaties om de uitstoot van stikstof te verminderen. Deze worden nu in de verordening verankerd.

Onderdeel van de afspraken is onder andere dat er een provinciale ammoniak-salderingsbank komt. Voor het uitbreiden of bouwen van stallen geldt een vergunningplicht op grond van de Verordening stikstof en Natura 2000. Uitbreiding van agrarische bedrijven is dan alleen mogelijk als er op basis van de salderingsbank aangetoond kan worden dat er per saldo sprake is van een afname van de ammoniakdepositie. Uitbreiding kan dan bijvoorbeeld plaatsvinden als elders een bedrijf stopt en dus daar de ammoniakemissie en -depositie afneemt. Om te garanderen dat de ammoniakdepositie in natuurgebieden daadwerkelijk wordt verminderd wordt van gestopte bedrijven 70% van de depositie en 15% van de emissie afgeroomd.

Het convenant maakt onderdeel uit van het Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Dit betreft de landelijke afspraken om de stikstofbelasting van Natura 2000-gebieden te verminderen. Ook provincies moeten een bijdrage aan de PAS leveren door op provinciaal niveau maatregelen te nemen.

Door middel van deze provinciale verordening is gegarandeerd dat uitbreiding van agrarische bedrijven geen significante effecten zullen hebben voor Natura 2000-gebieden op het gebied van stikstof.

Overige argumenten

- In vergelijking met de nu geldende bestemmingsplannen zijn er inmiddels al veel bedrijven gestopt. Op de bijgaande afbeelding is aangegeven waar bedrijven zijn gestopt in vergelijking met de vigerende bestemmingsplannen buitengebied van Didam en Bergh.
Hierbij betekent: 'A mede oud' dat het gaat om bedrijven die in het geldende bestemmingsplan van Didam een bestemming Agrarisch medegebruik hadden (kleinere agrarische bedrijven) en inmiddels niet meer beschikken over een milieuvergunning. Deze bestemming kwam niet voor in het bestemmingsplan van Bergh.
'A oud' betekent dat het gaat om bedrijven die in de geldende bestemmingsplannen een agrarische bouwperceel hadden en die nu geen milieuvergunning meer hebben. Voor de milieuvergunningen is hierbij uitgegaan van het Bestand Veehouderijbedrijven van de provincie Gelderland.
Het kaartbeeld maakt duidelijk dat een belangrijk deel van de stoppers zich rondom Didam bevinden, aan de westzijde van het plangebied. Dit gedeelte ligt het dichtste bij de Natura 2000-gebieden en heeft dus ook het meeste effect in termen van afname van de ammoniakdepositie. Het aantal agrarische bouwpercelen op de plankaart van het nieuwe bestemmingsplan neemt af met circa 100 in vergelijking met de geldende bestemmingsplannen (was circa 400, nu circa 300). Het nieuwe bestemmingsplan leidt daardoor tot een afname van een groot aantal potentiële emissiepunten voor ammoniak.
- De verwachting is dat de afname van het aantal bedrijven in de komende jaren verder zal doorgaan. Hier is enerzijds sprake van een autonome ontwikkeling. Anderzijds zal naar verwachting het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (AMvB Huisvesting) leiden tot een versnelde afname van het aantal bedrijven, doordat bestaande stallen op 1 januari 2013 moeten voldoen aan het Besluit. Bovendien heeft de gemeente via de notitie Ruimte voor Vernieuwing in het buitengebied goede mogelijkheden geboden voor functieverandering bij beëindiging van een agrarisch bedrijf.
- Nieuwvestiging van agrarische bedrijven wordt in het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt (met uitzondering van het landbouwontwikkelingsgebied).
- Op grond van het Reconstructieplan is ook omschakeling binnen het verwevingsgebied toegestaan. Dat wil zeggen dat een agrarisch bedrijf zonder intensieve veehouderij in beginsel mag omschakelen naar intensieve veehouderij. In het bestemmingsplan is dit echter niet als recht opgenomen, maar via een mogelijkheid tot afwijking van het bestemmingsplan. Als voorwaarde voor de afwijking geldt dat de omschakeling niet mag leiden tot significant negatieve effecten op omliggende Natura 2000-gebieden. Dat wil zeggen dat in geval van omschakeling de effecten op de Natura 2000-gebieden specifiek voor die situatie worden bekeken. Hiermee kan worden uitgesloten dat omschakeling leidt tot significante effecten op de Natura 2000-gebieden.

Omschakeling zal zich echter maar zeer beperkt voordoen, gezien de investeringen die dit vergt en de beperkte rendementen die daartegenover staan. Dit mede gezien de ontwikkelingsmogelijkheden in het verwevingsgebied (maximaal 1 ha en geen etagebouw).

- Nieuwe stallen moeten voldoen aan het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (AMvB Huisvesting), zoals dat op 1 april 2008 in werking is getreden. Het Besluit bepaalt dat nieuwe stallen emissiearm moeten zijn uitgevoerd. Hiertoe bevat het Besluit zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, worden toegepast. Hierdoor zal er niet of nauwelijks sprake zijn van effecten op de Natura 2000-gebieden.
- Tenslotte kan nog worden verwezen naar het onderzoek naar de stikstofdepositie op nabije natuurgebieden³, dat in het kader van de ontwikkeling van het landbouwontwikkelingsgebied Azewijn (onder andere) in de gemeente Montferland door Alterra is uitgevoerd. Uit dit onderzoek blijkt dat als gevolg van de autonome ontwikkeling de gebiedseigen bijdrage (= stal- en opslagmissies van de blijvers in gemeente Montferland en Oude IJsselstreek) zal dalen met circa 43 mol N/ha/jr, gemiddeld voor alle natuurgebieden binnen een straal van 10 km rond LOG Azewijn.
Ten opzichte van de totale stikstofdepositie (2.750 mol N/ha/jr in 2007) is deze daling zeer gering. Daarmee worden de kritische depositiewaarde voor stikstof op de natuurgebieden niet gehaald. Wel is er sprake van een daling en daarmee draagt het bij aan de verbetering van de milieucodities voor natuur. De afname van de totale N depositie is nog onduidelijk en zal vooral afhangen van hoe de veehouderijsector zich ontwikkelt. Voor de intensieve veehouderij verwacht men in alle scenario's een lichte krimp, maar de rundveesector kan mogelijk sterk groeien als gevolg van het wegvallen van het melkquotum. De reductie in de N depositie zal afhankelijk van de ontwikkelingen in de rundveesector met 0 tot maximaal 10% dalen.
Ook als rekening wordt gehouden met nieuwvestiging in het landbouwontwikkelingsgebied van 5 à 15 bedrijven zal er, in combinatie met de autonome ontwikkeling, sprake blijven van een afname van de gebiedseigen depositie, omdat de reductie van de autonome ontwikkeling groter is dan de toename van de nieuwvestiging.
- Dit onderzoek is natuurlijk specifiek voor het landbouwontwikkelingsgebied Azewijn gedaan, maar beargumenteerd kan worden dat er geen aanleiding is om te veronderstellen dat er voor het hele buitengebied andere conclusies getrokken moeten worden. Ter onderbouwing is op de bijgaande afbeelding aangegeven hoe de verdeling van de ammoniakemissie is over de gemeente op basis van de geldende milieuvergunningen (veehouderijbestand van de provincie). Hieruit blijkt dat de

³ Bijdrage landbouw in en rondom landbouwontwikkelingsgebied Azewijnsebroek aan de stikstofdepositie op en nabij natuurgebieden, Alterra, juni 2009.

emissie redelijk verspreid is over de gemeente. Tevens blijkt uit de afbeelding in paragraaf 4.1 dat in het westelijke gedeelte van de gemeente zeer veel burgerwoningen aanwezig zijn, met uitzondering van de broekgebieden ten noorden en westen van Didam. De aanwezigheid van de burgerwoningen beperkt de uitbreidingsmogelijkheden van de intensieve veehouderijen nadrukkelijk. Een forse uitbreiding van de ammoniak emissie is hier dus niet te verwachten.

De enige meer reële uitbreidingsmogelijkheden betreffen dus enkele bestaande intensieve veehouderijen in de broekgebieden ten noorden en westen van Didam (maximaal 1 ha en in één bouwlaag). Redelijkerwijs mag verondersteld worden dat de gevolgen daarvan voor de ammoniakdepositie in de Natura 2000-gebieden veel beperkter zal zijn dan de nieuwvestiging van bedrijven in het LOG Azewijn.

- Op basis van het onderzoek voor het LOG Azewijn blijkt dat depositie op de natuurgebieden voor een groot deel wordt veroorzaakt door achtergrondconcentratie. Dit zijn de emissies die zich over grotere afstanden verspreiden. De gemeente kan hier geen invloed op uitoefenen. Dit betekent dat ook bedrijven over de gemeentegrens bijdragen aan de depositie op natuurgebieden binnen de gemeentegrens. Opgemerkt kan worden dat de zelfde trend zoals die zich in Montferland manifesteert zich in de omliggende gemeente zal voordoen (bedrijfsbeëindigingen/huisvestingseisen). De reconstructie is immers een landsdekkend beleid. Ook binnen de andere gemeenten zal de intensieve veehouderij afnemen en zal de oppervlakte voor bouwpercelen voor de intensieve veehouderijen beperkt blijven tot 1 ha. De intensieve veehouderij wordt geconcentreerd in de landbouwontwikkelingsgebieden. Agrarische bedrijven die uitbreiden zullen aan de nieuwe huisvestingseisen moeten voldoen.

Uit het planMER die het landbouwontwikkelingsgebied in Montferland is opgesteld komt naar voren dat de gemeente (Emmerich) waarin het Natura 2000-gebied NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung is gelegen, als toetsingskader ten aanzien van intensieve veehouderijen het volgende hanteert: op een afstand van meer dan 500 m van dit beschermde gebied zijn geen negatieve effecten te verwachten. Negatieve effecten op Duitse Natura 2000-gebieden zijn hierdoor niet aan de orde.

Conclusie

Op grond van het bovenstaande kunnen op voorhand effecten in de omliggende Natura 2000-gebieden zonder meer worden uitgesloten. Aangezien er geen negatieve effecten worden verwacht, is een vergunningsaanvraag niet aan de orde.

Alternatieven en scenario's

8.1

Algemeen

In een planMER dienen redelijke alternatieven te worden onderzocht. De Handreiking planMER van VROM zegt hierover het volgende: 'Bij het ontwikkelen van redelijke alternatieven gaat het er niet zo zeer om dat alle denkbare alternatieven worden onderzocht, maar dat de te onderzoeken alternatieven zo worden gekozen dat de besluitvorming zo optimaal mogelijk wordt ondersteund met milieu-informatie en dat de beschikbare speelruimte zo volledig mogelijk wordt belicht.

De speelruimte in het bestemmingsplan Buitengebied uit zich hoofdzakelijk in de ontwikkelingen die op landbouwgronden mogelijk zijn:

- uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen tot maximaal 1 ha in verwevingsgebied;
- uitbreiding van grondgebonden veehouderij;
- omschakeling van grondgebonden veehouderij naar intensieve veehouderij;
- omschakeling van intensieve veehouderij naar grondgebonden veehouderij;
- ontwikkelen van (niet-agrarische) nevenfuncties;
- functieverandering naar een niet-agrarische functie.

Om de speelruimte zo breed mogelijk te beoordelen, zijn in het voorliggende planMER de mogelijkheden uit het bestemmingsplan beoordeeld ten opzichte van de autonome ontwikkeling. De autonome ontwikkeling kan hierbij gezien worden als het nulalternatief (geen nieuw bestemmingsplan).

Om de effecten van het alternatief 'nieuw bestemmingsplan' te bepalen, is onderscheid gemaakt in de volgende scenario's:

- multifunctioneel landschap;
- intensivering en schaalvergroting.

In deze scenario's is de aanwezige speelruimte (bandbreedte) van de ontwikkelingen binnen het bestemmingsplan goed te vangen.

8.2

Alternatief bestemmingsplan

Binnen het alternatief bestemmingsplan worden de mogelijke ontwikkelingen binnen de kaders van het nieuwe bestemmingsplan onderzocht. Om de bandbreedte van ontwikkelingsrichtingen zo goed mogelijk in beeld te brengen zijn daarbij twee scenario's beoordeeld met verschillende ontwikkelingsrichtingen.

Scenario multifunctioneel landschap

Dit scenario gaat uit van een ontwikkeling waarbij nevenactiviteiten en functieverandering de boventoon voeren. In het gebied zijn nu circa 325 agrarische bedrijven aanwezig, waarvan circa 75 intensieve veehouderijbedrijven.

Voor dit scenario gaan wij uit van de volgende ontwikkelingen:

- Op ongeveer 80 bedrijven (25%) worden nevenfuncties gerealiseerd. Dit betreft met name nevenfuncties op het vlak van recreatie (bed and breakfast, theetuin, kampeerboerderij, boerengolf) en zorg en agrarisch verwante bedrijvigheid zoals een loonbedrijf of verkoop van agrarische producten. Hierbij wordt gebruikgemaakt van 25% van het vloeroppervlak tot een maximum van 750 m².
- Bij circa 80 (voormalige) agrarische bedrijven (25%) vindt wijziging naar een woonfunctie dan wel splitsing van bestaande woningen plaats waarbij één wooneenheid wordt toegevoegd.
- Bij circa 35 agrarische bedrijven (10%) vindt een wijziging naar een werkfunctie plaats. Dit betreft (semi)agrarische bedrijvigheid, recreatiebedrijven, ambachtelijke bedrijven en medische dienstverlening. De functieverandering is gekoppeld aan sloop van 50% van het oppervlak en landschappelijke inpassing.
- Omschakeling naar intensieve veehouderij vindt niet plaats. Bestaande intensieve veehouderijbedrijven groeien maximaal 10%.

Scenario Intensivering en schaalvergroting

In dit geval wordt uitgegaan van maximale groei van de intensieve veehouderij op bestaande locaties en omschakeling van grondgebonden veehouderij naar intensieve veehouderij op basis van een reëel groeiscenario. Concreet is in dit scenario uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- Circa 75 (25%) van de huidige grondgebonden bedrijven schakelen om naar intensieve veehouderij. Hoewel dit scenario als een soort worst case moet worden gezien, is het niet realistisch om te veronderstellen dat alle grondgebonden bedrijven zullen omschakelen. Omschakeling zal zich maar zeer beperkt voordoen, gezien de investeringen die dit vergt en de beperkte rendementen die daartegenover staan. Dit mede gezien de ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan (maximaal 1 ha en geen etagebouw). Hierom is met bovengenoemde aanname gewerkt.
- Van de bestaande intensieve bedrijven (75) en de naar intensief omschakelende (75) veehouderijbedrijven, zal op ongeveer tweederde (100) maximale uitbreiding plaatsvinden binnen het bouwvlak.

- Het aantal bedrijven met nevenactiviteiten of functieverandering is beperkt tot maximaal 10% (circa 35) en is met name gericht op agrarische verwante bedrijvigheid zoals loonbedrijven.

E f f e c t b e o o r d e l i n g

9

9.1

Algemeen

In onderstaand overzicht is per aspect opgenomen op basis van welke criteria alternatieven worden beoordeeld. De beoordeling zal in principe op kwalitatieve wijze gebeuren. Indien er kwantitatieve gegevens voor handen zijn uit eerdere onderzoeken, zullen deze worden gebruikt bij de beoordeling.

De alternatieven worden beoordeeld op basis van de toetsingscriteria als opgenomen in de tabel. Per criterium zal het effect, ten opzichte van de autonome ontwikkeling, worden uitgedrukt op basis van de onderstaande schaal:

++	sterk positief effect
+	positief effect
0	geen positief en geen negatief effect
-	negatief effect
--	sterk negatief effect

9.2

Landschap en cultuurhistorie

Toetsingskader

Het aspect landschap en cultuurhistorie is beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:

- verandering van de landschapsstructuur, in het bijzonder op de variatie in de landschapsstructuur (open vs. gesloten) en op de herkenbaarheid en identiteit van het landschap,
- verandering van landschapselementen;
- verandering van het verkavelingspatroon.

Overeenkomstig hetgeen in de notitie Reikwijdte en detailniveau is aangegeven, worden de effecten op de archeologische waarden en bodemkwaliteit in het planMER niet beoordeeld.

In het buitengebied van Montferland zijn diverse deelgebieden te onderscheiden met een hoge archeologische verwachting. De archeologisch waardevolle gebieden moeten archeologisch worden onderzocht voordat activiteiten plaatsvinden die schade kunnen aanbrengen. Hiertoe zijn archeologische dubbelbestemmingen in het bestemmingsplan opgenomen. Omdat dit van belang is op bedrijfsniveau en niet op planniveau wordt archeologie niet meegenomen in het planMER.

Voor wat betreft bodemkwaliteit zal in het geval van een omgevingsvergunning voor het bouwen tevens onderzoek gedaan moeten worden naar bodemkwaliteit. Eventuele effecten op de bodemkwaliteit zullen dus heel lokaal per bedrijf kunnen optreden maar deze zijn niet onderscheidend voor de scenario's op gebiedsniveau in het planMER. Daarom blijft het aspect bodemkwaliteit buiten beschouwing.

Multifunctioneel landschap

Bij dit alternatief wordt uitgegaan van minimale groei van enkele bestaande bedrijven en voortgaande beëindiging van andere agrarische bedrijven.

In het multifunctionele landschap zullen de agrarische functies in het plangebied afnemen. Een aantal agrarische bouwpercelen zal worden omgezet ten behoeve van een woonfunctie, bedrijfsfuncties of dag- en/of verblijfsrecreatie.

Belangrijke voorwaarde voor functieverandering is dat getoetst wordt aan het nieuwe Beeldkwaliteitsplan buitengebied. Hierin zijn richtlijnen opgenomen op het niveau van landschap, erf en bebouwing. Doelstelling van het Beeldkwaliteitsplan is om de karakteristieke kenmerken per deelgebied te versterken.

Omdat functieveranderingen en nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven veelal plaats vinden binnen de bestaande bebouwing en op de bestaande erven, zullen de landschapsstructuur en de aanwezige kavelpatronen op de schaal van het gehele gebied niet of nauwelijks wijzigen. Wel zal er in veel gevallen sprake zijn van sloop van voormalige agrarische bedrijfsgebouwen waardoor op enkele percelen kansen ontstaan om de landschappelijke structuur weer meer herkenbaar te maken. Al met al scoort dit scenario neutraal ten aanzien de landschapsstructuur en verkavelingspatronen.

Daarnaast worden er bij functieverandering ook eisen gesteld aan het realiseren van erfbeplanting, bosjes en dergelijke. Hierdoor zullen bestaande landschapselementen worden hersteld en nieuwe gebiedseigen landschapselementen worden aangelegd, wat op lokale schaal een gunstige invloed kan hebben op de in het gebied aanwezige landschapselementen. Hierdoor scoort dit scenario licht positief ten aanzien van de veranderingen in landschapselementen.

Intensivering en schaalvergroting

In het scenario van intensivering en schaalvergroting is verdere uitbreiding en intensivering van de agrarische sector mogelijk. Dat betekent dat zonder meer agrarische bedrijfsgebouwen mogen worden gebouwd binnen de bestaande bouwvlakken. Hierdoor kan het ruimtebeslag toenemen, maar naar verwachting niet zodanig dat hierdoor de herkenbaarheid van de structuur van het landschap of de verkavelingspatronen in het geding zal zijn. Niet uitgesloten is dat een toename van het ruimtebeslag leidt tot het verdwijnen van enkele landschapselementen. Maar de aangegeven bouwvlakken in het bestemmingsplan zijn zodanig gelegd, dat dit zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Daarnaast is verdere vergroting van de bouwvlakken mogelijk onder andere met als voorwaarde dat wordt getoetst aan het Beeldkwaliteitsplan. Hierdoor zullen bestaande landschapselementen worden hersteld en nieuwe gebiedseigen landschapselementen worden aangelegd, wat op lokale schaal een gunstige invloed kan hebben op de in het gebied aanwezige landschapselementen.

Aan de andere kant neemt het ruimtebeslag van de agrarische erven dan toe, hetgeen mogelijk een beperkt negatieve invloed kan hebben op de herkenbaarheid van de kavelpatronen. De verandering van ruimtebeslag zal echter niet zodanig zijn, dat hierdoor de structuur van het landschap wezenlijk wordt aangetast.

Een verdere schaalvergroting van de grondgebonden landbouw zal leiden tot nog doelmatiger gebruik van de agrarische productiepercelen (weilanden en akkers) waardoor een kavelvergroting en verdere uniformering van de percelen zou kunnen plaatsvinden. De aanwezige kavelpatronen en landschapselementen kunnen hierdoor worden doorbroken en verloren gaan.

Een omschakeling van een grondgebonden veehouderij naar een intensieve veehouderij is mogelijk met onder andere de voorwaarden dat de landschappelijke inpassing van het bouwvlak voldoet aan de richtlijnen in het beeldkwaliteitsplan. Aangezien bij omschakeling maximaal 1 ha mag worden gebruikt voor de intensieve veehouderij zal het ruimtebeslag niet wezenlijk toenemen.

Al met al zal dit scenario mogelijk een licht negatief effect kunnen hebben op de herkenbaarheid van de verkavelingspatronen. Op het niveau van de landschapsstructuur en de landschapselementen zijn de effecten per saldo neutraal te noemen.

Beoordeling effecten bestemmingsplan

	Landschapsstructuur	Verkavelingspatronen	Landschapselementen
Multifunctioneel landschap	0	0	+
Intensivering en schaalvergroting	0	-	0

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

9.3

Natuur

Toetsingskader

Het aspect natuur is beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:

- effect op Natura 2000;
- effect op de PEHS;
- effect op beschermde soorten in het kader van de Ffw.

Uitgangspunt is dat bij het aanwijzen van verwevingsgebieden reeds rekening is gehouden met de aanwezige natuurgebieden, waardoor aspecten als vernietiging en versnippering niet aan de orde zijn. Deze aspecten zijn daarom niet meegenomen in de beoordeling.

Multifunctioneel landschap

In het multifunctionele landschap zullen de agrarische functies in het plangebied afnemen. Agrarische bouwpercelen zullen gedeeltelijk worden omgezet ten behoeve van woonfunctie, bedrijfsfuncties of dag- en of verblijfsrecreatie.

Door de afname van de agrarische functies in het gebied zullen de (voormalige) agrarische percelen worden benut voor andere functies. Als gevolg van de afname van de agrarische bedrijfsactiviteiten zal de ammoniakemissie afnemen waardoor de depositie in en verzuring van de omliggende natuurgebieden zal afnemen. Ook de waterkwaliteit zal verbeteren. Daarnaast zal, door het afnemende areaal aan landbouwgrond, de soortenrijkdom in het huidige agrarische gebied licht toenemen. Aan de andere kant zullen door deze ontwikkeling de verkeersbewegingen iets toenemen. De toename van vervuilende stoffen ten gevolge van het verkeer (Nox e.d.) zal lager zijn dan de vermindering van de stikstofemissie ten gevolge van de landbouw.

Binnen de ecologische verbindingszones zou functieverandering prima gecombineerd kunnen worden met het leveren van een bijdrage aan de realisering van de ecologische verbindingszones en daarmee bijdragen aan het vitaler en robuuster maken van de EHS.

Samenvattend kan worden gesteld dat genoemde ontwikkelingen een positief effect zullen hebben op de natuurwaarden in het agrarisch gebied en de kleinschalige natuurelementen in de gemeente. Ook de verlaging van de ammoniakemissie heeft positieve effecten op de Natura 2000-gebieden buiten de gemeente en de EHS binnen de gemeente.

Met name in de grotere natuurgebieden kan echter ook een negatief effect optreden. Als gevolg van de omschakeling naar andere (bedrijfs)functies kan de verstoring voor de omliggende natuurgebieden enigszins toenemen. Met name door omschakeling naar (extensieve) recreatieve (neven)functies en wonen kan de recreatiedruk in de natuurgebieden toenemen waardoor er enigszins nieuwe verstoring zal ontstaan. Deze zal met name optreden in gebieden waar verstoringgevoelige soorten voorkomen. Dit zijn bijvoorbeeld grondbroedende vogels, maar ook andere fauna als zoogdieren (Das) en reptielen (slangen) kunnen hier hinder van ondervinden. Omdat de oppervlakte van met name het Bergherbos maar ook van andere gebieden van de EHS relatief groot is, valt te verwachten dat de extra verstoring ten gevolge van nieuwe functies vrij laag is. Bovendien kunnen negatieve effecten van deze aard worden gemitigeerd, bijvoorbeeld door het aanscherpen van toegangsregels (zoals een aanlijngebod voor honden).

Zowel voor de natuurgebieden als geheel als voor de beschermde soorten zal naar verwachting echter een licht positief effect uitgaan van dit alternatief. De afname van ammoniak en de toename van soortenrijkdom zal naar verwachting de toenemende verstoring door recreanten compenseren.

Intensivering en schaalvergroting

In het alternatief van intensivering en schaalvergroting wordt ervan uitgegaan dat de agrarische sector verder zal groeien en zal intensiveren.

Natura 2000-gebieden

In het 0-alternatief is beschreven dat op grond van een studie van Alterra te verwachten is dat de ammoniakemissie gaat dalen. De bedrijfsontwikkeling is van cruciaal belang: omvorming van grondgebonden landbouw naar intensieve veehouderij zorgt voor stijging van de emissie, beperkte uitbreiding van intensieve veehouderij in combinatie met aanpassing van de bestaande stallen leidt tot een daling. De studie van Alterra sluit aan bij de voorlopige regeling Programatische Aanpak Stikstof (PAS). Ten gevolge van alle emissiebeperkende maatregelen en de te voorziene autonome afname van bedrijven is een daling van de emissie te verwachten. Niettemin zullen individuele uitbreidingen van veehouderijbedrijven getoetst moeten worden aan de NB-wet 1998: Per saldo zal er sprake moeten zijn van een afname van de depositie op de overbelaste Natura 2000-gebieden. Ook hier zal naar verwachting de definitieve PAS-regeling in gaan voorzien.

In het licht van de studie van Alterra en de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van ammoniakbeleid worden derhalve geen negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden verwacht. Echter indien alle ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt, ook daadwerkelijk zou worden benut, hetgeen een onwaarschijnlijk en dus hypothetisch scenario is, kunnen significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet worden uitgesloten. Om deze reden zal in het bestemmingplan omschakeling van grondgebonden bedrijven naar intensieve bedrijven niet bij recht toegestaan worden, maar door middel van een afwijking, waarbij individuele toetsing aan de NB-wet 1998 kan plaatsvinden.

EHS, ecologische verbindingszones en overige natuur

Negatieve effecten ten gevolge van verhoogde ammoniakdepositie zijn ook te verwachten in de overige natuurgebieden. Over het algemeen zijn de heidevegetaties en vennen in het Bergherbos alsmede de ondergroei van het bos gevoelig voor vermesting. Dit geldt ook voor de voedselarme ondergroei van de Bijvanck en de Plantage.

Veel overige natuurterreinen, ecologische verbindingszones en de zandwinplassen zijn veel minder gevoelig voor stikstofdepositie. De effecten zijn er wel maar zeer gering. Daar waar sprake is van schrale onderbegroeiing of heideterreintjes zijn de effecten groot.

Flora- en faunawet

Indirect heeft een toename van stikstof ook negatieve effecten op de waterkwaliteit waardoor amfibieën en vissen negatieve gevolgen kunnen ondervinden.

Ook schrale onderbegroeiing met orchideeënsoorten hebben te lijden onder vermessing. De reptielen zijn deels afhankelijk van schrale heidevegetaties. Vermesting tast deze biotoop aan met negatieve effecten op soorten als gladde slang en zandhagedis. Op beschermde vogels en zoogdieren heeft het scenario weinig effect.

Een verdere schaalvergroting van de grondgebonden landbouw zal leiden tot een doelmatiger gebruik van de agrarische productiepercelen waardoor een verdere kavelvergroting en uniformering van de percelen zal plaatsvinden. De aanwezige soortenrijkdom in het agrarisch gebied zal hierdoor afnemen. Samengevat heeft dit scenario dus een negatief effect op de soortenrijkdom.

Beoordeling effecten bestemmingsplan

	Effect Natura 2000	Effect op PEHS	Flora en fauna, gericht op beschermde soorten
Multifunctioneel landschap	+	+	+
Intensivering en schaalvergroting	0	-	-

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

9.4

Geur

Toetsingskader

De alternatieven in het planMER worden voor het aspect geur aan het volgende criterium getoetst.

- toename/afname aantal geurgehinderden.

Multifunctioneel landschap

In het multifunctionele landschap zullen de agrarische functies in het plangebied afnemen. Een aantal agrarische bouwpercelen zal worden omgezet in andere functies, zoals wonen, bedrijven en recreatie. Als gevolg van de afname van de agrarische bedrijfsactiviteiten kan in redelijkheid worden aangenomen dat de geuremissie en het aantal geurgehinderden zullen afnemen. Hierdoor scoort dit scenario positief.

Intensivering en schaalvergroting

In het alternatief van intensivering en schaalvergroting is verdere uitbreiding van de agrarische sector mogelijk en omschakeling naar intensieve veehouderij. Met name door vergroting van bestaande intensieve veehouderijen en om-

schakeling van grondgebonden bedrijven naar intensieve veehouderij kan in beginsel de geuremissie en het aantal geurgehinderden aanzienlijk toenemen.

In de praktijk zal dit effect veel minder groot zijn met name door de aanwezigheid van zeer veel burgerwoningen in het buitengebied, die de uitbreidingsmogelijkheden zal beperken op grond van de Wgv (zie paragraaf 4.1).

Daarnaast wordt het effect beperkt door de eisen aan stallen op grond van de AMvB Huisvesting. Hierdoor zullen nieuwe stallen minder ammoniak en geur uitstoten dan traditionele stallen. Zeker als ook de bestaande stallen moeten gaan voldoen aan de AMvB Huisvesting (naar verwachting vanaf 1 januari 2013), zal het effect van dit scenario slechts beperkt negatief zijn.

Al met al is beoordeeld dat dit scenario licht negatief scoort door toename van het aantal geurgehinderden.

In het planMER voor het landbouwontwikkelingsgebied Azewijn zijn berekeningen uitgevoerd van de effecten ten aanzien van geurhinder. Daarin wordt geconcludeerd dat nieuwvestiging van 15 intensieve veehouderijbedrijven met ieder een geuremissie van 115855 [OUE/s] een beperkt negatief effect heeft op de milieukwaliteit van de omgeving.

De huidige milieukwaliteit op de geurgevoelige objecten is in het algemeen goed tot zeer goed. Na nieuwvestiging loopt de milieukwaliteit van redelijk goed tot zeer goed. Gelet op de toegevoegde geuremissie wordt in de betreffende planMER gesteld dat alle varianten goed scoren op het onderdeel geurbelasting. Voor ruim 90% van de onderzochte geurgevoelige objecten blijft de milieukwaliteit in alle varianten goed tot zeer goed.

Aangezien er in het scenario intensivering en schaalvergroting in het overige gedeelte van het buitengebied geen sprake is van nieuwvestiging, maar van omschakeling is de verwachting dat een vergelijkbare conclusie is te trekken voor het voorliggende planMER.

Niettemin is van belang om hierbij vinger aan de pols te houden en wordt geadviseerd om bij omschakeling per geval een toets te doen ten aanzien van de effecten op geurhinder van zowel de voorgrond- als de achtergrondbelasting.

Beoordeling effecten bestemmingsplan

Afname/toename aantal geurgehinderden	
Multifunctioneel landschap	+
Intensivering en schaalvergroting	-/0

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

9.5

Verkeer

Toetsingskader

Het aspect verkeer is beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:

- verandering in verkeersintensiteiten;

- verandering in verkeersveiligheid.

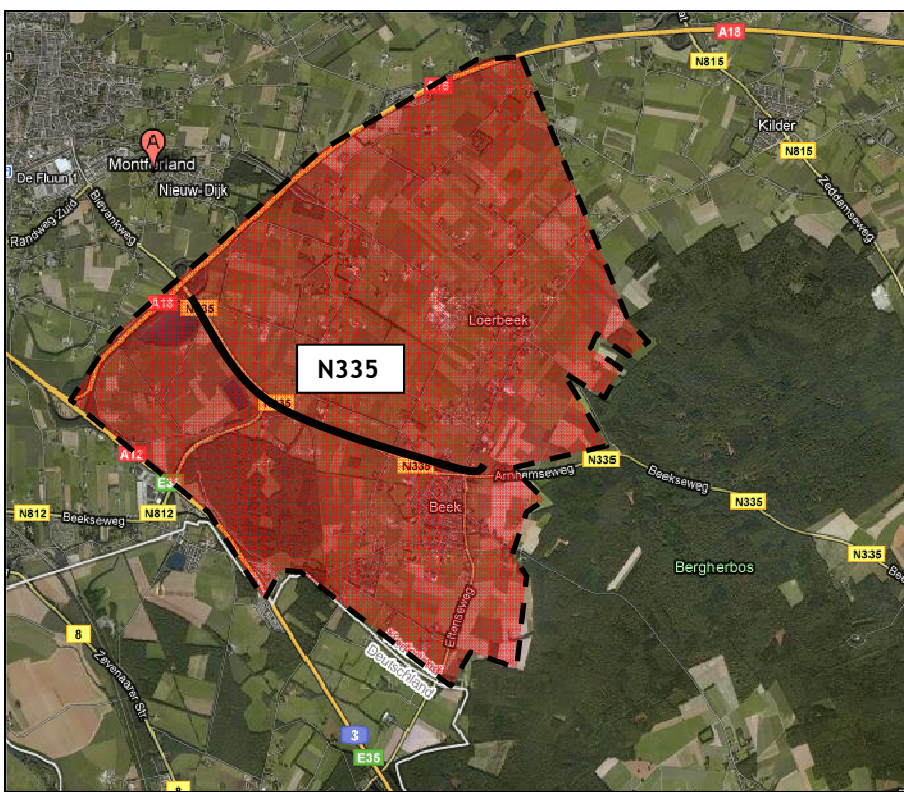
Multifunctioneel landschap

In het multifunctionele landschap nemen de agrarische functies in het plangebied af. Agrarische bouwpercelen worden deels omgezet naar de functies wonen, niet-agrarische bedrijvigheid, recreatie en landgoederen. In hiernavolgend schema is een overzicht gegeven van te verwachten functiewijzigingen en bijbehorende verkeersgeneratie. Hiervoor is gebruikgemaakt van getallen en de online rekentool op www.crow.nl.

Functie	aantal bedrijven	Verandering verkeer
Nevenfuncties	80	Voorwaarde voor afwijking is dat de nevenfuncties leiden tot een beperkte toename van het verkeer. Als maatgevend is daarom een bed and breakfast genomen, die bij recht is toegestaan. Uitgaande van drie kamers zal dit leiden tot een toename van circa vijf verkeersbewegingen per dag. Totaal gaat het dus om circa 400 extra verkeersbewegingen.
Landgoederen	5 (ieder 3 woningen)	Een toevoeging van 15 vrijstaande woningen in het buitengebied leidt tot 130 extra verkeersbewegingen. De verkeersbewegingen van de agrarische bedrijven vervallen echter. Dit zijn $5 \times 12 = 60$ verkeersbewegingen. De toename bedraagt dus 70 verkeersbewegingen.
Wonen (opheffen agrarisch bedrijf en toevoegen 1 extra wooneenheid)	80	uitgaande van 2-onder-1-kap in het buitengebied leidt dit volgens de rekentool tot 1.320 verkeersbewegingen. De verkeersbewegingen van de agrarische bedrijven vervallen echter. Dit zijn $80 \times 12 = 960$ verkeersbewegingen. De toename bedraagt dus 360 verkeersbewegingen.
Functiewijziging niet-agrarische bedrijven	35	Op deze bedrijven vervalt de agrarische functie en maakt plaats voor een niet-agrarisch bedrijf tot een maximum van 750 m ² . Voor een gemengd bedrijventerrein van netto 2,6 ha (35×750 m ²) is de verkeersproductie volgens de rekentool 420. Er wordt echter vanuit gegaan dat de verkeersproductie van een agrarisch bedrijf ca 12 is, waardoor het verkeer ook met ca 420 afneemt. Er is dus geen toename.

De totale toename van het aantal verkeersbewegingen is dan in het gehele plangebied 830 verkeersbewegingen. Dit verkeer zal zich verdelen over het gehele plangebied. Om een beeld te krijgen van het effect op één weg is gekeken naar de verkeersgeneratie in een deelgebied, waarin is aangenomen dat al het verkeer uit dit deelgebied uitkomt op 1 provinciale weg. Er is daarvoor gekeken naar het gebied rondom de N335. Dit gebied bedraagt ongeveer 20%

van het gehele plangebied (exclusief de grote bosgebieden). De verkeerstoename op de N335 zou daarmee ongeveer 170 voertuigen bedragen.

Onderzocht gebied rondom de N335

De huidige weekdagintensiteit bedraagt 5260 voertuigbewegingen. De toename van het verkeer bedraagt dan 3,2%. Het aandeel vrachtverkeer zal daarbij relatief afnemen door een afname van het aantal agrarische bedrijven.

De invloeden op de verkeersintensiteiten en de verkeersveiligheid zijn dan ook verwaarloosbaar.

Wanneer het Landbouwontwikkelingsgebied volledig zal worden benut kan dit op de lokale wegen van en naar het LOG, een negatief effect hebben op de verkeersintensiteiten en daarmee de verkeersveiligheid. Aangenomen mag echter worden dat de verkeersafwikkeling hoofdzakelijk via de provinciale en rijkswegen zal plaatsvinden. Het effect is dan ook beperkt.

Intensivering en schaalvergroting

In het alternatief van intensivering en schaalvergroting wordt ervan uitgegaan dat in het bestemmingsplan onder voorwaarden een verdere uitbreiding van de agrarische sector mogelijk zal zijn. Alle bestaande agrarische bedrijven, in het verwevingsgebied, kunnen in principe omschakelen naar intensieve veehouderijbedrijven.

Bij omschakeling naar intensieve veehouderij moet er meer veevoer worden aangevoerd. Ook vindt meer transport van dieren plaats dan bij grondgebonden veehouderij. Aan de andere kant vervallen de verkeersbewegingen voor het ophalen van melk. Aangenomen is daarom dat de gemiddelde toename per bedrijf circa twee motorvoertuigen bedraagt. Uit de inventarisatie in het kader van het bestemmingsplan blijkt dat er circa 325 agrarische bedrijven aanwezig zijn. Het gaat dus in totaal om een toename van 650 verkeersbewegingen. Dit betreft met name vrachtwagens.

In het voorbeeldgebied zal het verkeer met circa 130 voertuigbewegingen toenemen. Op de provinciale weg betekent dit een toename van circa 2,4%. Gezien de intensiteiten en de capaciteit op deze wegen zal dit niet direct tot problemen leiden.

Op de gebiedsontsluitingswegen zal de toename relatief hoger zijn. Op dit type wegen vindt veelal menging van (fiets, auto- en vrachtauto) verkeer plaats. Aangezien de toename met name vrachtverkeer betreft, zal dit een licht negatief effect hebben op de verkeersveiligheid, daar waar deze wegen niet voorzien zijn van vrijliggende fietspaden.

Voor enkele lokale (perceelontsluitings)wegen geldt dat deze wellicht te smal zijn voor het vrachtverkeer. De verkeersintensiteiten op deze wegen zijn echter laag, waardoor de verkeersveiligheid op deze wegen in beperkte mate zal afnemen.

Wanneer het Landbouwontwikkelingsgebied volledig zal worden benut, kan dit lokaal verder bijdragen aan de toename en de verslechtering van de verkeersveiligheid. Aangenomen mag echter worden dat de verkeersafwikkeling hoofdzakelijk via de provinciale en rijkswegen zal plaatsvinden. Het effect is dan ook beperkt.

Beoordeling effecten bestemmingsplan

	Verandering van verkeersintensiteiten	Verandering van verkeersveiligheid
Multifunctioneel landschap	0	0
Intensivering en schaalvergroting	0	-

Aanpassing weginfrastructuur

De mogelijke aanleg van 'de ontbrekende schakel' de N316 zal in de omgeving van Zeddam een verbetering van de doorstroming opleveren. Daarnaast zal de verkeersveiligheid in dit deel van het plangebied, als gevolg van de aanleg van de rondweg, verbeteren.

9.6

Luchtkwaliteit

Toetsingskader

Het aspect luchtkwaliteit is beoordeeld aan de hand van het volgende criterium:

- Toename/afname knelpunten fijn stof.

Multifunctioneel landschap

Uit de paragraaf verkeer blijkt dat het aantal verkeersbewegingen zal toenemen, maar dat het aandeel vrachtverkeer in zijn totaal zal afnemen. Voor het voorbeeldwegvak is daarom een berekening gemaakt met behulp van de nibm-tool. Gezien het voorgaande is aangenomen dat het extra verkeer geen vrachtverkeer betreft. De toename op het wegvak Beek-Berkenlaan van de N335 bedraagt hooguit 170 voertuigbewegingen. Het plan blijft hiermee onder de grens voor "Niet in betekenende mate" van $1,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Zie hiernavolgende berekening in de nibm-tool.

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit		
Extra verkeer als gevolg van het plan		
Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)		170
Aandeel vrachtverkeer		0,0%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO ₂ in $\mu\text{g}/\text{m}^3$	0,14
	PM ₁₀ in $\mu\text{g}/\text{m}^3$	0,04
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in $\mu\text{g}/\text{m}^3$		1,2
Conclusie		
De bijdrage van het extra verkeer is niet in betekenende mate; geen nader onderzoek nodig		

Intensivering en schaalvergroting

In dit alternatief wordt er vanuit gegaan dat onder voorwaarden een uitbreiding van de agrarische sector mogelijk is. Deze uitbreiding zal tot gevolg hebben dat de verkeersintensiteiten toenemen. Er zullen meer en grotere landbouwwerktuigen gebruikt gaan worden en het vrachtverkeer in het plangebied zal toenemen. Een schaalvergroting zal als gevolg van de toegenomen intensiteiten een negatief effect op de luchtkwaliteit hebben. Dit heeft met name te maken met de toename van het zware verkeer zoals de landbouwwerktuigen en het vrachtverkeer. Met name op de wegen die de landbouwbedrijven ontsluiten, de lokale wegen, zal de verslechtering plaatsvinden.

Voor het berekenen van de luchtkwaliteit is in eerste instantie gebruik gemaakt van de nibm-tool. Daarbij is aangenomen dat het extra verkeer voor

100% vrachtverkeer is. Hieruit kwam naar voren dat er mogelijk een probleem kan zijn met de luchtkwaliteit.

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit		
Extra verkeer als gevolg van het plan		
Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)		130
Aandeel vrachtverkeer		100,0%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO ₂ in µg/m ³	2,14
	PM ₁₀ in µg/m ³	0,23
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in µg/m ³		1,2
Conclusie		
De bijdrage van het extra verkeer is mogelijk in betekenende mate; nader onderzoek noodzakelijk		

Vervolgens is met behulp van de onlineversie van Car II een worst-case berekening gedaan. Daarvoor is de huidige verkeersintensiteit van 5.260 opgehoogd tot 6.000 en is een percentage middelzwaar en zwaar verkeer opgenomen van 30% (volgens luchtkwaliteitsrapportage 2006 16%). Uit deze berekening blijkt dat de jaargemiddelde achtergrondconcentratie van NO₂ en PM₁₀ met respectievelijk 21,8 en 23,5 µg/m³ ruim onder de norm blijft.

Fijnstof intensieve veehouderij

In het planMER voor het landbouwontwikkelingsgebied Azewijn is ook gekeken naar de effecten van toename van de uitstoot van fijnstof bij intensieve veehouderijen. Daarin wordt gesteld dat In de Handreiking bij Beoordelen fijn stof bij veehouderij (concept versie augustus 2009) een vuistregel is opgenomen waarmee aangetoond kan worden of een oprichting van een veehouderij niet in betekenende mate bijdraagt.

Afstand tot te toetsen plaats	70 m	80 m	90 m	100 m	120 m	140 m	160 m
Totale emissie in g/jr van uitbreiding/oprichting	324000	387000	473000	581000	817000	1075000	1376000

Bron: ECN. Getallen op basis van berekeningen met STACKS, versie 2008.

Uit deze vuistregel kan worden afgeleid dat het modelbedrijf met een emissie van 1.711 kg PM₁₀/jaar in betekenende mate bijdraagt aan de luchtverontreiniging tot circa 175 tot 180 m van het emissiepunt.

Op basis hiervan wordt in dat planMER geconcludeerd dat als de bedrijven niet geclusterd worden gerealiseerd op grond van voorgaande berekeningen kan worden vastgesteld dat aan de grenswaarden voor fijn stof wordt voldaan. De afstand tussen de bedrijven is zodanig dat een locatie waar mensen significant worden blootgesteld aan luchtverontreiniging (bv. de tuin van een agrarische bedrijfswoning) niet in betekenende mate wordt beïnvloed door stalemissies van andere bedrijven.

Een vertaling daarvan naar het overige buitengebied betekent dat in het scenario intensivering en schaalvergroting de effecten van fijnstof bij intensieve veehouderijen beperkt zullen zijn en dat de grenswaarden voor fijnstof niet zullen worden overschreden. Pas als een omschakeling naar intensieve veehouderij geclusterd gaat plaatsvinden bij enkele bedrijven die dicht bij elkaar liggen, is niet zeker op aan de grenswaarden kan worden voldaan. Tegen die achtergrond wordt geadviseerd om bij omschakeling per geval een toets te doen ten aanzien van de effecten op de luchtkwaliteit.

Al met al zullen de effecten op de luchtkwaliteit beperkt zijn en worden de effecten van het scenario intensivering en schaalvergroting als neutraal beoordeeld, mits van clustering geen sprake is.

Beoordeling effecten bestemmingsplan

Toename/afname knelpunten fijnstof	
Multifunctioneel landschap	0
Intensivering en schaalvergroting	0

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

De genoemde effecten zullen, als gevolg van de ontwikkeling van het LOG, enigszins negatief worden beïnvloed. De ontwikkeling zal echter niet leiden tot nieuwe knelpunten (zie ook planMER LOG Azewijn).

9.7

Geluid

Toetsingskader

Het aspect geluid is beoordeeld aan de hand van het volgende criterium:

- geluidsemissie > Invloed op geluidsgevoelige bebouwing en stiltegebied.

Multifunctioneel landschap

Zoals blijkt de paragraaf verkeer neemt het verkeer toe met circa 3,5% op de provinciale wegen. Op de lokale wegen zal het verkeer in absolute zin minder toenemen, maar in relatieve zin meer. Het vrachtverkeer neemt echter af.

Uit ervaringscijfers is bekend dat een toename van 30% in de intensiteit leidt tot toename van de geluidsbelasting met ongeveer 1dB. Gezien de beperkte toename en de afname van de hoeveelheid vrachtverkeer, kan geconcludeerd worden dat de geluidsoverlast als gevolg niet merkbaar zal toenemen.

De hinder als gevolg van bedrijven zal in dit alternatief niet veranderen. Bij omschakeling naar andere (bedrijfs)functies en nevenactiviteiten zijn geluidproducerende functies niet toegestaan. Dit wordt op kavelniveau beoordeeld.

Intensivering en schaalvergroting

Door schaalvergroting en intensivering zal het verkeersaanbod, met name van het vrachtverkeer, op zowel lokale als regionale wegen toenemen. Gezien de beperkte toename zal dit een niet merkbaar effect op geluid hebben.

Ook voor het alternatief van intensivering en schaalvergroting geldt dat de hinder als gevolg van bedrijven niet zal veranderen. Er zal weinig omschakeling naar andere (bedrijfs)functies en nevenactiviteiten plaatsvinden. Daarnaast zijn nieuwe geluidproducerende functies niet toegestaan in het buitengebied. Dit wordt op kavelniveau beoordeeld.

Beoordeling effecten bestemmingsplan

	Toename aantal geluidgehinderden
Multifunctioneel landschap	0
Intensivering en schaalvergroting	0

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

Door de ontwikkeling van het Log Azewijn kunnen de beoordeelde effecten lokaal iets negatiever uitvallen. Echter, de ontwikkeling van het LOG zal uitsluitend op de wegen van en naar het gebied voor een beperkte toename van de verkeersintensiteiten zorgen. Hierdoor zal het verkeerslawaaai lokaal eveneens, zij het in beperkte mate, toenemen. Dit leidt echter niet direct tot een toename van het aantal geluidgehinderden.

9.8

Water

Toetsingskader

Het aspect water is beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:

- risico op negatieve effecten voor grondwater (overlast) (Kwel);
- risico voor de oppervlaktewaterkwaliteit (SED-watervoren);
- risico van beïnvloeding grondwaterkwaliteit - invloed op grondwaterbeschermingsgebied.

Multifunctioneel landschap

Door de voorwaarden waaronder omschakeling, functieverandering en nevenactiviteiten mogelijk worden gemaakt in het bestemmingsplan Buitengebied 2010 zal het bebouwde oppervlak nauwelijks toenemen en bij functieverandering zelfs afnemen. Daarnaast zal het areaal natuurgebied toenemen. Hierdoor zal het hemelwater meer kans krijgen om binnen het plangebied te worden opgevangen en te infiltreren.

Daarnaast zullen de toegestane functies minder uitstoot van ammoniak tot gevolg hebben waardoor de uitspoeling van nutriënten af zal nemen. Doordat

de verbreding van de activiteiten plaats dient te vinden in de bestaande (agrarische) bebouwing zal eveneens het agrarisch gebruik afnemen. Ook dit heeft een positief effect op de grondwaterkwaliteit.

De effecten van dit scenario voor het SED-water Waalse Water zullen naar verwachting positief zijn. Door de verminderde uitspoeling van nutriënten zal de kwaliteit van het oppervlaktewater bij het Waalse Water verbeteren.

Ook de effecten voor de grondwaterbeschermingsgebieden worden positief ingeschat. Door vermindering van de agrarische activiteiten zullen de risico's voor de negatieve beïnvloeding van deze gebieden afnemen.

Intensivering en schaalvergroting

In het scenario van intensivering en schaalvergroting is verdere uitbreiding en intensivering van de agrarische sector mogelijk. Dat betekent dat zonder meer agrarische bedrijfsgebouwen mogen worden gebouwd binnen de bestaande bouwvlakken, bouwvlakken kunnen worden vergroot en omschakeling kan plaatsvinden van grondgebonden bedrijven naar intensieve veehouderijen.

Hierdoor zal het bebouwde/verharde oppervlak in het plangebied sterk kunnen toenemen. Dit betekent dat hemelwater dat op deze verharde oppervlakten valt, zal moeten worden afgevoerd naar omliggende sloten en geen gelegenheid krijgt om in het gebied in te zijgen. Bij zware regenval kan dit eerder tot wateroverlast leiden.

Bij uitbreiding van bebouwing hanteert het Waterschap echter de stelregel dat de toename aan bebouwing dient te worden gecompenseerd zodat het hemelwater kan worden opgevangen op of nabij het perceel of geïnfiltreerd. Het effect op verdroging zal dan ook niet al te veel afwijken van de autonome ontwikkeling (0).

Daarnaast zal een verdere schaalvergroting van de agrarische sector betekenen dat de inspoeling van nutriënten in de bodem sterk kan toenemen. De intensivering van veehouderij houdt echter in vrijwel alle gevallen in dat dieren in de bedrijfsbebouwing worden gehouden en niet meer buiten lopen. Hierdoor is de uitstoot van ammoniak geconcentreerd en mogelijk beter te beheersen. De kwaliteit van het grondwater zal dan ook onder druk komen te staan maar met behulp van technische middelen is het mogelijk om de uitstoot te beheersen.

Mede gelet op het feit dat er niet veel agrarische bedrijven zijn gelegen nabij het Waalse Water en binnen het grondwaterschermingsgebied wordt verwacht dat de effecten van dit scenario voor het SED water Waalse Water en op het grondwaterbeschermingsgebied neutraal zullen zijn.

Beoordeling effecten bestemmingsplan

	Grondwateroverlast	Oppervlaktewaterkwaliteit	Grondwaterkwaliteit
Multifunctioneel landschap	0	+	+
Intensivering en schaalvergroting	0	0	0

Betekenis symbolen: zeer negatief (--), negatief (-), neutraal (0), positief (+), zeer positief (++)

9.9

Volksgezondheid

De gezondheidsaspecten voor geur en fijn stof zijn behandeld in respectievelijk paragraaf 7.4 en 7.6. Onder het aspect geur wordt de leefkwaliteit behandeld en fijn stof blijft in alle gevallen onder de wettelijke normen.

Beoordeling

Door het grote hiaat in kennis over intensieve veehouderij en gezondheidsrisico's is een goede beoordeling van de scenario's niet goed mogelijk. Niettemin is helder dat verdergaande intensivering en schaalvergroting meer negatieve effecten zal opleveren voor het aspect gezondheid dan in het scenario waarin veel functieverandering zal plaatsvinden.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Voor het scenario van intensivering en schaalvergroting geldt dat risico's sterk beperkt kunnen worden door bij omschakeling naar en vergroting van intensieve veehouderij te zorgen voor voldoende afstand tussen intensieve veehouderijen en woningen. Op basis van het advies van de GGD over het landbouwontwikkelingsgebied kan hierbij worden opgemerkt dat de afstand die op basis van het geuraspect (wettelijke norm) dient te worden aangehouden in de meeste gevallen hiervoor voldoende zal zijn.

Daarnaast kan bij omschakeling naar en vergroting van intensieve veehouderij ook sprake zijn van vermindering van de gezondheidsrisico's. Bij nieuwbouw van veehouderijbedrijven kunnen maatregelen worden genomen die een aantal dreigingen voor de volksgezondheid kunnen beperken. Dit geldt zowel voor de stallen zelf (vermindering emissie van stoffen), maar ook via de bedrijfsvoering kunnen risico's worden beperkt. Met name op het punt van de bedrijfsvoering is op het niveau van bestemmingsplan lastig te reguleren. Wellicht zijn hier met de betreffende ondernemers nadere afspraken over te maken ter beperking van de risico's.

Conclusie 10

In voorliggende planMER is gekeken naar de effecten die verschillende ontwikkelingen in het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Montferland zullen hebben voor verschillende omgevingsaspecten.

Wanneer alle thema's gezamenlijk worden afgewogen ontstaat onderstaande tabel.

Aspect	Beoordelingscriterium	Multifunctioneel landschap	Intensivering en schaalvergroting
Landschap en Cultuurhistorie	- Veranderingen in kenmerken- de landschapsstructuur	+	0
	- Verandering van kenmerkende verkavelingspatronen	0	-
	- Verandering in kenmerkende landschapselementen	+	0
Natuur	- Effect op de instandhoudings- doelen van Natura 2000- gebied	+	0
	- Effect op de Provinciale Eco- logische Hoofdstructuur (PEHS)	+	-
	- Effect op beschermde soorten Flora- en faunawet	+	-
Geur	- Toename/afname aantal geurghinderden	+	-/0
Verkeer	- Verandering in verkeersinten- siteiten	0	0
	- Verandering in verkeersveilig- heid	0	-
Luchtqualiteit	- Toename/afname knelpunten fijn stof	0	0
Geluid	- Toe-/afname geluidhinder	0	0
Water	- Grondwateroverlast (Kwel)	0	0
	- Oppervlaktewaterkwaliteit	+	0
	- Grondwaterkwaliteit	+	0

Conclusie

Uit de tabel kan worden geconcludeerd dat het alternatief 'Multifunctioneel landschap' voor alle thema's een neutrale of positieve invloed zal hebben. De verwachting is dat de kans op het stoppen van agrarische bedrijven het grootst is rondom het Bergherbos en rondom Didam, gelet op de grote hoeveelheid burgerwoningen en andere functies in deze gebiedsdelen. Door middel van de eisen aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit bij functieverandering is de verwachting dat er sprake zal zijn van een landschappelijke verbetering.

Bij het onderzochte scenario intensivering en schaalvergroting is mogelijk sprake van een verslechtering ten opzichte van de autonome ontwikkeling op enkele thema's. Het is daarom belangrijk dat bij grotere veranderingen bij agrarische bedrijven getoetst wordt op een aantal milieuaspecten zoals geurhinder en luchtkwaliteit. Vanuit het planMER wordt daarom geadviseerd om aan een aantal veranderingen voor deze milieuaspecten voorwaarden te koppelen in het kader van de wijzigingsbevoegdheid. Dit is met name van belang bij:

- vergroting van agrarische bouwvlakken;
- omschakeling van grondgebonden bedrijven naar intensieve veehouderij.

Dit geldt ook voor nieuwvestiging van intensieve veehouderijen in het landbouwontwikkelingsgebied. Maar hiervoor was al een specifiek planMER opgesteld.

Al met al kan worden geconcludeerd dat het bestemmingsplan geen grote nadelige gevolgen voor het milieu zal hebben.

Verantwoording

11.1

Leemten in kennis

In het planMER dient een overzicht te worden gegeven van de leemten in kennis en informatie. Daarbij gaat het om het ontbreken van informatie in de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, de verwachte ontwikkeling daarvan en de mogelijke milieugevolgen.

Bij het opstellen van dit planMER zijn een beperkt aantal leemten in kennis geconstateerd. De aard en de omvang van deze leemten staan een oordeel over de effecten van het bestemmingsplan 'Buitengebied 2010' echter niet in de weg. De leemten betreffen met name:

- Onzekerheid omtrent gezondheidsrisico's in relatie tot intensieve veehouderij. Geadviseerd wordt om de ontwikkelingen op dit terrein te volgen.
- Onzekerheid ten aanzien van de ontwikkelingen in de landbouw en met name in hoeverre er sprake zal zijn van intensivering en schaalvergroting. In dit planMER zijn daartoe realistische aannames gedaan, zodat naar verwachting dit planMER een goed beeld geeft van de mogelijke ontwikkeling.
- Nog geen zekerheid omtrent de definitieve uitwerking van de PAS-regeling ten aanzien van generieke maatregelen om de stikstofdepositie te verlagen en zo de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden op termijn te behalen. Gelet op de eerder uitgevoerde onderzoeken in het kader van het planMER voor het landbouwontwikkelingsgebied en het grote aantal bedrijven dat de laatste jaren is gestopt en nog zal stoppen zal er zeker per saldo sprake zijn van een afname van de depositie.

11.2

Aanzet tot evaluatieprogramma

Conform de Wm dient het bevoegd gezag bij een besluit, waarvoor een plan-m.e.r.-procedure is doorlopen, een evaluatieprogramma op te zetten en uit te (laten) voeren. Het MER dient een aanzet tot een dergelijk evaluatieprogramma te bevatten.

Geadviseerd wordt om periodiek te bezien op welke wijze de ontwikkelingen in de landbouw plaatsvinden. Mocht er sprake zijn van forse afwijkingen ten op-

zichte van de aannames in dit planMER dan is het wenselijk om te evalueren in hoeverre het beleid en het bestemmingsplan moet worden bijgesteld.

Overigens is in sommige concrete gevallen van uitbreiding van agrarische bedrijven sprake van een plicht om een Besluit-m.e.r. op te stellen. Aan de hand van de bij een dergelijk BesluitMER vereiste concretere en specifiekere informatie kan worden geverifieerd of de in dit planMER gehanteerde uitgangspunten en uitkomsten correct zijn geweest. Indien dat niet het geval blijkt te zijn, dan dient te worden besproken of dat nog moet leiden tot een aanpassing van beleid en bestemmingsplan.

B i j l a g e n

Bijlage 1 Achtergrondinformatie gezondheid

BIOLOGISCHE AGENTIA

Er zijn vele studies gedaan naar de gezondheidseffecten van werknemers van de intensieve veehouderij. Onder werknemers wordt vooral een hoge prevalentie van luchtwegklachten gevonden waaronder hoesten, slijm opgeven, kortademigheid en benauwdheid. Daarnaast heeft een deel van de werknemers systemische klachten zoals rillingen, transpireren, koorts en gewrichtspijnen. Allergie voor allergenen buiten de werksituatie, zoals graspollen (hooikoorts), huisstofmijt en huisdieren (katten en honden) komt echter juist minder voor bij agrariërs en hun kinderen. Als oorzaak van de werkgerelateerde klachten komt uit de literatuur voornamelijk de blootstelling aan endotoxinen naar voren. Het is mogelijk dat ook andere agentia afkomstig van micro-organismen samen met endotoxine deze effecten veroorzaken. Een veehouderij emitteert stoffen naar de omgeving afhankelijk van onder andere staltype, bedrijfsvoering en aantal en type dieren. De bijdrage van deze emissies aan de concentraties op leefniveau lijkt gering en leidt in elk geval niet tot overschrijding van normen of gezondheidkundige advieswaarden. De blootstelling van omwonenden van de intensieve veehouderij aan diverse stoffen is een ordegrootte 100-1000 lager dan van werknemers. Dit is één van de redenen waardoor uit de bij werknemers gevonden effecten niet direct conclusies kunnen worden getrokken aangaande het risico voor omwonenden.

Verder is de concentratie endotoxine in huisstof verhoogd in woningen van agrariërs, maar niet in andere plattelandswoningen. Deze gegevens ondersteunen de conclusie dat blootstelling van omwonenden (niet-agrariërs) naar alle waarschijnlijkheid laag is en alleen in de directe nabijheid van agrarische activiteit is terug te vinden. Het is onduidelijk of de licht verhoogde concentraties rond agrarische bedrijven kunnen leiden tot effecten op de gezondheid.

Een ander virus dat verband houdt met de intensieve veehouderij, is het influenzavirus (griep), maar dit komt zelden voor. Infectie met het influenzavirus kan leiden tot acute klachten van de luchtwegen. Door praten, hoesten of niezen wordt het virus verspreid. Mensen kunnen besmet raken met varkensinfluenzavirus door beroepsmatig in contact te komen met varkens. Verder kunnen mensen geïnfecteerd raken met influenzavirussen door direct contact met geïnfecteerd pluimvee.

Salmonella is een belangrijke verwekker van voedselgerelateerde darminfecties bij de mens. Dieren zijn vaak de drager van de Salmonella bacterie zonder er zelf ziek van te worden; door mest besmetten zij elkaar. Door controleprogramma's is het aantal besmettingen in de pluimveesector afgenomen, onder rundvee en varkens echter niet.

Infecties bij de mens treden op door eten van besmet vlees en eieren of producten, die door vlees of eieren zijn besmet.

Ten slotte is toxoplasmose een van de meest voorkomende parasitaire infectieziekten. Mensen kunnen besmet raken door contact met besmette eitjes, besmette aarde (die via katten uitgescheiden worden, welke het weer van muizen hebben of varkens en kippen die tussengastheren zijn) of door het eten van met eitjes besmette groente of van niet (goed) doorbakken vlees. Mensen kunnen het niet overdragen op andere mensen en de meeste infecties verlopen zonder verschijnselen.

Onder omwonenden van intensieve veehouderijen is minder onderzoek gedaan dan onder werknemers. Uit het beschikbare onderzoek blijkt dat omwonenden vaak meer symptomen rapporteren dan vergelijkingsgroepen. Het gaat vooral om klachten van de luchtwegen en verminderde kwaliteit van leven. Het is duidelijk dat rondom intensieve veehouderij vaak geurhinder optreedt. Omdat blootstellingschattingen in vrijwel alle studies ontbreken, is op grond van de beschikbare gegevens geen relatie te leggen tussen blootstelling aan specifieke componenten uit de intensieve veehouderij en de gezondheidsklachten. Verspreidingsberekeningen en/of blootstellingsmetingen kunnen meer inzicht geven in de verspreiding van stoffen vanuit de grote intensieve veehouderijen (megastallen). Voor bedrijven van een dergelijke omvang zijn namelijk nog helemaal geen gegevens beschikbaar. Daar is wel behoefte aan, zeker gezien het grote aantal vragen dat de schaalvergroting oproept.

Op het gebied van bacteriën is vooral MRSA een probleem. Circa 40 % van Nederlandse slachtvarkens is drager van MRSA. Van deze bacterie worden mensen in de algemene bevolking gewoonlijk niet ziek. Een risico ontstaat wanneer deze bacterie wordt geïntroduceerd in ziekenhuizen of verpleeghuizen. Patiënten met een MRSA-besmetting zijn moeilijker met antibiotica te behandelen, en vooral bij mensen met verminderde weerstand vormt dit een gezondheidsrisico. In de algemene bevolking is minder dan 0,1 % drager van de bacterie. Op grond van de huidige inzichten wordt de kans dat de bacterie via het milieu wordt overgedragen aan omwonenden gering geacht omdat in de buitenlucht een sterke verdunning plaatsvindt. Met name antibioticumresistentie is een probleem. In de afgelopen 10 jaar is de antibioticum resistentie met 50% toegenomen. De verspreiding van resistente micro-organismen wordt vergemakkelijkt door een hoge dichtheid van dieren met nauw contact al dan niet in combinatie met slechte hygiënische omstandigheden.

Q-koorts wordt veroorzaakt door de bacterie *Coxiella burnetii*. Deze bacterie komt voor bij vrijwel alle diersoorten. De twee grootste kringlopen waarbinnen deze bacterie circuleert zijn enerzijds wilde knaagdieren en anderzijds gedomesticeerde dieren, zoals rund, schaap en geit. Tussen de landbouwhuisdieren kan besmetting voornamelijk optreden door het inademen van stofdeeltjes met daarin bacteriën. Het inademen van besmette stofdeeltjes is ook de voornaamste oorzaak van besmetting bij de mens, afkomstig van de landbouwhuisdieren.

In Nederland zijn in de periode 1998-2004 jaarlijks tussen de 11 en de 41 humane gevallen gemeld van Q-koorts. Waarschijnlijk is het ware aantal gevallen hoger, enerzijds doordat een deel van de infecties symptomeloos verloopt en anderzijds doordat er door de vage klachten vaak niet aan Q-koorts gedacht wordt. In 2007 was er een uitbraak van Q-koorts in de provincie Brabant, waarbij ongeveer 140 mensen ziek zijn geweest. Het lijkt erop dat het uitzonderlijk droge en warme weer voor verspreiding door de lucht van de bacterie gezorgd heeft van geitenbedrijven met abortusproblemen. In 2008 zijn, in meerdere regio's, ook al relatief veel gevallen van Q-koorts gemeld. (bron: RIVM).

Bijlage 2: relevant beleid

Nota Ruimte (2006)

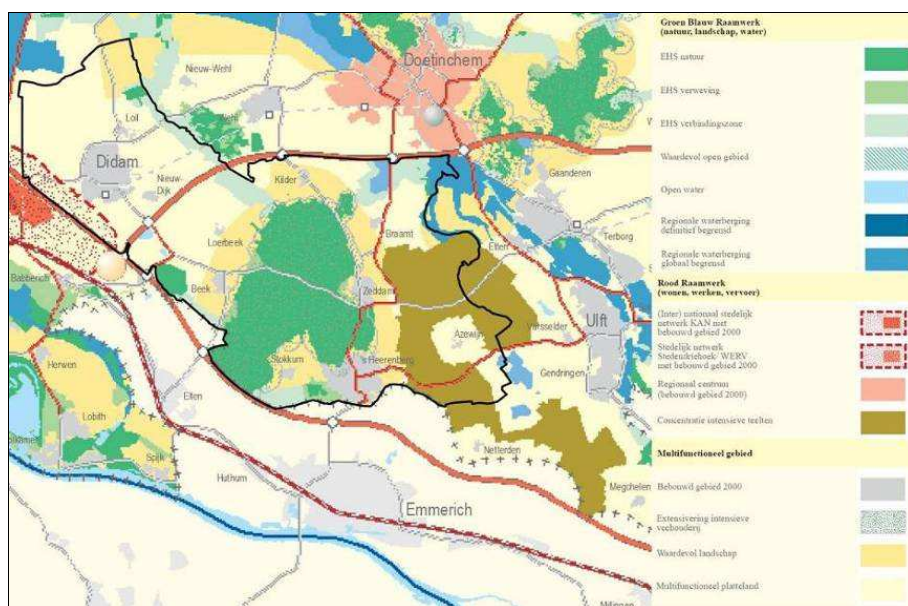
Hoofddoel van het nationaal ruimtelijk beleid (Nota Ruimte) is ruimte te scheppen voor de verschillende ruimtevragende functies op het beperkte oppervlak dat in Nederland ter beschikking staat. Meer specifiek richt het kabinet zich hierbij op vier algemene doelen:

- versterking van de internationale concurrentiepositie van Nederland;
- bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland;
- borging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden;
- borging van de veiligheid.

In de Nota Ruimte wordt het knooppunt Arnhem-Nijmegen aangewezen als nationaal stedelijk netwerk. Het Rijk geeft prioriteit aan de ontwikkeling van nationale stedelijke netwerken. Doel hierbij is het versterken van de kracht van de steden en verbetering van de internationale economische concurrentiepositie en de daarbij behorende ruimtelijk-economische structuur van Nederland. Het nationaal stedelijk netwerk Arnhem-Nijmegen strekt zich uit tot op het grondgebied van de gemeente Montferland.

Streekplan Gelderland 2005

Met de inwerkingtreding van de Wro per 1 juli 2008 heeft het streekplan Gelderland 2005 de status van structuurvisie gekregen. De inhoud van het streekplan blijft voor de provincie de basis voor haar eigen optreden in de ruimtelijke ordening. Gemeenten krijgen een grotere eigen verantwoordelijkheid in het afhandelen van hun lokale zaken.

Uitsnede Beleidskaart ruimtelijke structuur (Bron: provincie Gelderland)

Het 'Montferland' wordt in het streekplan en als 'provinciaal waardevol landschap' aangemerkt. Dit 'waardevol landschap' bestaat uit de stuwwal 'Montferland', de open essen hier rondom heen en de ring van dorpen en gehuchten rondom het 'Montferland'. Als kernkwaliteiten worden aangemerkt:

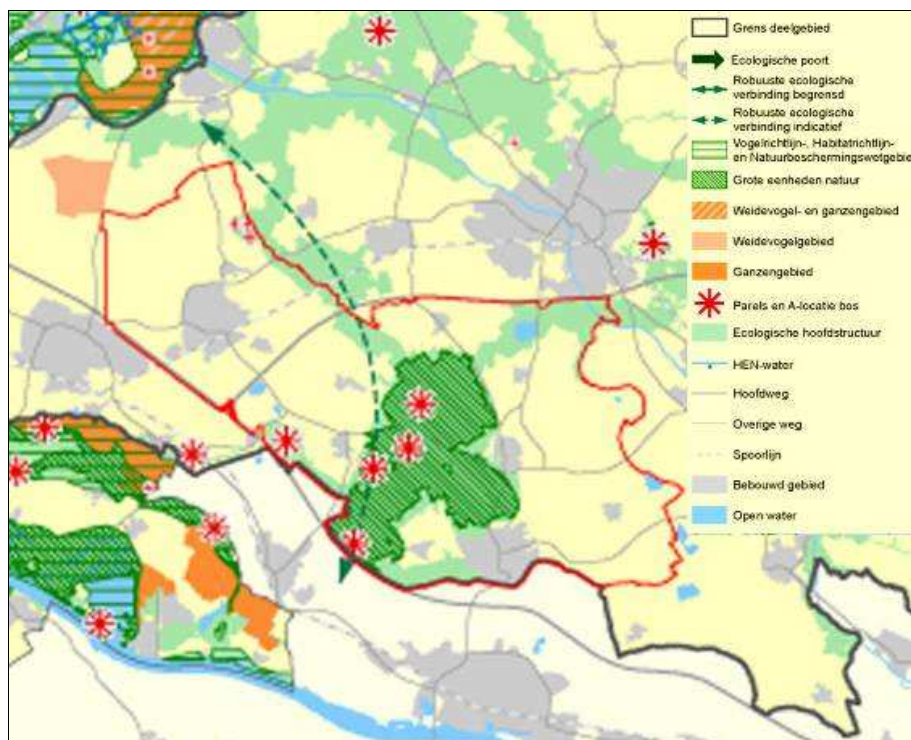
- waardevolle open essen op de flanken van de stuwwal met bouwland;
- landschappelijk en cultuurhistorisch waardevol contrast tussen open essen en besloten bosgebied;
- reliëfrijk (en slingerende wegen);
- zicht vanuit de omgeving op de stuwwal.

Met de kernkwaliteiten wil de provincie bereiken dat de karakteristieken van de waardevolle landschappen gehandhaafd blijven. Conform het streekplanbeleid geldt dat ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn, mits daarbij rekening wordt gehouden met de kernkwaliteiten.

Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten en omgevingscondities Gelderse Ecologische Hoofdstructuur

In de streekplanuitwerking worden de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS gespecificeerd en wordt uitwerking gegeven aan de begrippen 'nee, tenzij', mitigatie, compensatie en saldobenadering. Met deze streekplanuitwerking is het voor andere overheden en andere partijen helder hoe de provincie ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS zal beoordelen. De begrenzing van de EHS in deze streekplanuitwerking is dezelfde als die is vastgelegd in het streekplan.

De streekplanuitwerking geeft een gebiedsspecifieke beschrijving van de kernkwaliteiten. Deze komen ook voort uit het functioneren in een bepaalde landschappelijke samenhang. Verder worden ontwikkelingsopgaven per deelgebied gedefinieerd.

Figuur 3. Uitsnede beleidskaart deelgebied Achterhoek-Oost

Voor de Achterhoek-West gelden de volgende kwaliteiten:

- de beken met hun landschappelijke, ecologische en hydrologische samenhang met hun omgeving;
- de samenhang en verbindingen tussen de grote Oost-Gelderse natuurkernen via kleinere rivieren en beken en de daaraan gekoppelde ecologische verbindingzones, onder andere Boven Slinger/Bielheimerbeek en Oude IJssel;
- het vanuit ecologisch opzicht samenhangend geheel van landgoederen, natuurgebieden, bossen, beken en landschapselementen in het kleinschalige agrarisch cultuurlandschap waarvan soorten als das en amfibie-soorten en vleermuissoorten afhankelijk zijn.

Daarnaast zijn de ontwikkelingsopgaven voor de Westelijke Achterhoek als volgt:

- het herstellen van de ecologisch waardevolle beken en het herstellen en ontwikkelen van kwelafhankelijke vegetaties in de beekdalen in de EHS;
- het ontwikkelen van een grote natuurlijke eenheid op Montferland;
- het opheffen van versnippering door de wegen in Montferland;
- het terugdringen van stikstofdepositie op natuurterreinen en stikstof- en fosfaatbelasting van beken en andere wateren;
- het aanleggen van natte landschapselementen voor amfibieën (met name in het middengebied ook buiten de EHS);
- het verbinden van de belangrijkste natuurkernen (met name Graafschap, Hummelo-Keppel/Slangenburg, Montferland) door het realiseren

- van ecologische verbindingzones en robuuste verbindingen (Veluwe-Duitsland door de Achterhoek, Veluwe-Reichswald door de Liemers);
- het herstel van verdroogde natuurterreinen.

Op het grondgebied van de gemeente Montferland wordt het belangrijkste gebied gevormd door het Montferland. Het bestaat uit een groot, oud bos en is kerngebied voor veel planten en dieren van bossen. Het kan een belangrijke schakel zijn tussen de Veluwe en de bossen van het Rijk van Nijmegen en aangrenzend Duitsland. Het gebied herbergt ook nog enkele parels in de vorm van kleine heideterreinen met een bijzondere reptielenfauna.

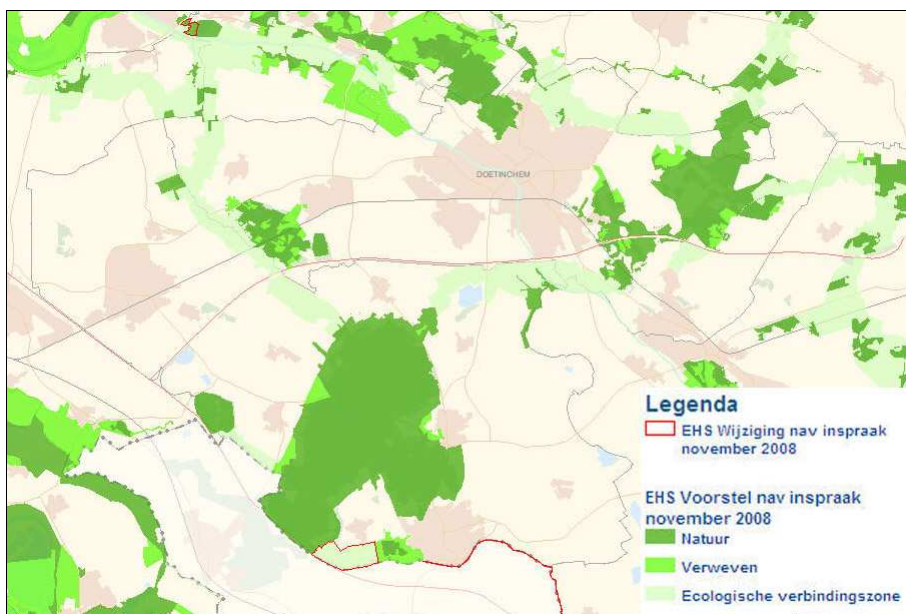
Een andere belangrijke parel in het grondgebied is het landgoed Bijvanck. Deze is bijzonder en soortenrijk. Net als in veel bos in de Achterhoek is het een kleine eenheid, waardoor het kwetsbaar is voor inspoeling van mest en verdroging.

Streekplanherziening Herbegrenzing ecologische hoofdstructuur

Gedeputeerde Staten hebben op 19 november 2008 de nieuwe grenzen van de EHS voorlopig vastgesteld. Doel van de herbegrenzing is de EHS 'robuuster' te maken, waardoor een netwerk van natuurgebieden ontstaat waar waardevolle en kwetsbare natuur optimaal kan voortbestaan.

In de herbegrenzing is de ecologische hoofdstructuur op de volgende punten aangepast:

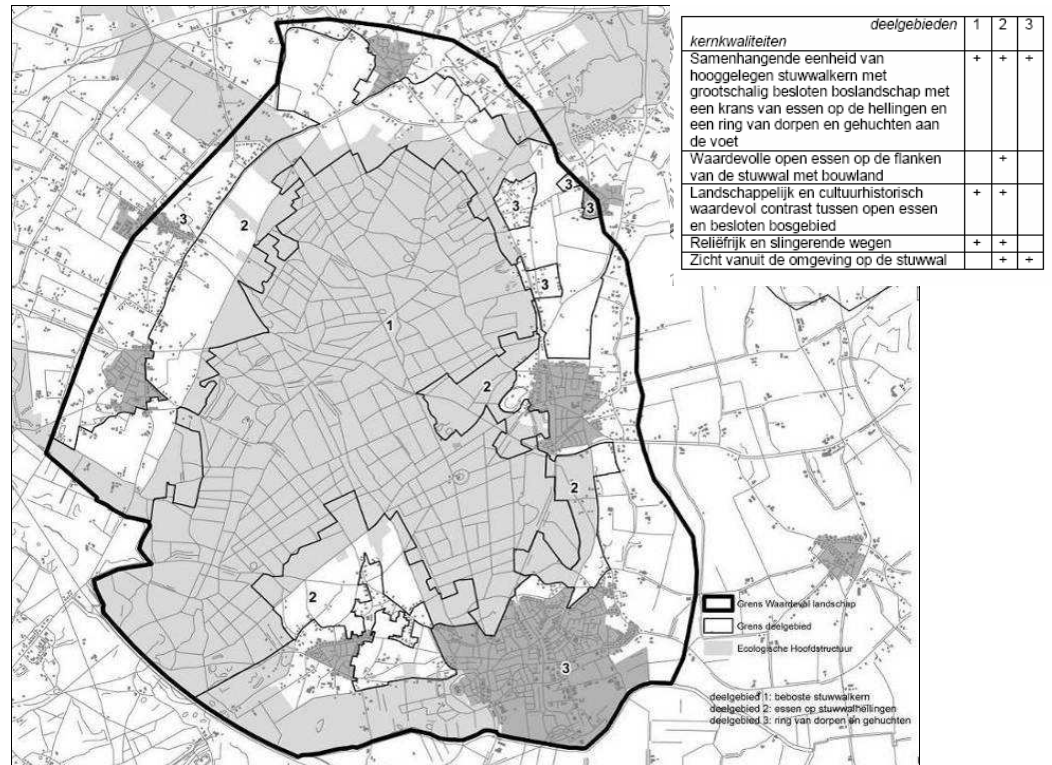
- de robuuste natuurverbindingen en de poorten van de Veluwe zijn opgenomen. De grenzen daarvan waren al bekend, maar nog niet in de streekplankaart verwerkt. Nu wachten alleen de robuuste verbindingen in de Achterhoek nog op uitwerking;
- de EHS is op enkele plaatsen uitgebreid om belangrijke natte natuurgebieden te kunnen herstellen;
- de landnatuur van de EHS is tegelijk verkleind door de grenzen strakker om de echt belangrijke natuurgebieden te leggen. Gebieden met een menging van natuur en andere functies, die voor de samenhangende structuur niet echt nodig zijn, zijn nu niet meer als EHS aangegeven. De bescherming van natuur en landschap in die gebieden wordt daarmee een zaak van de gemeente;
- ook hebben Gedeputeerde Staten een besluit genomen over ecologische verbindingzones, waarvan de rijksfinanciering ophoudt te bestaan. Voor een aantal van deze verbindingen gaan Gedeputeerde Staten zelf financiering organiseren. Een paar verbindingen komen te vervallen;
- in enkele gemeenten is de EHS verkleind om dorpsuitbreiding mogelijk te maken. Door deze wijzigingen in de EHS worden knelpunten voor lopende en voorgenomen bouwprojecten opgelost.

Kaart herbegrenzing EHS

Streekplanuitwerkingen Kernkwaliteiten Waardevolle Landschappen

Het streekplan is verder uitgewerkt in de streekplanuitwerking Kernkwaliteiten Waardevolle Landschappen. Het doel van deze streekplanuitwerking is de ruimtelijke regeling van behoud en ontwikkeling van de door de provincie gewenste natuurkwaliteit in de EHS. Met deze streekplanuitwerking wordt vormgegeven aan het specificeren van de kernkwaliteiten en de omgevingscondities van de EHS, zoals staat aangekondigd in paragraaf 4.4 van het streekplan. De in deze uitwerking beschreven kernkwaliteiten en omgevingscondities zijn bepalend bij ruimtelijke afwegingen in de EHS (invulling nee, tenzij) en geven richting aan mitigatie, compensatie, saldering en kwalitatieve verbetering.

Uitsnede kaart 'Waardevol Waardevol landschap 2 Montferland' (Bron: Provincie Gelderland)

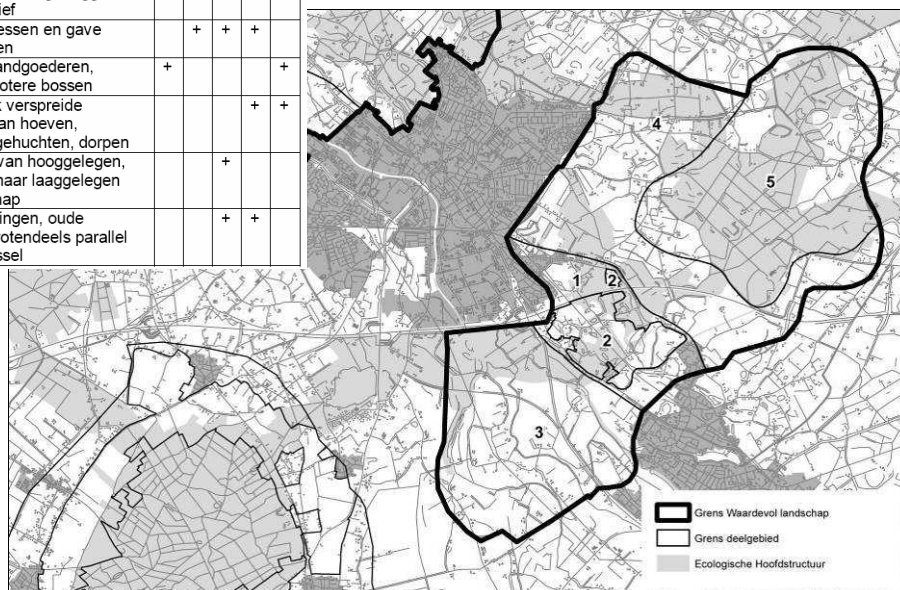
Het uitgewerkte 'Waardevol landschap 2 Montferland' is in zijn geheel gelegen binnen de grenzen van het plangebied. In de streekplanuitwerking worden in grote lijnen dezelfde kernkwaliteiten gehanteerd als in het streekplan, deze worden als volgt geformuleerd:

- samenhangende eenheid van hooggelegen stuwwalkern met grootschalig besloten boslandschap met een krans van essen op de hellingen en een ring van dorpen en gehuchten aan de voet;
- waardevolle open essen op de flanken van de stuwwal met bouwland;
- landschappelijk en cultuurhistorisch waardevol contrast tussen open essen en besloten bosgebied;
- reliëfrijk en slingerende wegen;
- zicht vanuit de omgeving op de stuwwal.

Verder is een klein deel van de streekplanuitwerking 'Waardevol landschap 1 Hummelo en Keppel, Slangenburg' gelegen in de gemeente Montferland. In het noordoostelijke puntje van het plangebied is deelgebied 3 van dit waardevolle landschap Slangenburg gelegen. De belangrijkste kernkwaliteiten in dit gebied zijn:

- gave open essen en gave broekgebieden;
- overgangen van hooggelegen, kleinschalig naar laaggelegen open landschap;
- beken, weteringen, oude rivierlopen grotendeels parallel aan Oude IJssel.

deelgebieden	1	2	3	4	5
<i>kernkwaliteiten</i>					
rivierduinen met hoge ruggen en veel microreliëf	+				
gaven open essen en gave broekgebieden		+	+	+	
afwisseling landgoederen, bouwland, grotere bossen	+				+
karacteristiek verspreide bebouwing van hoeven, landhuizen, gehuchten, dorpen				+	+
overgangen van hooggelegen, kleinschalig naar laaggelegen open landschap			+		
beken, weteringen, oude rivierlopen grotendeels parallel aan Oude IJssel			+	+	

Uitsnede kaart 'Waardevol landschap 1 Hummelo en Keppel, Slanenburg' (Bron: Provincie Gelderland)

Het regionaal plan Stadsregio 2005-2020

De gemeente Montferland maakt zowel deel uit van de stadsregio Arnhem-Nijmegen als van de Regio Achterhoek. Voor de stadsregio is een uitwerking van het streekplan gemaakt in het Regionaal plan 2005-2020 van de regio Arnhem-Nijmegen.

Het Regionaal Plan wil burgers en bedrijven aan de regio binden door het verbeteren van condities voor 'het goede leven', het bieden van mogelijkheden voor prettig wonen en succesvol werken in een mooi, aantrekkelijk landschap en waar men zich snel en comfortabel kan verplaatsen.

Deze hoofddoelstelling kan naar vier ontwikkelingsthema's worden onderscheiden:

- **Economie:** het versterken van het economisch vestigingsklimaat in (inter)nationaal perspectief, waarbij de potenties van de stuwende werkgelegenheid worden uitgebuit.
- **Mobiliteit:** het verbeteren van de bereikbaarheid in het regionale kernnet van (snel)wegen en openbaar vervoer, waarbij de mobiliteit per auto, trein, bus en fiets beter met elkaar worden geïntegreerd.
- **Wonen:** het verbeteren van de kwaliteit van het wonen in stad, dorp en landelijk gebied, waarbij de relatie met het landschap, de bereikbaarheid en de voorzieningen kwaliteitsfactoren zijn.
- **Landschap:** het vergroten van de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van het landelijk gebied voor de natuur en voor de recreatie.

Ten aanzien van het laatste thema wordt echter door de gemeente Montferland aangesloten bij het beleid uit de regio Achterhoek.

NIEUWBOUW, KLEIN-
SCHALIGE WOON-
WERKCOMBINATIES EN
BUITENPLAATSEN

De zones rond Oud-Dijk en tussen Beek en Loerbeek zijn aangeduid als 'zoekzone landschapsversterking'. Hier is verspreide nieuwbouw van woningen of kleinschalige woon-/werkcombinaties en buitenplaatsen mogelijk, mits niet in het groenblauwe raamwerk en op basis van een goedgekeurde integrale gebiedsvisie. In de visie is uitgewerkt hoe met nieuwe bebouwing substantieel wordt bijgedragen aan versterking van de kwaliteiten van het gebied als geheel en van het te ontwikkelen (deel)gebied in het bijzonder.

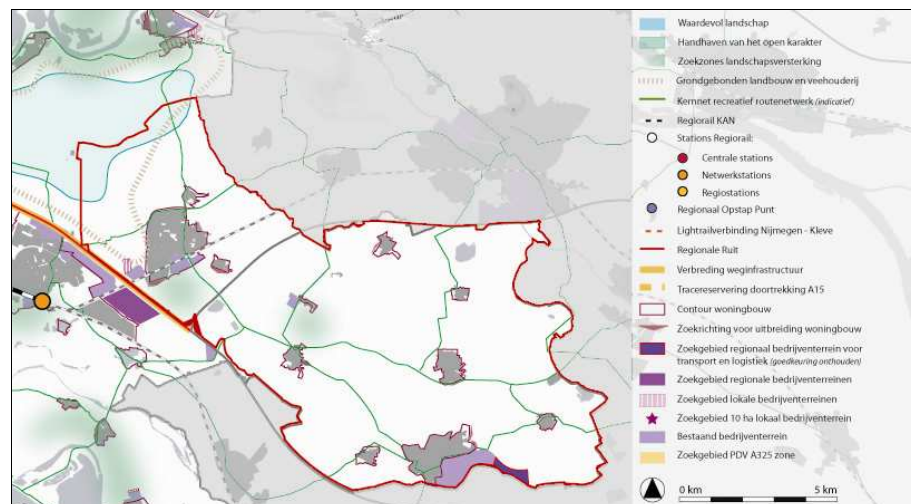
GRONDGEBONDEN
LANDBOUW

Een zone ten westen van Didam is aanwezig voor 'grondgebonden landbouw en veehouderij'. Dit houdt in dat functieverandering van vrijkomende (agrarische) bedrijven slechts is toegestaan indien de bedrijfsontwikkeling van de agrarische bedrijven in de omgeving niet wordt belemmerd. Het vestigen van landgoederen is in deze gebieden uitgesloten. Ook is nieuwvestiging en uitbreiding van intensieve recreatieve en toeristische voorzieningen uitgesloten. Uitzonderingen zijn alleen mogelijk indien uit een goedgekeurde visie voor het desbetreffende gebied blijkt dat die uitzondering substantieel bijdraagt aan het versterken van de landschappelijke kwaliteit of aan andere gebiedsdoelen en geen belemmeringen opwerpt voor de grondgebonden landbouw en veehouderij.

Bij sloop van vrijkomende (agrarische) bedrijfsgebouwen in de gebieden voor 'grondgebonden landbouw en veehouderij' is compensatie door nieuwbouw buiten deze gebieden en buiten het groenblauwe raamwerk mogelijk.

ZOEKRICHTINGEN UIT-
BREIDING WONINGBOUW

Daarnaast zijn een aantal zoekrichtingen aangegeven voor de uitbreiding van woningbouw rond de kernen Didam, Nieuw-Dijk, Kilder, Zeddam en 's-Heerenberg. Deze zoekrichtingen bieden uitbreidingsmogelijkheden voor gemeenten. Hieraan is de voorwaarde verbonden dat 90% van de woningen worden gebouwd in de betaalbare huur- en/of koopsector. Bij benutting dient een zorgvuldige ruimtelijke inpassing plaats te vinden waarbij wordt ingespeeld op landschappelijke waarden, milieu, cultuurhistorie en aardkundige kwaliteiten.

Figuur 2: Uitsnede beleidskaart Regionaal Plan 2005-2015 (Stadsregio Arnhem-Nijmegen)

Reconstructieplan Achterhoek - Liemers

Het reconstructieplan Achterhoek en Liemers is nodig om de problemen die op het platteland spelen te kunnen aanpakken. In delen van het landelijk gebied zitten de (intensieve) landbouw, wonen, werken, recreatie natuur en landschap elkaar te vaak in de weg. Het gevolg is dat vooral economisch belangrijke sectoren als landbouw en recreatie zich niet genoeg kunnen ontwikkelen en de kwaliteit van natuur, landschap en water te weinig verbetert.

Dit heeft grote gevolgen voor de leefbaarheid en vitaliteit van het platteland. In het reconstructieplan worden de functies bijna opnieuw over de gebieden verdeeld en nieuwe ontwikkelmogelijkheden gestimuleerd. Een aantal onderdelen uit het reconstructieplan wordt rechtstreeks overgenomen in het streekplan en de bestemmingsplannen.

Zonering

Een belangrijk onderdeel van het reconstructieplan is de zonering. Gebieden hebben een bepaalde bestemming gekregen:

- gebieden waar landbouw voorrang krijgt (landbouwontwikkelingsgebieden);
- gebieden waar de natuur voorrang krijgt (extensiveringsgebieden);
- gebieden waar verschillende functies naast elkaar bestaan (verwevingsgebieden).

Deze indeling heeft gevolgen voor bijvoorbeeld vestiging of uitbreiding van intensieve veehouderijen.

Vitaal platteland

Behalve voor een nieuwe toekomst voor de veehouderij is er ook aandacht voor het versterken van de natuur- en landschapswaarden en voor verbetering van de waterhuishouding en waterkwaliteit. De belasting van het milieu moet verminderen en infrastructuur, woon- en werkklimaat en de economische structuur juist verbeteren. Zo ontstaat er weer een vitaal platteland.

Recreatie

Er moet meer ruimte komen voor nieuwe natuurgebieden en nieuwe vormen van recreatie. En er is ook behoefte aan meer ruimte voor verbrede landbouw en andere niet-agrarische economische functies, zoals een zorg-, kampeer- of kaasboerderij en ambachtelijke en dienstverlenende bedrijven. Dit is nodig om de plattelandseconomie vitaal te houden.

Regionale Structuurvisie (RSV) Achterhoek

De regionale structuurvisie Achterhoek moet worden gezien als een aanvulling op provinciaal en regionaal beleid dat reeds is geformuleerd. In de RSV zijn twee hoofddoelstellingen verwoord:

- het nastreven van een grotere dynamiek in de regio (door onder andere versterking van de regionale economie en het regionale woning- en voorzieningenaanbod);

- het behoud van de eigen ruimtelijke kwaliteiten (zoals rust, ruimte en groen, en kleinschaligheid).

Voor de gemeente Montferland is met name de tweede doelstelling van belang. Op het gebied van de economische dragers wonen en voorzieningen, wordt aangesloten bij het beleid van de stadsregio Arnhem-Nijmegen.

In de regionale structuurvisie Achterhoek wordt gesteld dat het bestaande unieke agrarische cultuurlandschap zoveel mogelijk behouden dient te blijven en waar mogelijk moet worden versterkt. Daarnaast dient de realisatie van de ecologische hoofdstructuur en de ecologische verbindingzones te worden voortgezet. Dit betekent dat 'stenige' en hoogdynamische ontwikkelingen in het landelijk gebied worden beperkt.

De belangrijkste opgave uit de regionale structuurvisie Achterhoek is voor de gemeente Montferland dan ook het behoud van de kwaliteiten van het Achterhoekse landschap. Het behoud en de verdere ontwikkeling van deze kwaliteiten moet tegen het licht van ontwikkelingen in de agrarische sector worden gezien. Schaalvergroting en bedrijfsbeëindigingen kunnen negatieve effecten op het landschap hebben. Beleid dat hiermee rekening houdt, is daarom van groot belang. Met het opstellen van landschapsontwikkelingsplannen door de gemeenten kan de juiste richting worden gegeven aan de vernieuwing van het landelijk gebied. In het Landschapsontwikkelingsplan 'Van nieuwe naobers en brood op de plank' is dan ook een uitwerking van de regionale structuurvisie gemaakt

Structuurvisie Montferland

De structuurvisie 'Montferland' is op 23 april 2009 door de gemeenteraad vastgesteld. De structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van het grondgebied (met uitzondering van de huidige bebouwde kommen), alsmede het te voeren ruimtelijk beleid. In de structuurvisie is met name het reeds bestaande beleid geïnventariseerd, geactualiseerd en gebundeld.

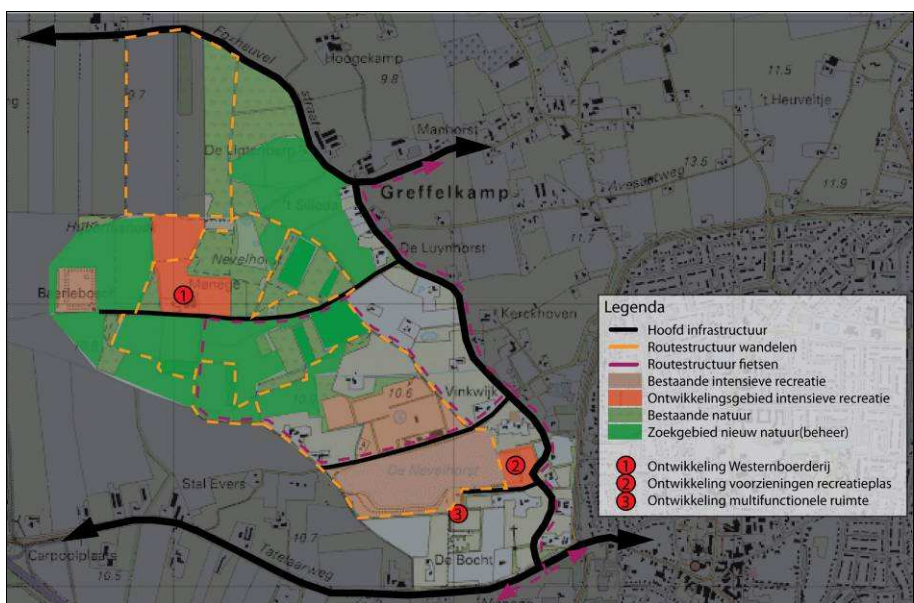
Het primaire doel van de structuurvisie was het bestendigen van het voorkeursrecht van een aantal uitbreidingslocaties. Daarnaast is een visie opgenomen voor het buitengebied. Deze komt overeen met de gebiedsvisie van het bestemmingsplan buitengebied.

Visie Nevelhorst

De gemeente Montferland ziet in De Nevelhorst, het gebied ten noord-westen van Didam, een belangrijke locatie voor de verdere ontwikkeling van recreatieve functies. Voor dit gebied zijn de ambitie uit de structuurvisie nader uitgewerkt in de 'Gebiedsvisie De Nevelhorst'.

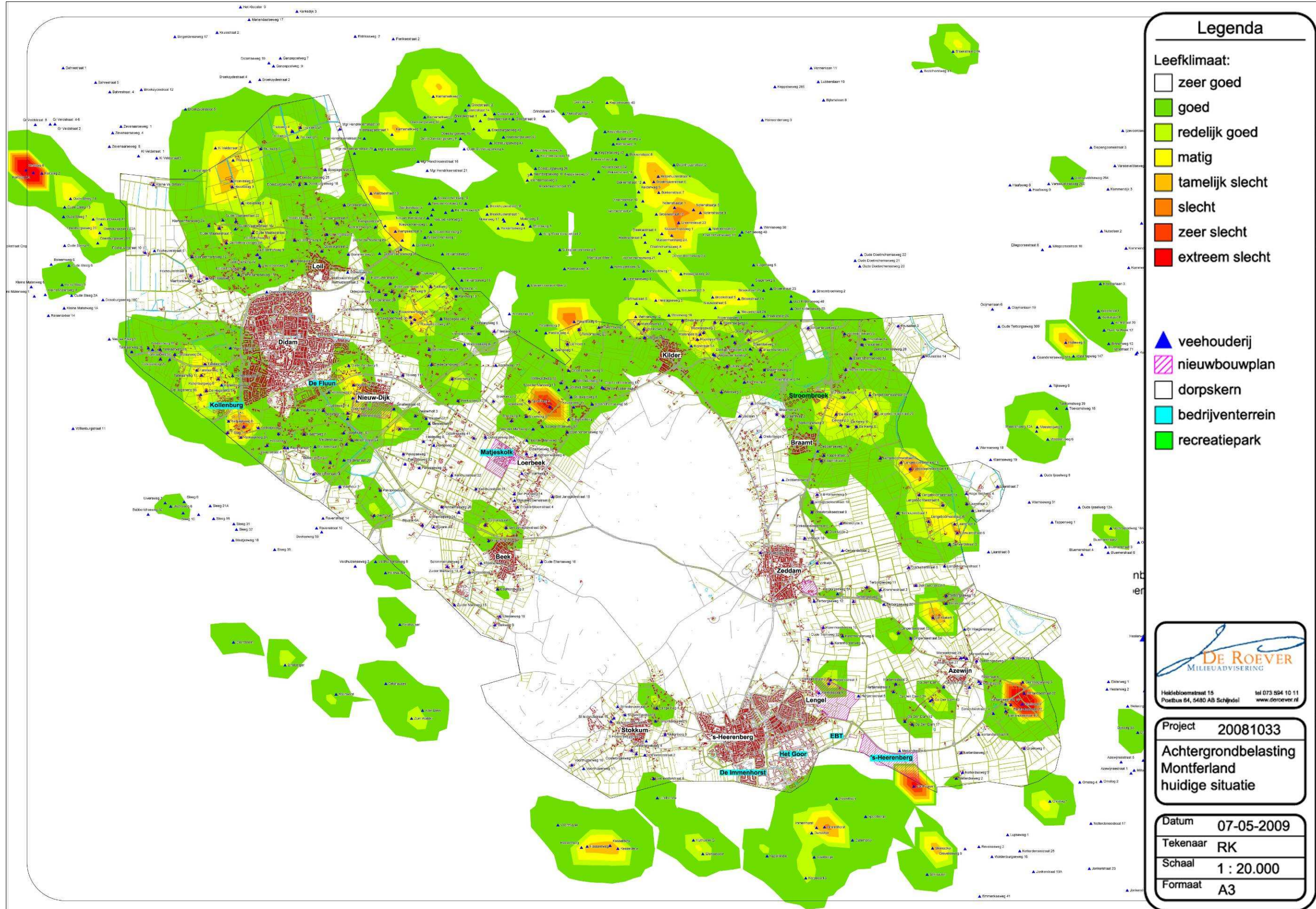
De ontwikkelingsvisie van De Nevelhorst is gebaseerd op vijf uitgangspunten.

1. Het kleinschalige kampenlandschap dat het gebied De Nevelhorst nu kenmerkt, is het uitgangspunt voor de toekomstige ontwikkeling en wordt, waar mogelijk, versterkt.
2. De ontwikkeling van recreatie is mogelijk, mits deze gepaard gaat met een evenredige ontwikkeling van natuur en landschap. Natuur en landschap zijn de pijlers voor de aantrekkelijkheid van De Nevelhorst. Met de ontwikkeling van recreatie kan deze onder druk komen staan. Om dit te voorkomen, is bij de ontwikkeling van de recreatiefunctie aandacht nodig voor een duurzame instandhouding van de natuur- en landschapswaarden.
3. Indien een ontwikkeling afbreuk doet aan de natuur en de landschappelijke kwaliteiten, dienen (compenserende) maatregelen getroffen te worden, om de natuurwaarden en identiteit in stand te houden.
4. De Nevelhorst vervult voor de lokale bevolking een belangrijke functie als uitloopgebied. Primaire doelgroep voor het gebied De Nevelhorst zijn dan ook de eigen inwoners. Naast de functie als lokaal uitloopgebied zijn in het gebied enkele recreatieve voorzieningen, die (ook) mensen vanuit of zelfs van buiten de regio trekken. Het gebied is in principe door beide doelgroepen naast elkaar te gebruiken. Nieuwe recreatieve ontwikkelingen dienen ondersteunend te zijn aan (het faciliteren van) dit gebruik en hiermee niet onevenredig te conflicteren.
5. Het gebied kent een zonerings van zuid naar noord. In principe is de zuidelijke zone, tegen de stadsrand van Didam aan, de meer intensieve zone. Naar het noorden toe wordt het gebied geleidelijk aan minder intensief gebruikt. Daar is ruimte voor meer extensieve vormen van recreatie.

Visiekaart gebiedsvisie De Nevelhorst

Bijlage 3: Huidige situatie achtergrondbelasting geur

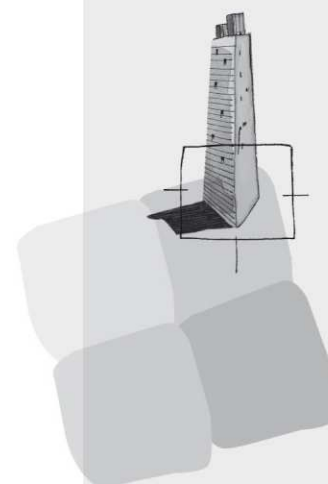
Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Montferland

Contactpersoon
De heer L. Bosch

Projectleiding
De heer drs. H.J. Veldhuis

Projectnummer
151.00.01.20.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Utrechtseweg 7
Postbus 2153
3800 CD Amersfoort
T 033 465 65 45
F 033 461 14 11
E amersfoort@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort